

Kütahya

KÜTAHYA İLİ DEVLET DESTEKLERİ REHBERİ

GİRİŞ

Kütahya Cumhuriyet'in başlarında il merkezi oldu. Bu dönemde Kütahya-Balıkesir demiryolunun yapılması, daha sonra da karayollarıyla ülkenin başka yerlerine bağlanması Kütahya'yı kalkındırdı.

Şehirde azotlu gübre imal eden büyük fabrika (TÜGSAŞ) ve diğer endüstri kuruluşları yapıldı. Geleneksel çinicilik işleri de turistik bir fonksiyon kazandı. Aynı zamanda askerlik ve havacılık bakımından önemli bir merkez olan Kütahya, mekân üzerinde de gelişerek planlı yeni mahallelerle ovaya doğru hafif eğimli düzlükler üzerinde Eskişehir ve Afyon karayolları boyunca büyümesini sürdürdü.

Kütahya ili Bursa, Bilecik, Eskişehir, Afyon, Uşak, Manisa ve Balıkesir illeriyle kuşatılmıştır. Merkez ilçeden başka Altıntaş, Aslanapa, Çavdarhisar, Domaniç, Dumlupınar, Emet, Gediz, Hisarcık, Pazarlar, Simav, Şaphane ve Tavşanlı adlı on iki ilçeye ayrılmıştır. 11.977 km² genişliğindeki Kütahya ilinin toplam nüfusu 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 577.941'dir. Merkez ilçe nüfusu 266.784, Merkez Belediye nüfusu ise 246.315'tir.

Kütahya % 51'i ormanlarla kaplı, Gediz ve Porsuk nehirlerinin çıktığı, yeraltı, yerüstü suları, pınarları ve ünlü yaylaları ile doğal bir cazibe merkezidir. Türkiye'deki 65 termal bölgeden 9'una sahip olan, her ilçesinde veya yakınında değişik sıcaklıkta, değişik özelliklerde termal kaynaklara sahip termal kentidir.

Kütahya bordan, kömüre; seramik hammaddelerinden gümüşe; manyezitten yarı kıymetli süs taşlarına kadar 35 çeşit yeraltı zenginliğe sahip madencilik kentidir.

Kütahya; iklimi, sulanabilir tarım arazileri, yıllık yağış miktarı, güneşlenme değerleri ile bir tarım kentidir.

Kütahya; İstanbul, İzmir, Ankara, Konya, Antalya gibi ülkemizin büyük ve önemli şehirlerinin ortasında ve her birine eşit mesafede (yaklaşık 300 km.) bir lojistik merkezidir.

Kütahya; 72 burçlu kalesi, tarihî camileri, türbeleri, bedestenleri, konakları, medreseleri, el sanatları, müziği ve halk oyunlarıyla bir tarih ve kültür şehridir.

Kütahya; çini ve el sanatları alanında UNESCO tarafından **Yaratıcı Şehirler Ağı**'na kabul edilmiştir. Bu alanda dünyadaki 46 şehirden biridir.

Hazırlanan "Kütahya İli Devlet Destekleri Rehberi" isimli çalışmamızda geçmişten günümüze çini, seramik, eğitim, turizm, termal sağlık kenti olan Kütahya'ya KOSGEB, Türkiye İş Kurumu, TÜBİTAK, Sosyal Güvenlik Kurumu, Zafer Kalkınma Ajansı, Kütahya Belediyesi ile Ticaret Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından sağlanan destek, teşvik, hibe, indirim ve istisnalar bir araya getirilerek kullanıcıların istifadesine sunulmuştur.

SUNUŞ

Kıymetli Hemşerilerim,

Ekonomimizin temelini oluşturan büyük ölçekli kuruluşlar ve KOBİ'ler, yaratmış oldukları istihdam ve katma değer ile ekonomik ve sosyal kalkınmamızda önemli bir rol üstlenmektedir. Ekonomiye ve istihdama sağladığı katkı, rekabetçiliğin gereği olarak verimliliği arttırması, sürekli yenilenme ile piyasalara getirdiği canlılık göz önüne alındığında; girişimciliğin desteklenmesi için yapılacak rehberlik ve her türlü destek faaliyetleri, bilinçli kamu idarelerinin özellikle de belediyelerin önemli bir ödevi olduğunu düşünmekteyiz.

Girişimcilik, ekonomik büyümenin ve kalkınmanın en önemli araçlarından biridir. Bireysel olarak yapılan girişimcilik faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan fayda, kişinin kendi şahsi kazancı gibi görülse de, yaptığı üretim ve sağladığı katma değer, toplumun tüm kesimlerine sirayet eden ortak faydaya dönüşebilmektedir. Girişimcinin ticari faaliyetleri sonucunda oluşturduğu sermaye birikiminin ülke ekonomisine katkısı ve kurduğu işletmede çalışan bireylerin istihdamı sonucunda ortaya çıkan sosyal refah; girişimciliğin önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Görev süremiz boyunca Kütahya'mızda, özellikle üretimi ve istihdamı ön planda tutan her adımın yanında duracağız. Yerel aktör ve dinamikleri devreye sokarak Kütahya'ya özgü kalkınma modelleri ve projelerin geliştirilmesi adına azami gayret göstereceğiz. İlimizde yatırım ortamının iyileştirilmesi, genç ve dinamik nüfus yapısının güçlendirilmesi, toplumsal refahın yükseltilmesi ve özellikle devlet-millet bütünlüğünün sağlanması için örnek bir belediye olma yolunda azimle çalışıyoruz.

Kütahya'mızın ekonomisi, var olan yeraltı ve yer üstü kaynaklarına göre; çini, seramik, porselen, madencilik, yapı sanayi, orman ürünleri, termal turizm, tarım ve hayvancılık gibi çeşitli sektörlerle dayalıdır. Kütahya'nın sahip olduğu doğal ve beşeri kaynakların daha etkin ve verimli şekilde kullanılarak harekete geçirilmesi gerekmektedir. Sanayici, esnaf, sanatkâr, çiftçi, ev hanımı ve gençlerin atıl kaynakları harekete geçirecek yöntemlerle üretime daha aktif katılımları temin edilmelidir.

Ekonomik teşviklerin duyurulması ve rehberlik edilmesi, ilimizde faaliyet gösteren işletmelerin sektörlerine yönelik imtiyazların tanıtılması ve sizleri bu hususlarda bilgilendirerek, ilimizin sosyal ve ekonomik kalkınmasını sağlamak amacıyla bu rehberi sizler için hazırlamış bulunmaktayız. Söz verdiğimiz gibi birlikte başaracağız. Şehrimizin layık olduğu yere taşınması, yeni iş alanlarının oluşturulması ve var olan iş alanlarımızın daha etkin, daha verimli, daha kârlı bir şekilde dönüştürülmesi için her türlü tedbiri alacağız ve inşallah Kütahya'mızda artık göçü durduracağız. Kütahya'mızın şu andaki en yaşlı ege ili olan unvanını unutturacağız. Hazırladığımız bu rehberin girişimcilerimize faydalı olacağına inanıyor, şehrimize katkı sağlayacak yatırımların bir an önce hayata geçmesini diliyorum.

Prof. Dr. Alim IŞIK
Kütahya Belediye Başkanı

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	8
1. KÜTAHYABELELDİYESİ TARAFINDAN SAĞLANAN DESTEKLER	10
1.1. YATIRIMCI VE GENÇ GİRİŞİMCİ DESTEK OFİSİ.....	11
1.2. EMLAK VERGİSİ MUAFİYETİ (VERGİ İNDİRİMİ).....	11
1.3. BİNA İNŞAAT HARCİ VE YAPI KULLANMA İZİNİ HARCİ İSTİSNASI (VERGİ İNDİRİMİ)	12
1.4. YAPI DENETİM KURULUŞLARINA ÖDENECEK HİZMET BEDELİ İNDİRİMİ (HİBE)	12
1.5. KÜTAHYA İŞ GELİŞTİRME MERKEZİ	13
2. KOSGEB DESTEKLERİ.....	15
2.1. GİRİŞİMCİLİK DESTEKLERİ	16
2.1.1. GİRİŞİMCİLİĞİ GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI.....	16
2.2. AR-GE, TEKNOLOJİK ÜRETİM VE YERLİLEŞTİRME DESTEKLERİ	18
2.2.1. AR-GE VE İNOVASYON DESTEK PROGRAMI	18
2.2.2. KOBİ TEKNOYATIRIM - KOBİ TEKNOLOJİK ÜRÜN YATIRIM DESTEK PROGRAMI	19
2.2.3. STRATEJİK ÜRÜN DESTEK PROGRAMI	20
2.3. İŞLETME GELİŞTİRME, BÜYÜME VE ULUSLARARASILAŞMA DESTEKLERİ	21
2.3.1. İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI.....	21
2.3.2. İŞ BİRLİĞİ DESTEK PROGRAMI	22
2.3.3. KOBİGEL - KOBİ GELİŞİM DESTEK PROGRAMI.....	23
2.3.4. ULUSLARARASI KULUÇKA MERKEZİ VE HIZLANDIRICI DESTEK PROGRAMI	24
2.3.5. YURTDIŞI PAZAR DESTEK PROGRAMI	25
2.4. KOBİ FİNANSMAN DESTEKLERİ.....	26
2.4.1. KREDİ FAİZ DESTEK PROGRAMI	26
2.4.2. GELİŞEN İŞLETMELER PAZARI KOBİ DESTEK PROGRAMI	27
2.5. KOSGEB LABORATUVAR HİZMETLERİ	28
2.6. İŞGEM/TEKMER PROGRAMI	29
3. İŞKUR DESTEKLERİ.....	30
3.1. İLAVE İSTİHDAM TEŞVİKİ	31
3.2. KADIN, GENÇ VE MESLEKİ YETERLİLİK BELGESİ OLANLARIN TEŞVİKİ	32
3.3. İŞSİZLİK ÖDENEĞİ ALANLARA YÖNELİK TEŞVİK	35
3.4. ENGELLİ İSTİHDAMI TEŞVİKİ	35
3.5. ASGARİ ÜCRET DESTEĞİ	35
3.6. KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİ	36
3.7. İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMLARI.....	38
4. TÜBİTAK DESTEKLERİ	40

4.1.	TÜBİTAK SANAYİ AR-GE PROJELERİ DESTEKLEME PROGRAMI	41
4.2.	PROJE PAZARLARI DESTEKLEME PROGRAMI	42
4.3.	TÜBİTAK KOBİ AR-GE BAŞLANGIÇ DESTEK PROGRAMI.....	43
4.4.	TÜBİTAK ÖNCELİKLİ ALANLAR ARAŞTIRMA TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VE YENİLİK PROJELERİ DESTEKLEME PROGRAMI	44
4.5.	ÖNCÜL AR-GE LABORATUVARLARI DESTEKLEME PROGRAMI	45
4.6.	ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ DESTEK PROGRAMI.....	46
5.	TİCARET BAKANLIĞI DESTEKLERİ	48
5.1.	İŞ SEYAHATI DESTEKLERİ	49
5.2.	FUAR HARCAMALARI DESTEĞİ.....	49
5.3.	SEKTÖREL TİCARET HEYETİ DESTEĞİ.....	50
5.4.	YEŞİL PASAPORT DESTEĞİ.....	50
5.5.	YURTDIŞI OFİS-MAĞAZA-DEPO KİRA YARDIM DESTEĞİ.....	51
5.6.	YURT DIŞINDA ŞİRKET SATIN ALMA DESTEĞİ	51
5.7.	TÜRKİYE TİCARET MERKEZLERİ.....	51
5.8.	REKLAM DESTEĞİ.....	52
5.9.	MARKA TESCİL DESTEĞİ	53
5.10.	MÜŞTERİLERİ VE RAKİPLERİ TANIMA DESTEĞİ / MARKA BİLİNLİLİĞİ DESTEĞİ/ SATIŞ KURALLARI VE UYGULAMALARINI ÖĞRENME DESTEĞİ.....	54
5.11.	YURT İÇİ FUAR DESTEĞİ.....	54
5.12.	STANDARTLARA UYGUNLUK TESPİT DESTEĞİ / CAN GÜVENLİĞİNE UYGUNLUK DESTEĞİ / İHRACAT İÇİN ZORUNLU KALİTE VE GÜVENLİK BELGESİ DESTEĞİ / SERTİFİKA-ANALİZ-TEST DESTEĞİ.....	55
5.13.	UR-GE DESTEĞİ.....	55
5.14.	SEKTÖREL TİCARET HEYETİ.....	57
5.15.	ALIM HEYETİ.....	57
5.16.	ÜRÜN TASARIMCISI – MÜHENDİS İSTİHDAM GİDERLERİ DESTEĞİ / MAKİNE – YAZILIM DESTEĞİ / İŞ SEYAHATI GİDERLERİ DESTEĞİ / WEB SİTESİ ÜYELİĞİNE İLİŞKİN GİDER DESTEĞİ.....	57
5.17.	ÜRETİM STANDARTLARI DESTEĞİ	58
5.18.	MARKA DESTEĞİ	59
6.	EXİMBANK ÜRÜN VE HİZMETLERİ.....	60
6.1.	KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERİ.....	61
6.2.	ORTA-UZUN VADELİ İHRACAT KREDİLERİ	61
6.3.	DÖVİZ KAZANDIRICI HİZMETLER KAPSAMINDAKİ KREDİLER	62
6.4.	ALICI KREDİLERİ.....	62
6.5.	ALACAK SİGORTASI	62
7.	SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI DESTEKLERİ	63
7.1.	YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ	64

7.1.1.	YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİNİN AMACI	64
7.1.2.	YATIRIM TEŞVİK UYGULAMALARINDA BÖLGELER	64
7.1.3.	YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ DESTEK UNSURLARI	65
7.1.3.1.	KDV İSTİSNASI	66
7.1.3.2.	GÜMRÜK VERGİSİ MUAFİYETİ.....	66
7.1.3.3.	VERGİ İNDİRİMİ	66
7.1.3.4.	FAİZ DESTEĞİ VEYA KAR PAYI DESTEĞİ.....	66
7.1.3.5.	YATIRIM YERİ TAHSİSİ.....	67
7.1.3.6.	SİGORTA PRİMİ İŞVEREN HİSSESİ DESTEĞİ	67
7.1.3.7.	SİGORTA PRİMİ DESTEĞİ	67
7.1.3.8.	GELİR VERGİSİ STOPAJI DESTEĞİ.....	67
7.1.3.9.	KDV İADESİ.....	67
7.1.4.	YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ	67
7.1.5.	BÖLGESEL TEŞVİK UYGULAMALARI	68
7.1.6.	ÖNCELİKLİ YATIRIMLAR.....	71
7.1.7.	STRATEJİK YATIRIMLARIN TEŞVİKİ	74
7.1.8.	GENEL TEŞVİK UYGULAMALARI	76
7.2.	ÖZEL AR-GE MERKEZLERİ DESTEĞİ (HİBE VE VERGİ İNDİRİMİ)	77
7.3.	KÜMELENME DESTEK PROGRAMI (HİBE DESTEĞİ).....	78
7.4.	ÖZEL SEKTÖR TASARIM MERKEZLERİ DESTEĞİ (VERGİ İNDİRİMİ).....	79
7.5.	TEKNOLOJİ ODAKLI SANAYİ HAMLESİ	80
7.5.1.	ÖNCELİKLİ ÜRÜN LİSTESİ	80
7.5.2.	BAKANLIK DESTEĞİ	83
7.5.3.	TÜBİTAK DESTEKLERİ (TEKNOLOJİ ODAKLI SANAYİ HAMLESİ)	85
7.5.4.	KOSGEB DESTEKLERİ (TEKNOLOJİ ODAKLI SANAYİ HAMLESİ).....	85
8.	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI DESTEKLERİ	86
8.1.	AR-GE PROJELERİ DESTEĞİ (HİBE)	87
8.2.	KIRSAL KALKINMA DESTEKLERİ KAPSAMINDA TARIMA DAYALI YATIRIMLARIN DESTEKLENMESİ PROGRAMI (HİBE).....	88
9.	TARIM VE KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEME KURUMU DESTEKLERİ	89
9.1.	IPARD PROGRAMI HAKKINDA BİLGİ.....	90
9.2.	GENEL HUSUSLAR	90
9.3.	IPARD PROGRAMININ AMACI.....	90
9.4.	DESTEKLENEN SEKTÖRLER VE HİBE ORANLARI	91
9.5.	DESTEKLENEN HARCAMA KALEMLERİ	92
9.6.	IPARD PROGRAMINDAN FAYDALANMAK İSTEYENLER NASIL BAŞVURU YAPACAKTIR?.....	93
10.	KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI.....	94

10.1.	KÜLTÜR YATIRIMLARI VE GİRİŞİMLERİNİ TEŞVİK.....	95
10.2.	SİNEMA FİMLERİNİN DESTEKLENMESİ.....	95
10.3.	TURİZM TANITMA VE PAZARLAMA FAALİYETLERİNİN DESTEKLENMESİ.....	96
10.4.	EXİMBANK TURİZM KREDİSİ.....	97
11.	HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI.....	99
11.1.	KAZANÇLARA UYGULANAN TEŞVİKLER.....	100
11.1.1.	EĞİTİM VE ÖĞRETİM İŞLETMELERİNDE KAZANÇ İSTİSNASI.....	100
11.1.2.	AR-GE İNDİRİMİ.....	100
11.2.	4691 SAYILI TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ KANUNUNDA YER ALAN VERGİSEL TEŞVİKLER.....	101
11.3.	5225 SAYILI KÜLTÜR YATIRIMLARINI VE GİRİŞİMLERİNİ TEŞVİK KANUNU İLE GETİRİLEN VERGİSEL TEŞVİKLER.....	101
11.3.1.	GELİR VERGİSİ STOPAJI İNDİRİMİ.....	101
11.3.2.	TAŞINMAZ MAL TAHSİSİ.....	102
11.3.3.	SİGORTA PRİMİ İŞVEREN PAYLARINDA İNDİRİM.....	102
11.3.4.	SU BEDELİ İNDİRİMİ VE ENERJİ DESTEĞİ.....	102
11.3.5.	YABANCI UZMAN PERSONEL VE SANATÇI ÇALIŞTIRABİLME.....	102
11.3.6.	HAFTA SONU VE RESMİ TATİLLERDE FAALİYETTE BULUNABİLME.....	102
12.	SOSYAL GÜVENLİK KURUMU TEŞVİKLERİ.....	103
12.1.	6111 SAYILI KANUN KAPSAMINDA SGK TEŞVİKİ.....	104
12.2.	7103 SAYILI KANUN KAPSAMINDA SGK TEŞVİKİ.....	104
12.3.	5 PUANLIK İNDİRİM.....	105
12.4.	İLAVE 6 PUANLIK İNDİRİM.....	106
12.5.	ENGELLİ SİGORTALILARIN İSTİHDAMINA İLİŞKİN PRİM TEŞVİKİ.....	107
13.	ZAFER KALKINMA AJANSLARI DESTEKLERİ.....	108
13.1.	2019 YILI TEKNİK DESTEK PROGRAMI.....	109
13.5.	2019 YILI FİZİBİLİTE DESTEĞİ PROGRAMI.....	110
	DEVLET DESTEKLERİ KULLANILIRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN GENEL HUSUSLAR VE RİSKLER.....	112

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
AYB	: Avrupa Yatırım Bankası
BİGEM	: Bölgesel İnsan Kaynakları Geliştirme Merkezi
BKK	: Bakanlar Kurulu Kararı
DEİK	: Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu
Dİİ	: Dahilde İşleme İzni
DİİB	: Dahilde İşleme İzin Belgesi
DİR	: Dahilde İşleme Rejimi
DTM	: Dış Ticaret Müsteşarlığı
IPA	: Katılım Öncesi Malî Yardım Aracı
IPARD	: Katılım Öncesi Kırsal Kalkınma Aracı
İŞGEM	: İş Geliştirme Merkezi
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
KİŞGEM	: Kütahya İş Geliştirme Merkezi
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükte İşletmeler
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi
MKK	: Merkezi Kayıt Kuruluşu
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
PRODİS	: TÜBİTAK Online Başvuru Sistemi
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
SİP	: Sanayi İşbirliği Projesi
SOP	: Sonuç Odaklı Programlar
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
TEKMER	: Teknoloji Geliştirme Merkezi
TEYDEB	: Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı
TGB	: Teknoloji Geliştirme Bölgesi
TİM	: Türkiye İhracatçılar Meclisi
TKDK	: Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

TÜBİTAK : Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

TÜRKAK : Türk Akreditasyon Kurumu

TÜRSAB : Türkiye Seyahat Acentaları Birliği

VAP : Verimlilik Artırıcı Proje

1.KÜTAHYABELEDİYESİ TARAFINDAN SAĞLANAN DESTEKLER

1.1. YATIRIMCI VE GENÇ GİRİŞİMCİ DESTEK OFİSİ

Kütahya Belediyesi bünyesinde kurulan Yatırımcı ve Genç Girişimci Destek Ofisi, yeni iş kuracaklara, mevcut işletmesinin kapasitesini arttıracaklara, kadın ve genç girişimciler ile dezavantajlı girişimcilere yasal mevzuatın öngördüğü sınırlar içerisinde yatırım danışmanlık hizmeti sunmak üzere kurulmuştur. Ofisimiz, şehrimiz iş olanaklarını ve istihdamın artırılması hususlarında çalışmalar gerçekleştirecektir.

Kütahya ilinde:

- Yeni bir iş kurmayı düşünüyor, ancak nereden başlayacağınızı bilmiyorsanız,
- İş fikriniz var ancak söz konusu işi nasıl ticarileştireceğinizi bilmiyorsanız,
- Mevcut işinizin kapasitesini arttırmak istiyorsunuz ancak devlet destekleri ve yatırım fizibilitesi konularında desteğe ihtiyacınız varsa,
- Bulduğunuz sektörden farklı bir sektöre gireceksiniz ancak sektöre sağlanan devlet destekleri hakkında bir fikriniz yoksa,
- Mevcut işiniz için yönetim desteği, kritik iş ve teknik destek istiyorsanız,
- Şirketleşme, ticarileşme, uluslararasılaşma ve benzeri alanlarda destek sağlanmasını istiyorsanız,
- Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri, tasarım faaliyetleri ile ilgili finansmana erişim konusunda sıkıntı yaşıyorsanız,
- Yeni iş kurdunuz güvenli ve hızlı bir şekilde büyümek istiyorsunuz ancak bu hususlarda belli bir eğitime ihtiyaç duyuyorsanız,
- Girişimlerin en zor ve en kırılgan dönemi olan başlangıç aşamasında girişimin hayatta kalabilmesine, gelişebilmesine ve büyümesine yardımcı olmak için rehberliğe ihtiyacınız varsa,

Sizleri Kütahya Belediyesi Yatırımcı ve Genç Girişimci Destek Ofisine bekliyoruz.

1.2. EMLAK VERGİSİ MUAFİYETİ (VERGİ İNDİRİMİ)

Amaç ve Kapsam

Organize Sanayi Bölgesinde yer alan işletmeler için 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 4'üncü maddesi (m) fıkrasına göre bina inşalarının sona erdiği tarihi takip eden bütçe yılından itibaren emlak vergisinden muafiyet sağlamak.

Desteklenen Gider Kalemleri

Emlak vergisi

Kimler Yararlanır?

OSB'de faaliyet gösteren firmalar.

Son Başvuru Tarihi: Sürekli

1.3. BİNA İNŞAAT HARCİ VE YAPI KULLANMA İZİNİ HARCİ İSTİSNASI (VERGİ İNDİRİMİ)

Amaç ve Kapsam

Organize Sanayi Bölgesinde yer alan işletmeler için 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 80'inci maddesine göre Organize Sanayi Bölgelerinde yapılan yapı ve tesislerin bina inşaat harcı ve yapı kullanma izni harcından müstesna olmasını sağlamak.

Desteklenen Gider Kalemleri

Bina inşaat harcı ve yapı kullanma izni harcı muafiyeti

Kimler Yararlanır?

OSB'de bina inşa eden gerçek ve tüzel kişiler

Son Başvuru Tarihi: Sürekli

1.4. YAPI DENETİM KURULUŞLARINA ÖDENECEK HİZMET BEDELİ İNDİRİMİ (HİBE)

Amaç ve Kapsam

4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanununun 5'inci maddesinin beşinci fıkrası gereğince yapı denetim kuruluşlarına ödenecek hizmet bedelinin, Organize Sanayi Bölgeleri onaylı sınırı içerisinde yer alan tüm yapılar için %75 indirimli olarak uygulanmasını sağlamak.

Desteklenen Gider Kalemleri

Organize Sanayi Bölgeleri onaylı sınırı içerisinde yer alan tüm yapılar için yapı denetim kuruluşlarına ödenecek hizmet bedeli.

Destek Oranı

- Üst limit yok
- %75

Kimler Başvurabilir?

OSB'de bina inşa edenler.

Son Başvuru Tarihi: Sürekli

1.5. KÜTAHYA İŞ GELİŞTİRME MERKEZİ

Kütahya İş Geliştirme Merkezi (KİŞGEM) yeni girişimcilerin iş kurmalarını destekleyen, kolaylaştıran, işletmelerin başlangıç aşamalarında karşılaşacakları riskleri en aza indiren bir iş kurma modelidir.

KİŞGEM'in amacı, yeni girişimcileri, en zayıf durumda oldukları iş kurma aşamasında destekleyerek, bu zor aşamayı sağlıklı bir şekilde aşmalarını ve ayakta kalmalarını sağlamaktadır. Yeni işletmelerin kuruluş yıllarındaki başarısızlık oranları % 60 ile % 80 arasındadır.

KİŞGEM ortamında ise bu oran % 10'a düşmektedir. Bu da KİŞGEM modelinin yeni işletmelere getirdiği avantajların önemini göstermektedir.

KİŞGEM, AB ve KOSGEB tarafından fonlanan Kütahya Belediyesi sorumluluğunda yürütülen Kadınların iş hayatına yönelik oluşturma ve geliştirme süreçlerinde karşılaşılabilecekleri zorlukları ortadan kaldırmak amacını misyon edinmiş bir kurumdur.

Temel olarak girişimcilere hibe, faizsiz kredi, iş alanı, personel ödenek desteklerinin yanı sıra, işletme hayatında her daim lazım olacak değerli bir eğitim olanağı da bulunmaktadır. Bu eğitim; pazarlama, satış, işletme yönetimi gibi önemli konuları kapsamaktadır.

KİŞGEM, yeni işletmeleri kuruluş aşamasında karşılaşılabilecekleri risklerden korur, uygun görülen iş fikri sahiplerine ihtiyaç duydukları eğitimi verir, girişimcileri sektörleri ile ilgili yurt içi ve yurt dışı ihalelerden, malzeme alımlarından haberdar eder, uluslararası kalite standartlarında üretim yapmalarına yardımcı olur, yerli ve yabancı fonları girişimciler için araştırır ve bu fonlardan faydalanmalarına imkân sağlar, işsizliğin azaltılmasına katkı yapar, yerel gelişmeyi hızlandırır.

KİŞGEM'den Kimler Faydalanabilir?

Herkes KİŞGEM'e başvuru yapabilir. Ancak burada iş yeri açmak için belirli şartlar vardır. Öncelikle kurmak istediğiniz iş alanı üretim üzerine olmalıdır. Üzerinize açılmış ve devam eden bir iş yeri olmamalıdır.

KİŞGEM Bünyesinde barındırdığı işletmelere:

- İşletme geliştirme koçluğu,
- Destek ağlarına ulaşım,
- Finans kaynaklarına erişim imkânı,
- Uygun koşullarda iş yeri mekânı,
- Ortak ofis ekipmanı/ofis hizmetleri, gibi hizmetler sunmaktadır.

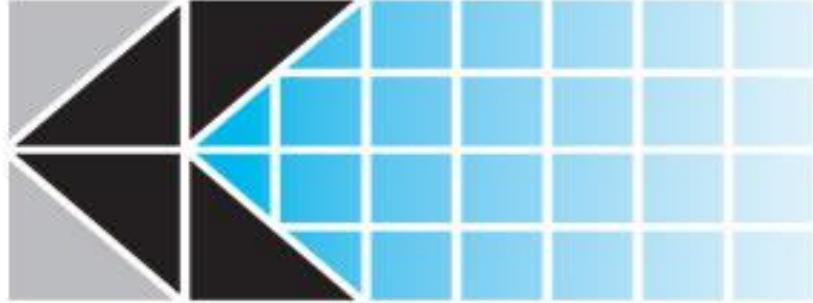
KİSGEM'lerin genel amaçlar şunlardır:

- Küçük işletmelere bina konusunda ve yeni iş kurma konularında destek vermek ve yardım etmek,
- Başarılı işletmelerin kurulmasını sağlamak,
- İşletmenin büyüme ve hayatta kalma fırsatlarını artırmak,
- Yeni iş ve istihdam olanakları yaratmak,
- Yerel kaynakları yeni ve/veya farklı işletmelere yönleltmek,
- Girişimciliği özendirmek,
- Güvenli bir iş ortamı sağlamak,
- Rekabetçi ortamı sağlamak,
- Bölgesel ve yerel gelişimi hızlandırmak ve bu konulara katkıda bulunmak,
- Yerel ekonomiyi desteklemektir.

Adres: Kütahya İş Geliştirme Merkezi Akkent Mah. Pir Ahmet Cad. 34\1-34/2 Merkez KÜTAHYA

Tel: +90 274 231 1774

Mail: info@kutahyakisgem.gov.tr

KOSGEB

KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ
GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI

2.KOSGEB DESTEKLERİ

2.1. GİRİŞİMCİLİK DESTEKLERİ

2.1.1. GİRİŞİMCİLİĞİ GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI

Genel Amaç

Programın amacı, girişimcilerin iş kurma ve yürütme konularında bilgi ve becerilerini geliştirmek, başarılı iş planlarını/iş modellerini ödüllendirmek, girişimcilik ekosisteminde yer alan aktörler arası işbirliğini arttırmak, yeni kurulan işletmelerin en kırılgan oldukları dönemde hayatta kalma oranının artırılmasına katkı sağlayacak yapıların ve ulusal plan ve programlar doğrultusunda yeni işletmelerin kurulmasını ve sürdürülmesini sağlamaktır.

2.1.1.1. GELENEKSEL GİRİŞİMCİ DESTEĞİ

Kimler Yararlanabilir?

Kuruluş desteği kapsamında geri ödemesiz olarak gerçek kişi statüsünde ve başvuru tarihi itibarıyla son bir yıl içinde kurulmuş olan işletmelere destek sağlanmaktadır.

Destek Miktarı

	Gerçek kişi statüsünde kurulmuş olan işletmeler	Sermaye şirketi statüsünde kurulmuş olan işletmeler
Kuruluş Desteği	5.000 TL	10.000 TL
	1. Performans Dönemi* Toplam prim gün sayısı	2. Performans Dönemi* Toplam prim gün sayısı
Performans Desteği**	- 180-539 olan işletmeye 5.000 TL, - 540-1079 olan işletmeye 10.000 TL, - 1080 ve üstü olan işletmeye 20.000 TL	- 360-1079 olan işletmeye 5.000 TL, - 1080-1439 olan işletmeye 15.000 TL, - 1440 ve üstü olan işletmeye 20.000 TL

*1. Performans Dönemi: Program başlangıç tarihinden itibaren birinci yılın sonuna kadar olan dönem, 2. Performans Dönemi ise 1. Performans Dönemi son gününden ikinci yılın sonuna kadar geçen süredir.

** Asgari prim gün sayısına ulaşan işletme için girişimcinin; genç, kadın, engelli, gazi veya birinci derecede şehit yakını olması durumunda her bir performans döneminde belirlenen tutarlara 5.000 TL eklenir.

2.1.1.2. İLERİ GİRİŞİMCİ DESTEĞİ

Kimler Yararlanabilir?

Kuruluş desteği kapsamında geri ödemesiz olarak gerçek kişi statüsünde ve başvuru tarihi itibarıyla son bir yıl içinde kurulmuş olan ‘İleri Girişimci Programı Kapsamındaki Faaliyet Konuları Tablosu’nda yer alan konularda faaliyet gösteren işletmelere destek sağlanmaktadır.

Destek Miktarı

	Gerçek kişi statüsünde kurulmuş olan işletmeler	Sermaye şirketi statüsünde kurulmuş olan işletmeler
Kuruluş Desteği	5.000 TL	10.000 TL
	1.Performans Dönemi* Toplam prim gün sayısı	2. Performans Dönemi* Toplam prim gün sayısı
Performans Desteği**	- 180-539 olan işletmeye 5.000 TL, - 540-1079 olan işletmeye 10.000 TL, - 1080 ve üstü olan işletmeye 20.000 TL	- 360-1079 olan işletmeye 5.000 TL, - 1080-1439 olan işletmeye 15.000 TL, - 1440 ve üstü olan işletmeye 20.000 TL

*1. Performans Dönemi: Program başlangıç tarihinden itibaren birinci yılın sonuna kadar olan dönemi, 2. Performans Dönemi ise 1. Performans Dönemi son gününden ikinci yılın sonuna kadar geçen süredir.

** Asgari prim gün sayısına ulaşan işletme için girişimcinin; genç, kadın, engelli, gazi veya birinci derecede şehit yakını olması durumunda her bir performans döneminde belirlenen tutarlara 5.000 TL eklenir.

İleri Girişimci Makine Teçhizat ve Yazılım Desteği

Destek Miktarı

	Destek Tutarı	Destek Oranı*
Düşük Orta-Düşük Teknoloji Düzeyi	100.000TL	% 75
Orta Yüksek Teknoloji Düzeyi	200.000TL	
Yüksek Teknoloji Düzeyi	300.000TL	

* Destekleme kararı verilen makine, teçhizat ve yazılımın; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca 13.09.2014 tarih ve 29118 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan SGM 2014/35 sayılı Yerli Malı Tebliği'ne uygun olarak alınmış ve fatura tarihi itibarıyla güncel yerli malı belgesi ile tefrik edilmesi durumunda, destek oranına %15 ilave edilir.

İleri Girişimci Mentörlük, Danışmanlık ve İşletme Koçluğu Desteği

	Destek Tutarı	Destek Oranı
Danışmanlık ve İşletme Koçluğu Desteği	10.000TL	% 75

2.2. AR-GE, TEKNOLOJİK ÜRETİM VE YERLİLEŞTİRME DESTEKLERİ

2.2.1. AR-GE VE İNOVASYON DESTEK PROGRAMI

Genel Amaç

Ar-Ge ve İnovasyon Programının amacı; bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve buluşlara sahip küçük ve orta ölçekli işletmeler ile girişimcilerin geliştirilmesi, yeni ürün, yeni süreç, bilgi ve/veya hizmet üretilmesi konularında yürütülen projelerin KOSGEB tarafından desteklenmesidir.

	Destek Üst Limiti (TL)	DESTEK ORANI (%)
İşlik Desteği	İşliklerden bedel alınmaz	
Kira Desteği	30.000 (Teknopark içi) 24.000 (Teknopark Dışı)	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği	150.000	75*
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği (Geri Ödemeli)	300.000	75*
Personel Gideri Desteği	150.000	75
Başlangıç Sermayesi Desteği	20.000	100
Proje Geliştirme Desteği	Proje Danışmanlık Desteği	25.000
	Eğitim Desteği	10.000
	Sınai ve Fikri Mülkiyet Hakları Desteği	20.000
	Proje Tanıtım Desteği	5.000
	Yurtiçi - yurtdışı Kongre/Konferans/Fuar Ziyareti/Teknolojik İşbirliği Ziyareti Desteği	15.000
	Test, Analiz, Belgelendirme Desteği	25.000

* Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca 13/09/2014 tarih ve 29118 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan SGM 2014/35 sayılı Yerli Malı Tebliği’ne uygun olarak alınmış yerli malı belgesi ile tefrik edilmesi durumunda, destek oranlarına % 15 (onbeş) ilave edilir.

2.2.2. KOBİ TEKNOYATIRIM - KOBİ TEKNOLOJİK ÜRÜN YATIRIM DESTEK PROGRAMI

Genel Amaç

Ar-Ge veya yenilik faaliyetleri sonucu ortaya çıkan yeni ürün/ürünlerin üretimini ve ticarileştirilmesini amaçlayan yatırımları desteklemek suretiyle ihracatı artırmak ve ülke ekonomisine katma değer sağlamak için yapacağınız yatırımlarının desteklenmesidir.

Kimler Yararlanabilir?

KOBİ Teknoyatırım Destek Programı “Teknoloji Alanları Tablosunda” belirlenen;

- Düşük Teknoloji ve Orta-Düşük Teknoloji alanlarından yer alan Ar-Ge veya yenilik faaliyetleri sonucu ortaya çıkmış ürünler için gerçekleştirilecek yatırımlar **500 Bin TL’ye kadar**,
- Orta-Yüksek Teknoloji ve Yüksek Teknoloji alanlarında yer alan ürünler için gerçekleştirilecek yatırımlar **5 Milyon TL’ye kadar** desteklenecektir.

Başvuru Şartları

1. En az 1 yıldır faaliyette olan,
2. En çok 5 yıl önce alınmış Ar-Ge projesini tamamladığını gösterir aşağıdaki belgelerden birine sahip olan;
  - KOSGEB ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, kanunla kurulan vakıflar veya uluslararası fonlar tarafından desteklenen ar-ge ve yenilik projeleri sonucunda ortaya çıkan,
  - Patent belgesi ile koruma altına alınan,
  - Doktora çalışması neticesinde ortaya çıkan,
  - Teknolojik Ürün (TÜR) Deneyim belgesi alan ve prototip çalışmasını tamamlamış ürün sahibi işletmeler veya kullanım hakkını sözleşme ile hak sahibinden devralmış işletmeler başvuru yapabilir.

Desteklenecek Projeye ilişkin Süre, Üst Limit ve Destek Kalemleri

Destek Süresi: Yatırım Projesi Süresi: Azami **36 Ay**

Destek Üst Limitleri: Düşük Teknoloji, Orta-Düşük Teknoloji alanlarından yer alan ürünler için **500 Bin TL**, Orta Yüksek Teknoloji ve Yüksek Teknoloji alanlarında yer alan ürünler için **5 Milyon TL**

Destek Kalemleri	Destek Oranları
a)Makine-teçhizat desteği*	%100 (%60 Geri ödemesiz + %40 Geri Ödemeli)
b)Üretim hattı tasarım giderleri desteği	%60 Geri ödemesiz
c)Yazılım giderleri desteği	%60 Geri ödemesiz
ç)Personel gideri desteği	%60 Geri ödemesiz
d)Eğitim ve danışmanlık desteği	%60 Geri ödemesiz
e)Tanıtım ve pazarlama giderleri desteği	%60 Geri ödemesiz

2.2.3. STRATEJİK ÜRÜN DESTEK PROGRAMI

Genel Amaç

Stratejik ürün yatırımlarının desteklenmesi suretiyle küçük ve orta ölçekli işletmelerin teknolojik üretim yeteneklerini geliştirerek ithalatı yüksek olan stratejik ürünlerin yerlileştirilmesini sağlamak, üretimde daha yüksek oranda yerli girdi kullanımını sağlayarak cari açığın azaltılmasına katkıda bulunmak amacıyla yapacakları yatırımların desteklenmesidir.

Kimler Yararlanabilir?

Küçük ve orta ölçekli işletmeler Stratejik Ürün Destek Programı Stratejik Ürün/Ürün Grubu Listesinde yer alan stratejik ürünleri üretmek üzere geri ödemeli 2 Milyon TL ve geri ödemesiz 3 Milyon TL olmak üzere toplam 5 Milyon TL'ye kadar desteklenecektir.

Başvuru Şartları

1. KOSGEB Veri Tabanına kayıtlı ve aktif durumda olan,
2. Türk Ticaret Kanunu'nda tanımlı gerçek veya tüzel kişi statüsünde olan,
3. En az 1 yıldır faaliyette olan,
4. Stratejik Ürün Destek Programı Stratejik Ürün/Ürün Grubu Listesinde yer alan stratejik ürünleri Paydaş (Kamu kurum/kuruluşu veya orta büyüklükteki işletme veya büyük ölçekli işletme) ile işbirliği yaparak üretecek, işletmeler başvuru yapabilir.

Destek Süresi: Proje Süresi: Azami **36 Ay**

Destek Üst Limitleri: Program kapsamında verilecek desteklerin üst limiti geri ödemeli 2 Milyon TL ve geri ödemesiz 3 Milyon TL olmak üzere toplam **5 Milyon TL**.

Destek Kalemleri	Destek Oranları
Makine-teçhizat desteği*	%100 (%60 Geri ödemesiz + %40 Geri Ödemeli)
Yazılım giderleri desteği	%60 Geri ödemesiz
Personel gideri desteği	%60 Geri ödemesiz
Bilgi transferi desteği	%60 Geri ödemesiz
Test-analiz, kalibrasyon ve referans numune desteği	%60 Geri ödemesiz
Hizmet alımı desteği	%60 Geri ödemesiz
*(Yerli malı belgesi kapsamında alınması durumunda geri ödemesiz destek oranına %15 ilave edilir ve geri ödemeli destek oranından aynı oran azaltılır.)	

2.3. İŞLETME GELİŞTİRME, BÜYÜME VE ULUSLARARASILAŞMA DESTEKLERİ

2.3.1. İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI

Genel Amaç

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin rekabet güçlerinin, kurumsallaşma-markalaşma düzeylerinin ve ekonomideki paylarının artırılması, kapasitelerinin geliştirilmesi ve öncelikli ihtiyaçlarının karşılanmasıdır.

Destek Miktarı - Oranı

	İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI DESTEKLERİ	DESTEK ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK ORANI
1	Yurt İçi Fuar Desteği	50.000	%60
2	Yurt Dışı İş Gezisi Desteği	20.000*	
3	Nitelikli Eleman İstihdam Desteği	50.000**	
4	Eğitim Desteği	20.000	
5	Enerji Verimliliği Desteği	35.000	
6	Tasarım Desteği	25.000	
7	Sınai Mülkiyet Hakları Desteği	30.000***	
8	Belgelendirme Desteği	30.000***	
9	Test ve Analiz Desteği	30.000	

(*) KOSGEB KOBİ ve Girişimcilik Ödülleri kapsamında her yıl belirlenen finalistler, KOSGEB tarafından düzenlenen yurt dışı iş gezisi programından bir defaya mahsus olmak üzere üst limitler dikkate alınmaksızın %100 (yüz) oranında desteklenir.

(**) Nitelikli Eleman İstihdam Desteği kapsamında istihdam edilecek elemanın; yeni mezun, kadın, engelli, birinci derece şehit yakını veya gazi olması halinde destek oranına %20 (yirmi) ilave edilir.

(***) TSE ve TÜRKPATENT'ten alınacak belgeler, %100 (yüz) oranında desteklenir.

2.3.2. İŞ BİRLİĞİ DESTEK PROGRAMI

Genel Amaç

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin birbirleriyle veya büyük işletmelerle ortak çalışma kültürünün geliştirilmesine ve karşılıklı fayda ve rekabet avantajı sağlayıcı nitelikteki işbirlikleri tesis etmelerine katkı sağlanmasıdır.

- İşletici Kuruluş Modeli

Projenin kabul edilmesinden sonra proje ortakları tarafından işletici kuruluşun kurulduğu, işbirliğinin ve projeye ilişkin tüm süreçlerin işletici kuruluş tarafından yürütüldüğü ortaklık modelidir.

- Proje Ortaklığı Modeli

Proje ortaklarından her birinin, proje başvuru formunun iş-zaman planında belirtilen faaliyetlerin bir bölümünü yerine getirdikleri ortaklık modelidir.

Destek Miktarları

Asgari Ortak Sayısı ve Destek Üst Limitleri Tablosu

İŞLETİCİ KURULUŞ MODELİ					
İşletici Kuruluşun Teknoloji Alanı	Asgari KOBİ Sayısı	İşletici Kuruluş Proje Destek Üst Limiti (TL)			Toplam Üst Limit (TL)
		Geri Ödemesiz	Geri Ödemeli	Toplam	
Yüksek	2	2 Milyon	3 Milyon	5 Milyon	5 Milyon
Orta Yüksek	3	2 Milyon	3 Milyon	5 Milyon	5 Milyon
Diğer	5	2 Milyon	3 Milyon	5 Milyon	5 Milyon
* Büyük işletme ile işbirliği yapılması durumunda asgari KOBİ sayısı 1 (bir)'dir.					
PROJE ORTAKLIĞI MODELİ					
Projenin Teknoloji Alanı	Asgari KOBİ Sayısı	Her Bir Proje Ortağı İşletme İçin Destek Üst Limiti (TL)			Toplam Üst Limit (TL)
		Geri Ödemesiz	Geri Ödemeli	Toplam	
Yüksek	2	1 Milyon	1 Milyon	2 Milyon	10 Milyon
Orta Yüksek	3	500 Bin	500 Bin	1 Milyon	10 Milyon
Diğer	5	250 Bin	500 Bin	750 Bin	5 Milyon
* Büyük işletme ile işbirliği yapılması durumunda asgari KOBİ sayısı 1 (bir)'dir.					

Desteklenecek Proje Konuları

İşletmelerin birbirleriyle ve/veya büyük işletmelerle;

- a) Kapasite, verimlilik, ürün çeşitliliği ve kalitelerini artırmaları amacıyla ortak imalat,
- b) Müşteri istekleri ve pazarın talebinin karşılanması amacıyla ortak tasarım, ürün ve hizmet geliştirmeleri,
- c) Ürün ve hizmet kalitelerini geliştirmeleri amacıyla ortak laboratuvar,
- ç) Pazar paylarını artırmaları ve marka imajı oluşturmaları amacıyla ortak pazarlama,
- d) Beceri ve kabiliyetlerini geliştirmeleri ve değer zincirlerine katılmaları amacıyla yapılan işbirlikleri

ve bunlara benzer karşılıklı fayda sağlanan, maliyet düşürücü ve rekabet avantajı sağlayıcı nitelikteki işbirliği projeleri desteklenir.

2.3.3. KOBİGEL - KOBİ GELİŞİM DESTEK PROGRAMI

Programın Amacı

Ülkenin ulusal ve uluslararası hedefleri doğrultusunda, küçük ve orta ölçekli işletmelerin, ekonomideki paylarının ve etkinliklerinin artırılması,

KOBİ'lerin rekabet güçlerinin ve sağladıkları katma değerini yükseltmesi, amacıyla hazırlayacakları projelerin desteklenmesidir.

Destek Unsurları

Destek unsurları, Proje Teklif Çağrısı özelinde konunun özelliği dikkate alınarak değişiklik arz edecektir.

Proje Süresi	En az 6 En Fazla 36 Ay (+6) Ay
Destek Üst Limiti	Geri Ödemesiz Destek - En fazla 300.000 TL Geri Ödemeli Destek - En fazla 700.000 TL
Proje Destek Oranı	%60

Desteklenecek Proje Giderleri

Program kapsamında desteklenecek proje giderleri Proje Teklif Çağrısında belirlenir ve belirlenen esaslar dâhilinde desteklenecek proje giderlerine Kurul karar verir. Ancak; gayrimenkul alım, bina

inşaat, tefrişat, taşıt aracı alım ve kiralama, proje ile ilişkilendirilmemiş personel giderleri ve diğer maliyetler ile vergi, resim ve harçlar, sosyal güvenlik primleri desteklenmez. Personel giderleri, net ücret (asgari geçim indirimi, ikramiye, prim vb. ek ödemeler hariç) üzerinden desteklenir.

Proje kapsamında desteklenmesi uygun görülen gider grupları toplamı ile destek türleri, Proje Teklif Çağrısında belirlenen üst limit, oran ve varsa gider kısıtlarını geçmeyecek şekilde Kurul tarafından belirlenir.

2.3.4. ULUSLARARASI KULUÇKA MERKEZİ VE HIZLANDIRICI DESTEK PROGRAMI

Programın Amacı ve Kapsamı

Bu programın amacı; Ar-Ge ve inovasyon faaliyetleri ülkemizde gerçekleştirilen teknolojik ürünlerin uluslararası pazarlarda yer alması, ihracatın artırılması, yerli teknoloji yoğun başlangıç işletmelerinin gelişmiş girişimcilik ekosistemleri içerisinde yer alması için, uluslararası kuluçka merkezi kurulmasını ve işletmelerin hızlandırma programlarına katılmasını desteklemektir.

Bu program,

a) Uluslararası Kuluçka Merkezi Kurma Programı

b) Uluslararası Hızlandırıcı Programı

olmak üzere iki alt programdan oluşur.

A) ULUSLARARASI KULUÇKA MERKEZİ KURMA PROGRAMI

1. KURULUŞ VE DONANIM DESTEĞİ

-İşletme Kuruluş Giderleri,

-Bina Tadilatı,

-Altyapı,

-Ofis Donanımı

-Yazılım Giderleri

-Yeminli Mali Müşavirlik

-Ulaşım Giderleri

gibi konularda alacağı hizmetler ve düzenleyeceği organizasyonlar için destek verilir

Destek Üst Limiti: 100.000 \$, **Destek Oranı:** % 80

2. OPERASYONEL GİDERLER DESTEĞİ

- Kuluçka Merkezi Kirası,

- İşletim Giderleri,

- Tanıtım Faaliyetleri,

- Eğitim, Danışmanlık, Mentörlük, İş Yönetimi, Hukuk, Fikri Ve Sınai Mülkiyet Hakları, hizmetleri gibi konularda alacağı hizmetler ve düzenleyeceği organizasyonlar.

Destek Üst Limiti: 3.750.000 \$

Destek Oranı: 1'inci ve 2'nci yıl için % 80, 3 ile 5'inci yıllar için % 60

B) ULUSLARARASI HIZLANDIRICI PROGRAMI

1. Hızlandırıcı Ofis Kirası Giderleri,
2. Eğitim Giderleri,
3. Danışmanlık Giderleri,
4. Mentörlük Giderleri,
5. İş Yönetimi Giderleri,
6. Hukuk Giderleri,
7. Fikri Ve Sınai Mülkiyet Hakları Giderleri,
8. Ulaşım Giderleri,
9. Konaklama Giderleri,
10. Yeminli Mali Müşavirlik Hizmetleri Giderleri,
11. Organizasyonla İlgili Genel Giderler

Program süresi: 3 yıl

Destek Üst Limiti: Katılım sağlanan bir hızlandırıcı programı için 15.000 \$ destek verilmekte olup, destek üst limiti 60.000 \$'dır.

Destek oranı: % 80

2.3.5. YURTDIŞI PAZAR DESTEK PROGRAMI

Programın amacı;

- KOBİ'lerin yurt dışı pazarlara açılabilme beceri ve kabiliyetlerini geliştirmek,
- KOBİ'lerin yurt dışı pazar paylarını arttırmak,
- KOBİ'leri, uluslararası rekabetin aktörleri haline getirmek,
- İhracata başlayan KOBİ sayısını arttırmak,
- E-ticarete başlayan KOBİ sayısını arttırmaktır.

Programın Süresi: En az 8 ay, en fazla 24 ay

Destek Üst Limiti: 300.000 TL

Proje Destek Oranı:

% 70 (yetmiş) Geri Ödemesiz

% 30 (otuz) Geri Ödemeli

* Personel giderleri için destek oranı dikkate alınmaksızın; asgari geçim indirimi dâhil net asgari ücret tutarı temel girdi olmak üzere bu uygulama esaslarında belirlenen hesap yöntemi ve limitlere göre belirlenen tutar kadar geri ödemesiz destek sağlanır.

- İşletmeler bu destekten sadece 1 (bir) kez faydalanabilirler.
- Programdan yararlanmak isteyen işletmelerin, başvuru tarihi itibarıyla son mali yılda bilanço esasına göre defter tutmuş olması ve son mali yıl verilerinin onaylı olması gerekir.
- İşletmenin başvuru tarihi itibarı ile Yurt İçi Marka Tescil Belgesi'ne sahip olması gerekir.
- İşletmenin proje bütçesi, son mali yıl net satış hasılatını aşmaması gerekir.
- İşletmenin son mali yılda ihracat yapmış olması gerekir. Ancak imalat sektöründe veya Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosunda yer alan sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerde bu şart aranmaz.
- Proje başvurusu en az 3 farklı gider grubundan oluşmalıdır.

2.4. KOBİ FİNANSMAN DESTEKLERİ

2.4.1. KREDİ FAİZ DESTEK PROGRAMI

Desteğin amacı, ülkenin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında küçük ve orta ölçekli işletmelerin payını ve etkinliğini artırmak, rekabet güçlerini ve düzeylerini yükseltmek, sanayide entegrasyonu ekonomik gelişmelere uygun biçimde gerçekleştirmek amacıyla, işletmelerin kamu bankaları, özel bankalar, katılım bankalarından uygun koşullarda nakdî kredi temin edebilmeleri için faiz/kâr payı masraflarına Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı tarafından destek sağlanmasına yöneliktir.

Kredi Türü	İlave Puan Türü	İşletme Türü				Azami Kredi Vadesi
		Girişimci İşletmeler	Proje Odaklı İşletmeler	Teknoloji Tabanlı İşletmeler	Stratejik ve Öncelikli Sektörlerdeki İşletmeler	
İşletme Kredisi	Mali Büyüme	+1 puan				18 Ay
	İstihdam Artışı	+2 puan				
	Yerli Ürün Üretimi	+1 puan				
Makine Teçhizat Kredisi	Yerli Makine Alımı	+3 puan		+4 puan		36 Ay
	Yerli Ürün Üretimi	+1 puan				
İhracat Kredisi	-	Kredi üst limiti 200 bin USD olup; KOSGEB veri tabanına kayıtlı tüm işletmeler USD Libor kadar desteklenir, taban veya ilave puan uygulanmaz.				180 gün
Acil Destek Kredisi	-	Destek kapsamı, üst limiti ve oranı KOSGEB İcra Komitesince belirlenir.				36 Ay
Kredi Üst Limiti		50.000 TL	200.000 TL	300.000 TL	500.000 TL	
Taban Puan		+5 puan		+7 puan		

2.4.2. GELİŞEN İŞLETMELER PAZARI KOBİ DESTEK PROGRAMI

Programın Amacı ve Kapsamı

Bu programın amacı; gelişme ve büyüme potansiyeline sahip küçük ve orta ölçekli işletmelerin, finansmana erişim imkânlarının artırılabilmesine yönelik olarak Borsa İstanbul A.Ş. Gelişen İşletmeler Pazarı'nda işlem görmelerinin desteklenmesidir.

Bu program, KOSGEB tarafından küçük ve orta ölçekli işletmelere uygulanacak Gelişen İşletmeler Pazarı KOBİ Destek Programına ilişkin esasları kapsar.

Program kapsamında, KOBİ'lerin paylarının Gelişen İşletmeler Pazarı'nda(GİP) işlem görmek üzere halka açılma sürecinde;

- Piyasa danışmanı danışmanlık hizmet bedeli,
- Bağımsız denetim hizmeti bedeli,
- Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) kurul kaydına alma ücreti,
- Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) masrafı,
- Hukukçu Raporu masrafı,
- Aracı kuruluşu ödenecek aracılık komisyonu,

giderlerine bütçe imkanları dahilinde geri ödemesiz destek verilir.

Programın Unsurları, Oranı ve Üst Limiti

Program kapsamında sağlanan desteğin toplam üst limiti 500.000 (Beşyüz bin) TL olup, destek unsurlarının üst limit ve oranları aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Destek Unsurları	Destek Ödemesi Üst Limiti (TL)	Oranı (%)
Piyasa danışmanı danışmanlık hizmet bedeli	100.000	75
Aracı kuruluşu ödenecek aracılık komisyonu	300.000	75
Bağımsız Denetim Hizmeti Bedeli	80.000	75
Hukukçu Raporu Masrafı	10.000	75
SPK Kurul Kaydına Alma Ücreti	10.000	100
Merkezi Kayıt Kuruluşu masrafı		

2.5. KOSGEB LABORATUVAR HİZMETLERİ

Programın Amacı

İşletmelerin ürün kalitesinin artırılması, uluslararası firmalarla rekabetin sağlanması ve birçok ürünün yurtiçinde üretilebilmesi için teknik anlamda destek verme ve bilgilendirme amacıyla toplam 5 ilde 8 adet laboratuvarımız KOSGEB Müdürlükleri bünyesinde hizmet vermektedir.

Bu hizmetlerin yürütülmesinde, KOBİ'lere ücretlendirmede destek olunarak düşük ücret uygulaması yapılmaktadır. Ayrıca, KOSGEB Desteği ve Ankara Sanayi Odası işbirliği ile oluşturulmuş bulunan ASO-KOSGEB Çevre Laboratuvarı (www.asokosgebcevreteb.org.tr); çevre ölçümleri yapmakta, çevresel risklerin tespiti ve çözümünü teşvik edici hizmetler vermekte olup, bu laboratuvarlar TS EN ISO/IEC 17025:2005 standardına göre TÜRKAK tarafından akredite edilmiştir. Kütahya ilimizde akredite laboratuvar bulunmamakla birlikte ilgili laboratuvar listesi aşağıdaki sunulmuştur;

Laboratuvar Hizmeti Veren KOSGEB Müdürlüklerinin İletişim Bilgileri

	BİRİMİ	ADRES	TELEFON
1	ADANA MÜDÜRLÜĞÜ (Metal Test Laboratuvarı)	Yeşiloba Mahallesi Sanayi Sitesi 46035 Sokak 34.Blok No:25 A/B P.K.:01100 Seyhan/ADANA	0 (322) 428 91 55
2	ANKARA MÜDÜRLÜĞÜ (Metal Test Laboratuvarı)	OSTİM Cevat Dünder Cad. No:156 P.K:06370 Ostim/ANKARA	0 (312) 592 84 72
3	ANKARA MÜDÜRLÜĞÜ (Metal Test Laboratuvarı)	SİNCAN 1. Organize Sanayi Bölgesi Dökümcüler Sitesi No:203 06935 Sincan/ANKARA	0 (312) 589 10 18
4	BURSA MÜDÜRLÜĞÜ (Metal Test Laboratuvarı)	BATI Üçevler Mah 2. Sk. No 12 KOSGEB Binası 16120 Nilüfer/BURSA	0 (224) 808 16 46-47
5	BURSA BATI MÜDÜRLÜĞÜ LABORATUVARLARI (Kauçuk/Plastik Test Laboratuvarları)	Üçevler Mah 2. Sk. No 12 KOSGEB Binası 16120 Nilüfer/BURSA	0 (224) 808 16 40-41
6	İSTANBUL İMES MÜDÜRLÜĞÜ LABORATUVARLARI (Metal Test Laboratuvarı)	İMES Sanayi Sitesi 308.Sok. C Blok No:46 P.K:81230 Y.Dudullu/İSTANBUL	0 (216) 528 21 33
7	İSTANBUL MÜDÜRLÜĞÜ (Metal Test Laboratuvarı)	İKİTELLİ İkitelli Organize Sanayi Bölgesi ESKOOP Sanayi Sitesi P.K.:34306 İkitelli/İSTANBUL	0 (212) 473 37 05
8	KONYA MÜDÜRLÜĞÜ (Metal Test Laboratuvarı)	Fevzi Çakmak Mah. Büsan San. Sit. KOSGEB Cad. No:53 42050 Karatay/KONYA	0 (332) 345 06 03/3020

2.6. İŞGEM/TEKMER PROGRAMI

Programın Amacı ve Kapsamı

Destek programının amacı, girişimcilik ekosisteminde yer alan aktörler arası işbirliği ile ulusal plan ve programlar doğrultusunda işletmelerin kurulmasını ve sürdürülmesini sağlamak için inkübasyon hizmetleri sağlayacak yapıların kurulması ve işletilmesine destek sağlamaktır.

Kimler Başvuru Yapabilir?

“İŞGEM/TEKMER Programı başvurunuz için Yetkilendirme Formu ile ilgili Başkanlık Birimine başvuru yapılması gerekmekte olup yetkilendirme işlemi tamamlanınca e-devlet üzerinden başvuru yapılabilecektir.

İŞGEM için;

İl özel idaresi, belediye, organize sanayi bölgesi (OSB) yönetimi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine bağlı odalar olabilir. Kurucu olabileceklerden en az ikisi müştereken başvuru yapabilirler.

TEKMER için;

Üniversite, TGB yönetici şirketi, TTO, OSB yönetimi, kamu kurum/kuruluşları ile diğer firmalar olabilir. Üniversite ve TGB yönetici şirketi münferiden, TTO, OSB yönetimi, kamu kurum/kuruluşları ve diğer firmalar ise üniversite ve/veya TGB yönetici şirketi ile müştereken başvuru yapabilirler.

KİŞGEM için;

KİŞGEM (Kadın İş Geliştirme Merkezi) AB ve KOSGEB tarafından fonlanan Kütahya Belediyesi sorumluluğunda yürütülen Kadınların iş hayatına yönelik oluşturma ve geliştirme süreçlerinde karşılaşılabilecekleri zorlukları ortadan kaldırmak amacını misyon edinmiş bir kurumdur.

Destek Unsurları

Destek Kalemleri	Üst Limitleri	Destek Oranı
Ortak Kullanıma Yönelik Makine-Teçhizat ve Yazılım Desteği	500.000-TL – Geri Ödemesiz 1.000.000-TL – Geri Ödemeli	%75
Personel Giderleri Desteği	1.000.000-TL Geri Ödemesiz	
Eğitim, Danışmanlık, Organizasyon ve Tanıtım Giderleri Desteği	1.000.000-TL Geri Ödemesiz	
Mobilya Donanım Desteği	300.000-TL Geri Ödemesiz	

Program süresi 5 yıldır.

3.İŞKUR DESTEKLERİ

3.1. İLAVE İSTİHDAM TEŞVİKİ

4447 sayılı Kanunun geçici 19 ve 21'nci maddeleri kapsamında uygulanmaktadır.

• Sigortalı Yönünden Aranılan Şartlar:

Sigortalıların;

– İşe alındıkları aydan önceki üç ayda 10 günden fazla 5510/4-a,b,c kapsamında sigortalılıklarının bulunmaması,

–İŞKUR'a kayıtlı işsiz olması,

– 1/1/2018 ila 31/12/2020 tarihleri arasında özel sektör işverenlerince istihdam edilmeleri,

gerekmektedir.

• İşyeri Yönünden Aranılan Şartlar:

– Özel sektör işverenine ait olması,

– Sigortalının işe giriş tarihinden önceki takvim yılına ilişkin işe alındıkları işyerinden bildirilen aylık prim ve hizmet belgelerindeki veya muhtasar prim hizmet beyannamelerindeki ortalamaya ilave olarak çalıştırılması,

– Aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmesi,

– Tahakkuk eden sigorta primlerinin yasal süresi içinde ödenmesi,

– Yasal ödeme süresi geçmiş sigorta primi, işsizlik sigortası primi, idari para cezası ile bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarının bulunmaması,

– Çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmediği veya bildirdiği sigortalıları fiilen çalıştırmadığı yönünde herhangi bir tespitin bulunmaması,

gerekmektedir.

• Destek Tutarı

Destek tutarı, işyerinin faaliyette bulunduğu sektöre göre farklı hesaplanacaktır.

• **İmalat veya bilişim** sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde ilgili döneme ait günlük brüt asgari ücretin sigortalının prim ödeme gün sayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere, ilave istihdam edilecek her bir sigortalının 6.822,40 TL'ye kadarki prime esas kazanç tutarı için

ödeyecekleri tüm primler (959,40 ila 2.558,40 TL) ile 153,74 TL'lik damga ve gelir vergisi karşılanacaktır. (Toplamda 1.113,14 ila 2.712,14 TL)

• **Diğer sektörlerde** faaliyet gösteren işyerlerinde ilave istihdam edilecek her bir sigortalı prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanacak tüm primler (959,40 TL) ile 153,74 TL'lik damga ve gelir vergisi karşılanacaktır. (Toplamda 1.113,14 TL)

• **Destek Süresi**

2020/Aralık ayı aşılmamak kaydıyla, destek süresi 1/1/2018 ile 31/12/2020 tarihleri arasında istihdam edilen her bir sigortalı için 12 aydır. Ancak istihdam edilen sigortalının, 18 yaşından büyük 25 yaşından küçük erkek, 18 yaşından büyük kadın veya Kuruma kayıtlı engelli olması durumunda destek 18 ay süreyle uygulanacaktır.

• **Ek Kurallar**

- Bilişim sektöründe destekten yararlanacak işyerlerini belirlemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.

- 1/1/2018 ila 31/12/2020 tarihleri arasında 5510 sayılı Kanun kapsamına alınan işyerleri ile daha önce tescil edildiği halde ortalama sigortalı sayısının hesaplandığı yılda sigortalı çalıştırmayan işleri; 1/1/2018 tarihinden sonra ilk defa sigortalı bildiriminde bulunulan ayı takip eden üçüncü aydan itibaren 12 veya 18 ay süreyle bu destekten yararlandırılır.

- Bu teşvikten yararlanan ayda aynı sigortalı için diğer sigorta primi teşvik, destek ve indirimlerinden yararlanılamaz.

3.2. KADIN, GENÇ VE MESLEKİ YETERLİLİK BELGESİ OLANLARIN TEŞVİKİ

31.12.2020 yılına kadar işsiz olan kişileri istihdam eden özel sektör işverenlerin prime esas kazanç üst sınırına kadarki sosyal güvenlik primi işveren payları (524,47 TL ila 3.933,54 TL) İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmaktadır.

Faydalanma Şartları

- Kişinin son 6 aydır işsiz olması

- Kişinin istihdam edildiği tarihten önceki son 6 ayın ortalama sigortalı çalışan sayısına ilave olarak istihdam edilmesi

- Özel sektör işvereni olması

Faydalanma Süresi

- 18 yaş ve üzeri kadınları istihdam eden işverenlere 24 ila 54 ay,
- 18-29 yaş arası erkekleri istihdam eden işverenlere 12 ila 54 ay,
- 29 yaş ve üzeri erkekleri istihdam eden işverenlere 6 ila 30 ay,
- Çalışmakta iken; 01.03.2011 tarihten sonra mesleki yeterlik belgesi alanlar, mesleki ve teknik eğitimi tamamlayanlar veya işgücü yetiştirme kurslarını bitirenleri istihdam eden işverenlere 12 ay, süreyle destek sağlanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı olmayı teşvik etmek amacıyla kişinin İŞKUR'a kayıtlı olması durumunda destek süresine 6 ay eklenilmesi yönünde hüküm getirilmiştir.

İşverenlerce; aylık prim ve hizmet belgesinin yasal süresi içerisinde SGK'ya verilmesi ve primlerin yasal süresi içerisinde ödenmesi gerekmektedir.

6111 Sayılı Kanuna Göre Sigorta Prim Teşvikinden Yararlanma Süreleri

CİNSİYET	ÇALIŞMA DURUMU	YAŞ GRUBU	MESLEKİ YETERLİLİK BELGESİ	MESLEKİ VE TEKNİK OKUL VEYA İŞKUR KURSU	İŞKUR'A KAYITLI İŞSİZ	TEŞVİK SÜRESİ (AY)
KADIN	Çalışmayan	18+	X	X	X	24
			X	X	✓	30
			X	✓	X	36
			X	✓	✓	42
			✓	X	X	48
			✓	X	✓	54
	Çalışan	Tümü	✓	X	X	12
			X	✓	X	12
ERKEK	Çalışmayan	18-29	X	X	X	24
			X	X	✓	30
			X	✓	X	36
			X	✓	✓	42
			✓	X	X	48
			✓	X	✓	54
		29+	✓	X	X	24
			✓	X	✓	30
			X	✓	X	24
			X	✓	✓	30
	Çalışan	Tümü	X	X	✓	6
			✓	X	X	12
	X	✓	X	12		

3.3. İŞSİZLİK ÖDENEĞİ ALANLARA YÖNELİK TEŞVİK

İşsizlik ödeneği alanların; işe alındığı tarihten önceki son altı aylık dönemde, prim ve hizmet belgelerinde bildirilen ortalama sigortalı sayısına ilave olarak işe alınması durumunda kişinin kalan işsizlik ödeneği süresince asgari ücret üzerinden hesaplanan sosyal güvenlik priminin %1'lik kısmı hariç olmak üzere tamamı (857,06 TL) İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmaktadır.

İşverene destek sağlanan süre kişinin başlangıçta işsizlik ödeneği için belirlenen toplam hak sahipliği süresinden düşülür.

İşverenlerce; aylık prim ve hizmet belgesinin yasal süresi içerisinde SGK'ya verilmesi ve primlerin yasal süresi içerisinde ödenmesi gerekmektedir.

İşçinin, işten ayrıldığı işyerinde tekrar işe başlaması halinde bu teşvik hükümlerinden yararlanılamaz.

3.4. ENGELLİ İSTİHDAMI TEŞVİKİ

Özel sektör işverenlerinin kontenjan dâhilinde veya kontenjan fazlası olarak ya da yükümlü olmadıkları halde engelli çalıştırmaları durumunda işverenlerin bu şekilde çalıştırdıkları her bir engelli için asgari ücret düzeyindeki sosyal güvenlik primi işveren paylarının tamamı (524,47 TL) Hazinece karşılanmaktadır.

3.5. ASGARİ ÜCRET DESTEĞİ

5510 sayılı Kanunun geçici 78 inci maddesi kapsamında uygulanmaktadır. 2019 yılı boyunca destek sağlanacaktır.

İşverenler Yönünden Aranılan Şartlar;

- Özel sektör işyeri işverenleri,
- 5018 sayılı Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde belirtilen kamu idareleri dışında kalan diğer kamu işyeri işverenleri,

Sigortalılar Yönünden Aranılan Şartlar;

- 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında haklarında uzun vadeli sigorta kolları hükümleri uygulanan sigortalılar,

Destek Tutarı

- 2019 yılı öncesi tescil edilen işyerleri için 2018 yılının aynı ayında prime esas günlük kazancı 102 TL (6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu hükümleri uyarınca toplu iş

sözleşmesine tabi özel sektör işverenlerine ait işyerleri için 203 TL) ve altında bildirilen sigortalıların toplam prim ödeme gün sayısı aşılmamak kaydıyla 2019 yılında cari ayda bildirilen sigortalıların toplam prim ödeme gün sayısının,

- 2019 yılında tescil edilen işyerleri için ise destek kapsamına giren tüm sigortalıların toplam prim ödeme gün sayısının, 2018 yılı Ocak ila Kasım aylarında/dönemlerinde uzun vadeli sigorta kollarından bildiri mi yapılan 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalı sayısı ortalaması;

- 500'ün altında olan işyerleri için günlük 5 TL,
- 500 ve üzerinde olan işyerlerinde ise 3,36 TL

ile çarpımı sonucu bulunacak tutar kadar asgari ücret desteği verilecektir.

Destekten yararlanılacak ayda, 2018 yılı Ocak ila Kasım ayları/döneminde 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında uzun vadeli sigorta kollarından en az sigortalı bildiri mi yapılan aydaki/dönemdeki sigortalı sayısının altında bildirimde bulunulması halinde ilgili ay için bu destekten yararlanılamayacaktır.

3.6. KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİ

Genel ekonomik, sektörel, bölgesel kriz veya zorlayıcı sebeplerle işyerindeki haftalık çalışma sürelerinin geçici olarak en az üçte bir oranında azaltılması veya süreklilik koşulu aranmaksızın işyerinde faaliyetin tamamen veya kısmen en az dört hafta süreyle durdurulması hallerinde, işyerinde üç ayı aşmamak üzere (Cumhurbaşkanı kararı ile 6 aya kadar uzatılabilir.) sigortalılara çalışmadıkları dönem için gelir desteği sağlayan bir uygulamadır.

İşyerinde Kısa Çalışma Uygulanabilmesi için;

- İşverenin; genel ekonomik, sektörel, bölgesel kriz veya zorlayıcı sebeplerle işyerindeki çalışma süresinin önemli ölçüde azaldığı veya durduğu yönünde İŞKUR'a başvuruda bulunması ve İş Müfettişlerince yapılan uygunluk tespiti sonucu işyerinin bu durumlardan etkilendiğinin tespit edilmesi gerekmektedir.

İşçinin Kısa Çalışma Ödeneğinden Yararlanabilmesi İçin;

- İşverenin kısa çalışma talebinin uygun bulunması,
- İşçinin kısa çalışmanın başladığı tarihte, 4447 sayılı Kanunun 50 nci maddesine göre çalışma süreleri ve işsizlik sigortası primi ödeme gün sayısı bakımından işsizlik ödeneğine hak kazanmış olması (Kısa çalışmanın başladığı tarihten önceki son 120 gün hizmet akdine tabi olanlardan son üç yıl içinde en az 600 gün süreyle işsizlik sigortası primi ödemiş olanlar),
- Kısa çalışmaya katılacaklar listesinde işçinin bilgilerinin bulunması gerekmektedir.

Kısa Çalışma Ödeneği Süresi, Miktarı ve Ödenmesi

Günlük kısa çalışma ödeneği; sigortalının son oniki (12) aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının % 60'ıdır. Bu şekilde hesaplanan kısa çalışma ödeneği miktarı, aylık asgari ücretin brüt tutarının % 150'sini geçemez.

Kısa çalışma ödeneği, çalışmadığı süreler için, işçinin kendisine ve aylık olarak her ayın beşinde ödenir. Ödeme tarihini öne çekmeye Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı yetkilidir.

Aşağıda 2019 yılı için aylık kısa çalışma ödeneği hesabı verilmiştir.

	Son 12 Aylık Prime Esas Kazançların Aylık Ortalaması	Hesaplanan Kısa Çalışma Ödeneği Miktarı	Damga Vergisi	Ödenecek Kısa Çalışma Ödeneği Miktarı
Son 12 Ay Asgari Ücretle Çalışan	2.558,40	1.535,04	11,65	1.523,39
Son 12 Ay 4.000 TL ile Çalışan	4.000,00	2.400,00	18,22	2.381,78
Son 12 Ay 7.000 TL ile Çalışan	7.000,00	3.837,60 (*)	29,13	3.808,47

(*) Hesaplanan kısa çalışma ödeneği miktarı, aylık asgari ücretin brüt tutarının %150'sini geçemeyeceği için ödenecek aylık kısa çalışma ödeneği miktarı bu şekilde hesaplanmıştır. 2019 yılında brüt asgari ücret 2.558,40 TL'dir.

Kısa çalışmanın günlük, haftalık veya aylık çalışma süresi içerisinde yapılacağı zaman aralığı işyerinin gelenekleri ve işin niteliği dikkate alınarak işverence belirlenir.

Kısa çalışma ödeneği, işyerinde uygulanan haftalık çalışma süresini tamamlayacak şekilde çalışılmayan süreler için aylık olarak verilir.

Kısa çalışma yapılan süreler için, kısa çalışmaya tabi tutulan işçiler adına SGK Aylık Prim ve Hizmet Belgesi ile eksik gün gerekçesi "**18-Kısa Çalışma Ödeneği**" olarak bildirilir.

Kısa çalışma ödeneğinin süresi üç ayı aşmamak kaydıyla kısa çalışma süresi kadardır ve kısa çalışma ödemeleri, hak edilen işsizlik ödeneğinden mahsup edilmektedir.

Kısa çalışma ödeneğinin süresini altı aya kadar uzatmaya ve işsizlik ödeneğinden mahsup edilip edilmeyeceğini belirlemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.

Zorlayıcı sebeplerle işyerinde kısa çalışma yapılması halinde, ödemeler 4857 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinin (III) numaralı bendinde ve 40 ıncı maddesinde öngörülen bir haftalık süreden sonra başlar. Bu bir haftalık süre içerisinde ücret ve prim yükümlülükleri işverene aittir.

Kısa çalışma yapan işçinin çalışılmayan hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil günlerine ilişkin ücret ve kısa çalışma ödeneği miktarı, kısa çalışma yapılan süreyle orantılı olarak işveren ve Kurum tarafından ödenir.

İşverenin hatalı bilgi ve belge vermesi nedeniyle yapılan fazla ödemeler, yasal faizi ile birlikte işverenden, işçinin kusurundan kaynaklanan fazla ödemeler ise yasal faizi ile birlikte işçiden tahsil edilir.

3.7. İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMLARI

İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin mesleki deneyim edinmeleri ve teorik eğitimini aldıkları mesleklerde uygulamayı görmesi, çalışma ortamına uyumunun sağlanması amacıyla düzenlenen programlardır.

İşsizlerin mesleki yeterliklerini geliştirebilecekleri ve tecrübe edinecekleri bir programdır.

Programa katılmak isteyenler işbaşı eğitimi yapacağı işyerini kendileri bulabileceği gibi Kurumumuzdan da kendilerine işyeri bulunmasını talep edebilirler. Ayrıca işverenler de istedikleri vasıftaki katılımcı adayını kendileri bulabilecekleri gibi kendilerine katılımcı adayını İŞKUR'dan da talep edebilirler.

İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMLARININ SÜRESİ

İşbaşı Eğitim Programı; bilişim ve imalat sektörlerindeki işyeri ve mesleklerde en fazla 6 ay, diğer sektörlerde ise en fazla 3 ay olarak uygulanmaktadır.

Siber güvenlik, bulut bilişim, oyun geliştirme uzmanı ve kodlama gibi çağımızın ve geleceğin meslekleri olarak görülen alanlarda düzenlenecek olan işbaşı eğitim programlarına katılan 18-29 yaş arası gençler için işbaşı eğitim programlarının süresi en fazla 9 ay uygulanmaktadır.

Programlar günde en az 5 en fazla 8 saat olmak üzere ve haftada 6 günü aşmamak kaydıyla haftalık 45 saati geçmeyecek şekilde planlanabilir.

İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMLARINDAN YARARLANMA ŞARTLARI

- İŞKUR'a kayıtlı işsiz olmak,
- 15 yaşını tamamlamış olmak,
- İşverenin birinci veya ikinci dereceden kan hısmı veya eşi olmamak,
- Emekli olmamak,
- Programın başlama tarihinden önceki üç aylık dönemde programa başvuru yapan işverenin çalışanı olmamak,
- Program başlangıcından önceki son 1 ayda uzun vadeli sigorta kollarına ait primi yatırılmamış olmak,

- İş ve meslek danışmanlığı hizmetlerinden faydalanmış olmak,
- Yukarıdaki şartları sağlayan ve programa devam etmelerine engel durumları bulunmayan öğrenciler de programlara katılabilirler.

Ayrıca tarımsal faaliyette bulunanlar ile isteğe bağlı sigortalı sayılanlar, sosyal yardım, engelli maaşı ile dul ve yetim aylığı alanlar da işbaşı eğitim programından yararlanabilirler.

İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMLARINDA KARŞILANABİLECEK GİDERLER

- Katılımcı zaruri gideri (Günlük 77,70 TL, öğrenciler için 58,27, işsizlik ödeneği alanlar için 38,85 TL)
- Geleceğin meslekleri olarak belirlenecek mesleklerde düzenlenen programlarda katılımcılara 85 TL zaruri gider ödenecektir.
- Sanayi sektöründeki mesleklerde düzenlenecek işbaşı eğitim programlarına katılan kadınların bakmakla yükümlü oldukları 2-5 yaş arası çocukları için aylık 400 TL bakım desteği program süresince karşılanacaktır.
- İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sigortası Primi
- Genel Sağlık Sigortası Prim Giderleri

BAŞVURU YERİ VE ZAMANI

81 ilde bulunan Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri ile hizmet merkezlerine istenildiği zaman başvuru yapılarak iş ve meslek danışmanlığı hizmetlerinden faydalanarak programa katılabilirsiniz.

4.TÜBİTAK DESTEKLERİ

4.1. TÜBİTAK SANAYİ AR-GE PROJELERİ DESTEKLEME PROGRAMI

Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı, 1995 yılından 23 Eylül 2010 tarihine kadar TÜBİTAK ile Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) işbirliği içinde yürütülmüştür. 2010 yılından itibaren ise program sadece TÜBİTAK tarafından yürütülmektedir. Program, firma düzeyinde katma değer yaratan kuruluşların Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) çalışmalarını teşvik etmek ve bu yolla Türk sanayisinin Ar-Ge yeteneğinin yükseltilmesine katkıda bulunmak üzere oluşturulmuştur.

“Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Teknoloji ve Yenilik Destek Programlarına İlişkin Yönetmelik” ve “Sanayi Araştırma Teknoloji Geliştirme Ve Yenilik Projeleri Destekleme Programı Uygulama Esasları” uygun olarak yürütülen program kapsamında 2018 yılında yapılan düzenlemeyle, büyük kuruluşların desteklenen projelerindeki harcamaları %60, KOBİ ölçeğindeki kuruluşların ise %75 olarak, en fazla 3 yıl süreyle, desteklenmektedir.

Programda bütçe sınırı bulunmamaktadır.

Kimler Başvurabilir?

Katma değer yaratan, Türkiye'de yerleşik tüm sermaye şirketleri başvuru yapabilirler.

Destek Kapsamı

Sanayi Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Projeleri Destekleme Programı kapsamında, yenilik tanımı çerçevesinde; yeni bir ürün üretilmesi, mevcut bir ürünün geliştirilmesi, iyileştirilmesi, ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi veya maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin, yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi konularında yürütülen Ar-Ge nitelikli projeler desteklenmektedir. Program kapsamında desteklenen projeler dönemsel desteklemeye esas harcama tutarına uygulanacak destek oranı ile desteklenir. Projelerin dönemsel destek oranı, temel destek oranı ve ilave destek oranlarının toplamından oluşur.

Başvuruda bulunan kuruluşların sektör ve ölçeğine bakılmaksızın, **temel destek oranı yüzde kırk (%40)'tır.**

Toplam destek oranı; temel destek oranı ve diğer ilave desteklerle beraber en fazla yüzde altmış(%60) olur. Destek süresi proje bazında en fazla **otuz altı (36) aydır.**

Desteklenen Gider Kalemleri;

a) Personel giderleri,

b) Proje personeline ait proje kapsamındaki seyahat giderleri kapsamında; uçak, tren, otobüs, gemi ile yapılan şehirlerarası ve uluslararası ekonomi sınıfı ulaşım giderleri,

c) Alet, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri,

d) Malzeme ve sarf giderleri,

e) Yurt içi ve yurt dışı danışmanlık hizmeti ve diğer hizmet alım giderleri

f) Türkiye'deki üniversiteler, TÜBİTAK'a bağlı Ar-Ge birimleri, özel sektör Ar-Ge kuruluşları ve benzeri Ar-Ge kurum ve kuruluşlarına yaptırılan Ar-Ge hizmet giderleri.

Son Başvuru Tarihi: Sürekli

4.2. PROJE PAZARLARI DESTEKLEME PROGRAMI

Proje Pazarları,

- Somut Ar-Ge düşünce ya da proje önerilerine sahip olup, bunları gerçekleştirmek için kendi yetenekleri dışında başka uzmanlık alanlarında katkıya gereksinim duyan,
- Proje öneri veya sonuçlarına ilişkin talep varlığını araştıran,
- Arz edilen proje işbirliği önerilerine teknolojik veya finansal katkıda bulunmak isteyen, üniversite, araştırma ve özel sektör kuruluşlarından temsilcilerin bir araya gelerek aktif katılımları ile projelerini birbirlerine tanıtmaları yoluyla işbirliği olanaklarına ortam oluşturulmasına yönelik düzenlenen ulusal ve/veya uluslararası etkinliklerdir.

Kimler Başvurabilir?

Proje Pazarı etkinliğinde en az bir üniversite ile,

- Sanayi odası,
  - Ticaret odası,
  - Ticaret ve sanayi odası,
  - İhracatçı birliğinden
- herhangi biri veya daha fazlasının katılımcı olması zorunlu olup, bu katılımcı kuruluşlardan (üniversite, sanayi odası, ticaret odası, ticaret ve sanayi odası, ihracatçı birliği) herhangi biri TÜBİTAK'a etkinlik için destek başvurusunda bulunabilir.

Destek Kapsamı

Proje pazarlarının tanımı çerçevesindeki proje fikirleri ile ilgili olarak, bilgi ve görüş alışverişinin sağlanmasına ve Ar-Ge projelerine ilişkin teknolojik ve finansal işbirliklerinin oluşturulmasına yönelik üniversite, araştırma ve özel sektör kuruluşlarından temsilcilerin bir araya gelerek aktif katılımlarıyla düzenlenecek ulusal veya uluslararası etkinlik harcamalarının desteklenmesidir.

Sağlanan Desteğin Miktarı Nedir?

TÜBİTAK tarafından belirlenen üst sınırı geçmeyecek biçimde, etkinliği düzenleyen kuruluşun talebinin uygun görülen kısmı için hibe destek sağlanmaktadır. Destek ödemeleri etkinlik öncesi yapılmaktadır.

Etkinliğe İlişkin Destek Verilen Harcama Kalemleri Nelerdir?

1. Basım ve kırtasiye giderleri: Etkinlik ile ilgili gerekli basım ve kırtasiye giderleri (davetiye, afiş, broşür, kitap, sarf malzemeleri, v.b),
2. Posta ve kurye giderleri: Etkinlik ile ilgili yapılan posta ve kurye giderleri,
3. Ulaşım ve konaklama giderleri: Üniversite ve araştırma kuruluşlarından etkinlik kapsamında proje fikriyle katılacak kişilere ait uçak, tren, otobüs, gemi ile yapılan şehirlerarası ve uluslararası ekonomi sınıfı ulaşım giderleri ile en fazla 100 (yüz) TL'ye kadar günlük konaklama giderleri.

Başvurular sürekli açıktır ve yılın her günü TÜBİTAK'a yapılabilir.

4.3. TÜBİTAK KOBİ AR-GE BAŞLANGIÇ DESTEK PROGRAMI

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelere (KOBİ) yönelik strateji ve eylem planlarında geliştirilen temel strateji; KOBİ'lerin verimliliklerini, katma değer içindeki paylarının ve uluslararası rekabet güçlerinin artırılması esasına dayanmaktadır.

Ülkemizde, Ar-Ge faaliyetlerinin önemli bir bölümü büyük ölçekli işletmelerle sınırlı olup, ülke sanayinin %98'ini oluşturan KOBİ'lerin Ar-Ge faaliyetleri istenilen düzeyin altında kalmıştır. Yukarıda belirtilen stratejik hedeflere ulaşmak için piyasa koşulları ve uluslararası anlaşmalar kapsamındaki yükümlülükler dâhilinde, KOBİ'lerin Ar-Ge ve yenilik projeleri için farklılaştırılmış bir destek programı TÜBİTAK tarafından kurgulanmış ve uygulamaya alınmıştır.

Projelere program kapsamında sağlanacak desteklerle KOBİ'lerin, teknoloji ve yenilik kapasitelerinin geliştirilerek daha rekabetçi olmaları, sistematik proje yapabilmeleri, katma değeri yüksek ürün geliştirebilmeleri, kurumsal araştırma teknoloji geliştirme kültürüne sahip olmaları, ulusal ve uluslararası destek programlarında daha etkin yer almaları hedeflenmektedir.

Kimler Başvurabilir?

Programa Uygulama Esasları'nda belirtilen, TÜBİTAK destekli proje sayısı kısıtı içinde kalan KOBİ'ler başvurabilir.

Başvuru Tarihleri

Başvurular sürekli açıktır ve yılın her günü eteydeb.tubitak.gov.tr adresinden online olarak yapılabilir. Ancak, proje desteği, proje önerisinin(AGY100) **PRODİS üzerinden gönderildiği** başvuru tarihinin bulunduğu ayın birinci gününden önce başlatılmaz. Proje başlangıç tarihi, bu koşul da dikkate alınarak, kuruluş tarafından başvuruyu takip eden herhangi bir ayın birinci günü olarak belirlenir.

Destek Kapsamı

KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı ile, KOBİ'lerin bu sorunları aşabilmelerini sağlamak için yeni bir ürün üretilmesi, mevcut bir ürünün geliştirilmesi, iyileştirilmesi, ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi veya maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin, yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi konularında KOBİ'ler tarafından yürütülen 600.000 TL bütçe ve 18 ay süre ile sınırlı ilk 3 projenin TÜBİTAK tarafından desteklenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca bu üç projeye ilaveten, ortaklı proje başvurusu yapılması koşuluyla 2 proje daha bu programda desteklenebilmektedir. Destek oranı her dönem için sabit olup %75'tir.

4.4. TÜBİTAK ÖNCELİKLİ ALANLAR ARAŞTIRMA TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VE YENİLİK PROJELERİ DESTEKLEME PROGRAMI

TÜBİTAK Öncelikli Alanlar Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Projeleri Destekleme Programı; ülkemiz öncelikli alanlarında hedef ve ihtiyaç odaklı, izlenebilir sonuçları olan projelerin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Program kapsamında sağlanacak desteklerle,

- Teknolojik yeterlilik ve bilgi birikiminin artırılması
- Mevcut yeteneklerin farklı alanlarda da değerlendirilmesi
- Özgün teknolojilerin geliştirilmesi
- Teknolojik gelişimde ivme kazanılması hedeflenmektedir.

Program, ülke ihtiyaçlarının belirlenerek teknolojik açıdan kuruluşların yönlendirilmesi, kapasitenin yeterli olmadığı alanlarda proje destekleri ile kapasite oluşumunu tetikleme, kısa ve orta vadede yapılacak proje bazlı desteklerle uzun vadede sürdürülebilir teknolojik gelişimi sağlanması oldukça önemli görülmektedir.

Destek Kapsamı

- Bu program kapsamında desteklenecek projelerin konu ve kapsamı, başvuruya ilişkin koşullar çağrı duyurusunda belirtilecektir.
- Projeler tek aşamada doğrudan proje önerisi alınarak değerlendirilecektir.
- Programda proje limitleri çağrı duyurusunda belirlemek üzere, **destek oranı büyük ölçekli kuruluşlar için %60, KOBİ'ler için %75 olarak uygulanacaktır,**
- Kabul edilen bütçenin %10'u kadar tutar genel gider ödemesi olarak destek kapsamına ilave edilecektir,
- Birden fazla transfer ödemesi (ön ödeme) verilebilecektir.

Kimler Başvurabilir?

Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı Uygulama Esaslarında belirtilen şartları sağlayan, firma düzeyinde katma değer oluşturan Türkiye’de yerleşik tüm sermaye şirketleri proje başvurusunda bulunabilir.

Son Başvuru Tarihi: Çağrılı

4.5. ÖNCÜL AR-GE LABORATUVARLARI DESTEKLEME PROGRAMI

TÜBİTAK 1515 Öncül Ar-Ge Laboratuvarları Destekleme Programının amacı.

- Türk bilim insanlarının araştırma niteliklerinin yükseltilmesi ve
- Ülkemizin belirli bilim ve teknoloji alanlarında küresel çekim merkezi olmasının sağlanmasıdır. Belirtilen amaçlarla, alanında öncül bilimsel ve teknolojik bilgi üreten ulusal/uluslararası kuruluşların Türkiye’de kuracağı Ar-Ge Laboratuvarlarının belirli giderleri geri ödemesiz (hibe) olarak desteklenecektir.

Alanında öncül bilimsel ve teknolojik bilgi üreten ulusal/uluslararası kuruluşların, geleceğin teknolojilerini geliştirmeye dönük bilimsel hedefler içeren ve değerlendirme sonucu TÜBİTAK tarafından kabul edilen araştırma programı kapsamında;

- Yeni bilgiler üretilmesi ve uygulanması,
- Bilimsel yorumların yapılması,
- Güncel ve gelecekte karşılaşılabilecek muhtemel teknolojik ve bilimsel problemlerin çözümüne yönelik çalışmalar yapılması,
- Kavramsal doğrulama, yeni kuramsal çerçeveler oluşturulması, amaçlı temel ve/veya uygulamalı araştırmaya dayanan faaliyetlerinin desteklenmesi esastır.

Destek Kapsamı

Ar-Ge Laboratuvarı **destek süresi beş (5) yıldır**. Ancak bu süre Yürütme Komitesi kararı ve Başkanlık onayı ile en fazla beş (5) yıl daha uzatılabilir.

Program kapsamında desteklenen laboratuvarlar, destek süresi içerisinde geri ödemesiz (hibe) olarak desteklenir.

Bir takvim yılındaki destek tutarı on **(10) milyon TL’yi geçemez**.

Desteklenen Gider Kalemleri

TÜBİTAK tarafından kabul edilmesi şartıyla Ar-Ge Laboratuvarı bütçesi aşağıdaki kalemlerden oluşur:

- **Personel Giderleri**
- **Danışmanlık ve Eğitim Giderleri**
- **Genel Giderler**

Kimler Başvurabilir?

Programa başvuru süreci Ana kuruluşun TEYDEB'e niyet beyanında (niyet beyanı hazırlama kılavuzu linki verilecek) bulunmasıyla başlar. TEYDEB'e niyet beyanında bulunan Ana kuruluşun

- Son üç (3) yıldaki ortalama Ar-Ge yoğunluğunun en az %1
  - Son üç (3) yıldaki net satış ortalamasının en az iki (2) milyar TL olması gerekir.
- Niyet beyanının Yürütme Komitesi tarafından uygun bulunması halinde başvuru aşamasına geçilir ve Ana kuruluş ya da kuruluş (Ana kuruluşun en az %49 hissesine ve yönetim hakkına sahip olduğu, Türkiye'de yerleşik sermaye şirketi) programa başvuru yapabilir.

Son Başvuru Tarihi: 1515 - Öncül Ar-Ge Laboratuvarları Destekleme Programı sürekli olarak başvuruya açık bir programdır. Başvurular yılın herhangi bir iş gününde yapılabilir.

4.6. ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ DESTEK PROGRAMI

Bu programla, üniversite/kamu araştırma merkez ve enstitülerindeki bilgi birikimi ve teknolojinin, Türkiye'de yerleşik ve proje sonuçlarını Türkiye'de uygulamayı taahhüt eden kuruluşların ihtiyaçları doğrultusunda, ürüne ya da sürece dönüştürülerek sanayiye aktarılması yoluyla ticarileştirilmesine katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Programın uygulama esaslarında; Müşteri Kuruluş olarak anılan özel sektör kuruluşu ve Yürütücü Kuruluş olarak anılan üniversite ya da kamu araştırma merkez ve enstitüsü bir İşbirliği Sözleşmesi imzalayacaktır.

Bu sözleşme çerçevesinde Yürütücü Kuruluş tarafından yapılacak; yeni bir ürün üretilmesi, mevcut bir ürünün geliştirilmesi, iyileştirilmesi, ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi veya maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin, yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi projesi TÜBİTAK ve Müşteri Kuruluş tarafından finanse edilecektir.

Kimle Başvurabilir?

Sektörüne bakılmaksızın firma düzeyinde katma değer yaratan, Türkiye’de yerleşik ve proje sonuçlarını Türkiye’de uygulamayı taahhüt eden sermaye şirketleri ile Yükseköğretim Kanunu kapsamında yer alan yükseköğretim kurumları, vakıf üniversiteleri, eğitim ve araştırma hastaneleri ve ilgili mevzuatında Ar-Ge yapmakla görevlendirilmiş kamu araştırma merkez ve enstitüleri ortak proje başvurusunda bulunur.

Destek Kapsamı

Programa, Müşteri Kuruluş ve Yürütücü Kuruluş ortak başvuru yapabilecektir.

1 milyon TL’ye kadar olan proje bütçesi desteklenebilecektir.

Azami destek süresi 24 aydır.

TÜBİTAK’ın karşılayacağı bütçe oranı, Müşteri Kuruluş KOBİ ise proje bütçesinin %75’i, Büyük ölçekli ise %60’ıdır. Kalan tutar Müşteri Kuruluş tarafından karşılanacaktır.

Müşteri Kuruluş ve TÜBİTAK’ın Yürütücü Kuruluş tarafından açılacak proje özel hesabına aktaracakları tutarlar, proje başlangıç tarihinden başlayacak şekilde tanımlanan 6’şar aylık dönemlerdeki proje giderlerine orantılı olarak ve taksitler halinde yapılacaktır.

Yürütücü Kuruluş, Müşteri Kuruluştan dönemsel bütçenin %10’unu aşmamak kaydıyla hizmet alabilecektir, bu kapsamda müşteri kuruluş proje sorumlusunun giderleri de desteklenebilecektir. Böylece müşteri kuruluşun projeye sağladığı katkı payının bir bölümü, hizmet alımı karşılığında müşteri kuruluşa geri ödenebilecektir.

Farklı üniversitelerden araştırmacılar aynı proje ekibi içinde yer alabilecektir.

Proje Teşvik İkramiyesi, 6 aylık dönemlerin teknik değerlendirmesi yapıldıktan sonra proje ekibindeki araştırmacılara ödenecektir.

Başvuru Tarihleri: Başvurular sürekli açıktır ve yılın her günü eteydeb.tubitak.gov.tr adresinden online olarak yapılabilir.

5. TİCARET BAKANLIĞI DESTEKLERİ

5.1. İŞ SEYAHATI DESTEKLERİ

Yurt dışı seyahat ulaşım masrafları, görüşme gerçekleştirilen her günün konaklama ve araç kiralama giderlerinin %70'i Ticaret Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır.

Destek Miktarı:

10 Seyahat için iki çalışan için seyahat başına 5.000 ABD Doları

Destek Şartları:

- Adi şirket olmamak,
  - Sadece ihracat odaklı görüşme gerçekleştirmek,
  - Yurt dışındaki görüşmenin en az iki gün sürmesi,
  - Ekonomi sınıfı biletle gitmek,
  - Ödemelerini banka ve kredi kartıyla yapmak,
- Gerekmektedir.

5.2. FUAR HARCAMALARI DESTEĞİ

Destek Miktarı

Her fuar için Ticaret Bakanlığınca belirlenen bir metrekare ücreti üzerinden hesaplanan tutarlar geri alınabilmektedir.

Bakanlıkça belirlenen metrekare ücretinin içinde ulaşım ve nakliye ücretleri de mevcuttur.

ÖRNEK:

Fuar – 20 m² stand x Bakanlıkça belirlenen ücret (500 TL) = 10.000 TL

İki şekilde fuarlara katılabilirsiniz:

A) Milli Katılım

- Bir ekibin parçası olarak yerleri, standları ve temayı belirleyen, Bakanlıkça yetkilendirilen organizatörler anlaşılması gerekmektedir.
- Stand parasının organizatöre ödenmesi gerekmektedir.

B) Bireysel Katılım

- Fuarı düzenleyen ana organizatörden doğrudan stand kiralanması gerekmektedir.

- Stand parasının fuarı düzenleyen şirkete doğrudan ödenmesi gerekmektedir.

5.3. SEKTÖREL TİCARET HEYETİ DESTEĞİ

Destek Oranı:

Şirketinizden heyete katılan iki kişinin masraflarının %50'sini Ticaret Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır. Bakanlık tarafından belirlenen hedef ve öncelikli ülkelere giden heyette iseniz, bu destek %60'a kadar çıkmaktadır.

Destek Şartları:

-Adi şirket olmamak,

- Ekonomi sınıfı biletle gitmek,

Sadece istenen belgeleri işbirliği kuruluşuna (İhracat Birliği / Ticaret ve Sanayi Odası / Sektörel Dernekler) teslim etmelisiniz.

*Sektörel ticaret heyetini işbirliği kuruluşu düzenler, heyetle ilgili tüm ödeme ve organizasyon işlemlerini organizatör kurum yürütür.

5.4. YEŞİL PASAPORT DESTEĞİ

Amaç

Yeşil pasaport ile dünyanın dört bir yanına vizesiz seyahat edip ihracat yolculuğunun kolaylaştırılması,

Desteğin Mahiyeti

- İhracat miktarına göre firmadaki beş kişiye kadar yeşil pasaport alabilme imkanı,

- Pasaportlar iki yıl boyunca kullanılabilir ve iki yıllık süre bitince tekrar başvurabilirsiniz.

Destek Şartı:

Her birinde ihracat yapılan son üç yılda, yıllık ortalama 500 bin dolarlık ihracat gerçekleştirmek.

5.5. YURTDIŞI OFİS-MAĞAZA-DEPO KİRA YARDIM DESTEĞİ

Destek Tutarı:

- Dünyanın herhangi bir yerinde kiralanın ofis, mağaza, showroom, depo veya reyonunun kira giderlerinin önemli bir kısmı Ticaret Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır.
- En fazla 25 birim için, her bir ülke başına 4 yıl boyunca destek alabilirsiniz.
- Örneğin, 25 mağazası olan bir üretici firma iseniz ve her mağazanızın yıllık kira bedeli 240.000\$. 1 yıl içerisinde tam $25 \times (240.000 \$ \times \%50) = 3.000.000 \$$ destek alabilirsiniz.
- Amerikan firması ile %50 ortak olarak Chicago'da bir mağaza açtıysanız; normalde 100.000\$ destek alacakken, firmanın yarısı yabancılara ait olacağı için 50.000\$ destek alabilirsiniz.

Destek İçin Yapılması Gerekenler

- Açtığınız birimin içindeki ürünlerin Türkiye'de üretiliyor olması gerekmektedir.
- Birimin açılmasını takip eden 6 ay içinde üyesi olduğunuz ihracatçı birliğine başvurmanız gerekmektedir.

5.6. YURT DIŞINDA ŞİRKET SATIN ALMA DESTEĞİ

Yurt dışında satın almak istediğiniz şirketin değerini doğru belirlemek için şirketin finansal ve hukuki durumu ile ilgili yapılacak ayrıntılı analiz harcamalarını Ticaret Bakanlığı karşılamaktadır.

Destek Miktarı:

Şirket satın alırken alacağınız finansal ve hukuki danışmanlık hizmetleri için yapacağınız toplam harcamaların %60'ını, yılda 200 bin dolara Ticaret Bakanlığı karşılıyor.

5.7. TÜRKİYE TİCARET MERKEZLERİ

Yurtdışında ofis veya depo açmak istiyorsanız Ticaret Bakanlığı, Türkiye Ticaret Merkezleri'nde ofis ve depo desteği ile danışmanlık hizmeti sunmaktadır.

Destek Miktarı:

- İçine ofis ve depo gibi birimlerini yerleştirebileceğiniz Türkiye Ticaret Merkezleri'nden ayrıca hukuki ve mali danışmanlık hizmetlerini ücretsiz alabilirsiniz.

- Türkiye Ticaret Merkezi'nde açtığınız biriminize ait kira bedelinin 4'te 3'ü Ticaret Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır.

Destek İçin Yapılması Gerekenler

- Adi şirket olmamak,
- Fason üretim yapmamak,
- Mevcut bir Türkiye Ticaret Merkezi'nde yer alabilmek için TİM veya TOBB'a müracaat etmek,
- Yeni bir Türkiye Ticaret Merkezi'nin kurulması için sadece bir talep formuyla ihracatçı birliğine ya da Ticaret ve Sanayi Odaları gibi işbirliği kuruluşuna başvurmanız gerekmektedir.

5.8. REKLAM DESTEĞİ

Türkiye'de üretilen ürününüzü ihraç etmek istediğiniz ülkede tanıtımını yapmak amacıyla Ticaret Bakanlığı tarafından destek sağlanmaktadır.

Destek Miktarı

4 yıl süresince ve istenilen sayıda ülkede yapacağınız katalog bastırma, sosyal medya, dergi, gazete, televizyon reklamları ve pop-up mağazacılık (Perakendecilerin bir AVM'de veya bir caddede açtıkları geçici süreli mağazalar) harcamaları için destek sağlanmaktadır.

Ekonomi Bakanlığı'nın kira desteğinden faydalanan bir biriminiz yoksa tanıtım harcamalarının % 60'ını yıllık 250.000 ABD Dolarına kadar desteklenmektedir.

Ticaret Bakanlığı'nın kira desteğinden faydalanan bir biriminiz varsa destek oranı yine %60 olarak belirlenmiştir.

İlaveten, sadece destekten faydalanan birimin bulunduğu ülke için yıllık 150.000 ABD Doları tanıtım desteği alabilirsiniz. Biriminiz olmayan ülkelerin toplamı için ise yine 150.000 ABD Doları destek sağlanmaktadır.

Destek Şartları:

- Adi şirket olmamak,
- Tanıtım yapacağınız ülkede Ticaret Bakanlığınca desteklenen birim yoksa, markanızın Türkiye'de tescilli olması ve tanıtım yapacağınız ülkede en azından marka tescil başvurusunun yapılmış olması gerekmektedir.

Örnek 1: Yurtdışında Bakanlığın kira desteğinden faydalandığınız bir ofis, mağaza ya da deponuz olmadığını varsayalım. 5 ülkede tanıtım yapmak istiyorsunuz.

2 ülke hedef & öncelikler ülkeler listesinde, 3 ülkeyse değil.

Şirketinizin 5. teşvik bölgesinde 4 yıl süresince tanıtım yapmak istiyorsunuz.

Tanıtım bedelin ülke başına yıllık 10.000 ABD Doları
2 hedef ülke*10.000 ABD Doları*4 yıl= 80.000 ABD Doları toplam tanıtım gideri
80.000 ABD Doları* %80= 64.000 ABD Dolarını Ticaret Bakanlığı ödemektedir.

3 ülke*10.000 ABD Doları*4 yıl= 120.000 ABD Doları toplam tanıtım gideri
120.000 ABD Doları* %70= 84.000 ABD Dolarını Ticaret Bakanlığı ödemektedir.

Sonuç: 4 yıl süresince 5 ülkede yapacağınız 200.000 ABD Doları reklam harcamalarının 148.000 ABD Dolarını Ticaret Bakanlığı ödemektedir.

5.9. MARKA TESCİL DESTEĞİ

Türkiye’de tescilli bir markanız var ve bunu yurt dışında da tescil ettirmek istiyorsanız Ticaret Bakanlığı tescil masraflarının %50-%70’ini karşılamaktadır.

Destek Miktarı

- Türkiye’de tescilli bir veya birden fazla markanız varsa, bu markaların dünyanın herhangi bir ülkesindeki tescil ettirilme ve korunmasına ilişkin giderlerin önemli bir kısmı Ticaret Bakanlığı tarafından karşılanır.
- Yurt dışı marka tescili konusunda Ticaret Bakanlığı tarafından 4 yıl boyunca destek alabilirsiniz.
- Markanızı yurt dışında tescil ettirmek üzere gerçekleştirdiğiniz her bir harcamanın %50’sini destek olarak alabilirsiniz. Yıllık 50.000 ABD Dolarına kadar destek Bakanlık tarafından sağlanmaktadır.

Üstelik,

- Markanızı hedef veya öncelikli ülkelere birinde tescil ettirdiyseniz, destek oranı %60 kadar çıkmaktadır.
- Firmanızın merkezi 4., 5. ve 6. teşvik bölgesindeyse destek oranının %60 kadar çıkmaktadır.
- Hatta hem firmanızın merkezi 4., 5. ve 6. Teşvik bölgesindeyse, hem de hedef veya öncelikli ülkelerde markanızı tescil ettiriyorsanız; destek oranı %70 kadar çıkmaktadır.

Destek Şartları

- Markanızı yurt dışında tescil ettirip 6 ay içinde üyesi olduğunuz ihracatçı birliğine başvurmak.
- Tescil başvurusunu yapmış olmanız destek alabilmeniz için yeterlidir.

5.10. MÜŞTERİLERİ VE RAKİPLERİ TANIMA DESTEĞİ / MARKA BİLİNİRLİLİĞİ DESTEĞİ/ SATIŞ KURALLARI VE UYGULAMALARINI ÖĞRENME DESTEĞİ

Belirli bir pazar ya da sektör hakkında ayrıntılı bilgilere ihtiyacınız var ise yetkin danışmanlar bu konularda sizin için rapor hazırlayabilir. Müşteriniz ve pazarınız hakkında yapacağınız rapor harcamalarını Ticaret Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır.

Destek Miktarı

Müşterileri Ve Rakipleri Tanıma Desteği / Marka Bilinirliği Desteği/ Satış Kuralları Ve Uygulamalarını Öğrenme Desteği için Toplam Destek;

Bir yıl içerisinde istediğiniz kadar rapor hazırlatabilir, hazır raporları satın alabilirsiniz. Ticaret Bakanlığı bu harcamalarının %60'ını, 200 bin dolara kadar karşılamaktadır. Bütçe her yıl yenilenmektedir.

Söz konusu destekle ihracat için faaliyet planlarınızı oluştururken sektörünüz ve hedef pazarlarınız hakkındaki en güncel ve kapsamlı bilgileri, en doğru kaynaktan alabilirsiniz.

Mesela,

- Potansiyel müşterilerinizin iletişim bilgilerini,
- Rakiplerinizin pazardaki fiyatlandırmasını,
- Belli bir ülke ya da pazarda mal satabilmeniz için gereken koşulları öğrenebilirsiniz.

Destek Şartları

- Seçtiğiniz danışmandan içerik ve fiyat bilgisi alıp belgelerinizle Ticaret Bakanlığına başvurmanız gerekmektedir.

5.11. YURT İÇİ FUAR DESTEĞİ

Ülkemizdeki sektörel ve uluslararası nitelikteki fuarlara katılmak isteyenlere Ticaret Bakanlığından destek verilmektedir.

Destek Miktarı

- Ticaret Bakanlığının destek kapsamına aldığı Türkiye'deki fuarlar için kullanabilirsiniz.
- Her fuar için yer kirası ve stand masraflarının yarısını geri alabilirsiniz.

-Fuar başına 38.000 TL'ye kadar destek verilmektedir.

Destek Şartları

- Adi şirket olmamak,
- Üretici olmak ya da bir üreticiyle pazarlama sözleşmesine sahip olmak.

5.12. STANDARTLARA UYGUNLUK TESPİT DESTEĞİ / CAN GÜVENLİĞİNE UYGUNLUK DESTEĞİ / İHRACAT İÇİN ZORUNLU KALİTE VE GÜVENLİK BELGESİ DESTEĞİ / SERTİFİKA-ANALİZ-TEST DESTEĞİ

İhracat yaparken almak zorunda olduğunuz veya ihracat yaparken size bir avantaj sağlayacak olan belgelerin hazırlanması için harcama yaparsanız, Standartlara, can güvenliğine ve kalitene ilişkin belgelerinin yanı sıra tarım test ve analizlerin için yapacağınız harcamalar için Ticaret Bakanlığı tarafından destek sağlanmaktadır.

Destek Miktarı

STANDARTLARA UYGUNLUK TESPİT DESTEĞİ / CAN GÜVENLİĞİNE UYGUNLUK DESTEĞİ / İHRACAT İÇİN ZORUNLU KALİTE VE GÜVENLİK BELGESİ DESTEĞİ / SERTİFİKA-ANALİZ-TEST DESTEĞİ için Toplam Destek:

- Müşterilerinizin talep ettiği ve satışı gerçekleştirmek için zorunlu olan; kalite/can/mal güvenliğine ilişkin belgeleri almaya yönelik giderlerle test/analiz raporlarının giderleri desteklenir.
- Harcamalarınızın %50'sini, yılda 250.000 ABD Dolarına kadar karşılanmaktadır.

Destek Şartları

- Adi şirket olmamak,
- Bakanlıkça desteklenen belgelere bakınız ve ihtiyacınız olan desteği alınız.
- Eğer almak zorunda olduğunuz belge listede yoksa üyesi olduğun ihracatçı birliğiyle irtibat kurup, belgenizi listeye ekletebilirsiniz.

5.13. UR-GE DESTEĞİ

İhracatınızın artırmasıyla hem sektörünüze özel konularda eğitim ve danışmanlık hizmeti almanız hem de katılacağınız heyetlerde potansiyel müşterilerinizle ilişki kurmanızı sağlamak amacıyla sektörünüze has 5 yıl sürecek UR-GE projelerinin faaliyet masraflarının %75'ini Ticaret Bakanlığı karşılamaktadır.

Destek Tutarı

-Üyesi olduğunuz işbirliği kuruluşlarının sizin ve sektörünüzün ihracatını artırmak için yürüteceği bir projede yer alabilir, 5 yıl sürecince farklı faaliyetlere katılabilirsiniz ve masraflarının %75'ini Bakanlık karşılamaktadır.

Projeler kapsamında ilk olarak ihtiyaç analizi yapılır ve rekabet gücü kazanmak için yapmanız gerekenlerle ihracat yapabileceğiniz pazarlar için uzmanları tarafından tespit edilir.

Sektöre özgü konularda eğitim ve danışmanlık faaliyetlerine de katılabilirsiniz.

Örneğin,

- Hazır giyim sektörü UR-GE Projesinde medikal ve spor çorabı üretim teknikleri danışmanlığı,
- İklimlendirme Sektörü UR-GE Projesi kapsamında soğutma komponentleri yük hesaplama eğitimi,
- Otomotiv Yan Sanayi Sektörü UR-GE Projesinde yalın üretim teknikleri danışmanlığı,
- Yaş Meyve ve Sebze Sektörü UR-GE Projesinde Domateste kalıntı sorunu danışmanlığı vb.

Firmanızın ihracatını artırabileceği pazarlarda düzenlenen sektörel heyetlere katılarak dünyanın herhangi bir ülkesindeki potansiyel müşterilerinizle görüşme yapabilirsiniz. Üstelik heyet öncesinde, heyeti organize eden kuruluş, birlikte çalışacağınız bir danışmanlık şirketi ile sizin görüşeceğiniz müşterileri bulmaktadır.

Alım heyetleri kapsamında, ürünlerini alma potansiyeli olan müşterilerinizi Türkiye'de ve hatta firmanızda misafir edebilirsiniz.

5 yıl bitince eğer isterseniz seçeceğiniz konularda, seçeceğiniz danışmandan 3 yıl süresince danışmanlık hizmeti alabilirsiniz. Bu danışmanlığa ilişkin başvuru ve ödeme süreçleri firmanız tarafından yürütülür. Alacağınız danışmanlığa ilişkin masrafların %70'i Bakanlık tarafından karşılanmaktadır.

Destek Şartları

- Adi şirket olmamak,
- Ur-Ge projelerini düzenleyen işbirliği kuruluşuna (İhracat Birliği / Ticaret ve Sanayi Odası / Sektörel Dernekler) başvurmak,
- Faaliyetlerle ilgili tüm ödeme ve organizasyon işlemlerini proje sahibi kuruluş yönetecektir.

5.14. SEKTÖREL TİCARET HEYETİ

Yeni pazarlar keşfetmek ve yurt dışındaki şirketlerle ilişki kurmak için Sektörel Ticaret heyetine katılan iki kişinin masraflarının %50'si Ticaret Bakanlığı tarafından desteklenmektedir. Hatta hedef ve öncelikli ülkelere giden heyetteyseniz, bu desteği %60'a kadar çıkmaktadır.

Bilmeniz Gerekenler

- Adi şirket değilseniz,
- Ekonomi sınıfı biletle uçmayı dert etmiyorsanız,
- Sadece istenen belgeleri İşbirliği Kuruluşuna teslim etmelisin.

Sektörel ticaret heyetini işbirliği kuruluşu (İhracat Birliği / Ticaret ve Sanayi Odası / Sektörel Dernekler) düzenler, heyetle ilgili tüm ödeme ve organizasyon işlemlerini organizatör kurum yürütür.

5.15. ALIM HEYETİ

Yurt dışındaki potansiyel müşterilerinizi bulmak ve onlarla buluşmak için yurtdışından gelen müşterilerinizin masraflarının %50'si Ticaret Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır.

Destek Miktarı

-Yurt dışından gelen müşterileriniz masraflarının yalnızca **%50'sini** ödersiniz.

Destek Şartları

- Adi şirket olmamak.

5.16. ÜRÜN TASARIMCISI – MÜHENDİS İSTİHDAM GİDERLERİ DESTEĞİ / MAKİNE – YAZILIM DESTEĞİ / İŞ SEYAHATI GİDERLERİ DESTEĞİ / WEB SİTESİ ÜYELİĞİNE İLİŞKİN GİDER DESTEĞİ

Ürününüzün geliştirme kapasiteni artırmak, ürünlerini farklılaştırmak ve tasarım değeri yüksek ürünler üretebilmek adına geliştireceğiniz projeler için Ticaret Bakanlığı tarafından 1 milyon doların üstünde destek sağlanmaktadır.

Destek Miktarı

Moda tasarımı veya endüstriyel tasarım alanlarında proje süresince:

- Tasarımcı, modelist ve mühendis brüt maaşlarının %50'sini, 1 milyon dolara kadar,

- Alet, teçhizat, malzeme ve yazılım harcamalarının %50'sini, 250 bin dolara kadar,
- Tasarımcının proje için yurt dışına gerçekleştireceği seyahat masrafları ve web sitesi üyeliklerinin %50'sini, 150 bin dolara kadar, Ticaret Bakanlığı karşılamaktadır.

Destek Şartları

- Proje ile başvurabileceğiniz bu desteği istediğiniz kadar tasarımcı ya da mühendis için alabilirsiniz. (Yabancı uyruklu da olabilir.)

- Üç yıllık projeniz boyunca destek alabilirsiniz. Hatta bu destek 5 yıla kadar çıkarılmaktadır.

- Projenizi hazırlayıp üyesi olduğun ihracatçı birliğine başvurmanız ve inceleme sonrasında destek kapsamına alınca harcamalarınızı yapıp belgelerinizi üyesi olduğunuz ihracatçı birliğine verilmesi gerekmektedir.

5.17. ÜRETİM STANDARTLARI DESTEĞİ

Küresel firmalara mal satmak için gerekli üretim standartlarını karşılamak amacıyla 1 milyon dolara kadar Ticaret Bakanlığı tarafından desteklenmektedir.

Destek Miktarı

Mal satmak üzere olduğunuz küresel bir firmanın sizden istediği ürün standardı;

- yeni makine almanızı,
- yeni yazılımlar kurmanızı,
- ürünlerinizin kalitesini gösteren belgeler almanızı,

gerektiriyor.

Söz konusu masrafların %50'sini, 1 milyon dolara kadar Bakanlık karşılamaktadır.

Kimler Yararlanabilir?

- Küresel firmaya tedarik edilecek ürününüz ara malıysa,

- Örneğin, küresel bir beyaz eşya firmasına buzdolabı değil, rezistans;
- Küresel bir otomotiv firmasına araba değil, araba farı satacaksanız,

- Satışı Türkiye'den yurt dışına yapacaksanız,

- İster daha önce çalışmadığınız küresel bir firmanın tedarikçisi olun,
- İster halihazırda çalıştığınız küresel bir firmaya yeni ürün tedarik edin.

Bu koşullarda bir defaya mahsus olmak üzere bu destekten yararlanabilirsiniz.

Firmanın küresel olup / olmadığı uzmanlar tarafından aşağıdaki kriterleri dikkate alınarak belirlenecektir:

- Küresel firma birden fazla coğrafyada faaliyet gösterebilir,
- Uluslararası kabul gören listelerde yer alabilir
- Sektöründe en çok tanınan firmalardan biri olabilir.

5.18. MARKA DESTEĞİ

Belirli bir seviyeye gelmiş bulunan ve Madrid Protokolüne taraf ülkelerden birinde tescilli markanızla ilgili yurt dışına açılmak ve onu dünyanın bilinir markalarından biri haline getirmek istiyorsanız Turquality ve marka destek programlarından yararlanabilirsiniz.

Destek Miktarı

Marka destek programı ya da Turquality destek programına girmeye hak kazanırsanız aşağıdaki faaliyetlerin tamamı için %50 destek alabilirsiniz

- Yurt dışında açacağınız ofis/mağaza/depo ve showroomların kira ve kurulum/dekorasyon harcamaları,
- Tanıtım harcamaları,
- Yurt dışı fuar harcamaları,
- Marka, patent, faydalı model ve endüstriyel tasarım tescili harcamaları,
- Danışmanlık harcamaları,
- Tasarım ve ürün geliştirme konularında istihdam edeceğiniz moda/endüstriyel ürün tasarımcısı ve mühendis harcamaları,
- Pazar araştırması çalışması ve raporlarına ilişkin harcamaları,
- Yurt dışı pazarlara girişte zorunlu olan veya avantaj sağlayan kalite, çevre belgeleri/sertifikalari, insan can, mal emniyeti ve güvenliğini gösterir işaretler, ruhsatlandırma, test, klinik test harcamaları

Bu Destekle Ne Kazanırsınız?

Yukarıda açıklanan desteklere ek olarak kurumsal kapasiteni geliştirmek için:

- Firmana özel olarak hazırlanacak bir Gelişim Yol Haritası/Stratejik İş Planı için katlanmanız gereken maliyetin %50'si Bakanlık tarafından karşılanmaktadır.
- Yönetici Geliştirme Programı kapsamında Türkiye'nin önde gelen üniversitelerinde markalaşma odaklı eğitim alabilirsiniz Eğitim maliyetinin %75'i de Bakanlık tarafından karşılanmaktadır.

Ayrıca Turquality destek programına kabul edilerseniz Turquality logosunu ürünlerinizde kullanabilirsiniz.

6. EXİMBANK ÜRÜN VE HİZMETLERİ

Türk Eximbank, ihracatçıları, ihracata yönelik üretim yapan imalatçıları ve yurt dışında faaliyet gösteren girişimcileri kısa, orta-uzun vadeli nakdi ve gayri nakdi kredi programları ile desteklemektedir. Ayrıca, vadeli satış işlemlerini teşvik etmek ve bu yolla ihracat hacmini artırmak, yeni ve hedef pazarlara girilmesini kolaylaştırmak amacıyla vadeli ihracat alacaklarını iskonto etmektedir.

6.1. KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERİ

Mal ve döviz kazandırıcı hizmet ihracatında bulunan firmalar için uygun maliyetli finansman sağlanması amacıyla, T.C Merkez Bankası ile işbirliği içerisinde, Eximbank'a tanınan limit çerçevesinde TL/Döviz Kredisi kullanılmaktadır.

Kısa Vadeli İhracat Kredileri aşağıdaki gibidir;

- Reeskont Kredisi,
- KOBİ İhracata Hazırlık Kredisi,
- İhracata Hazırlık Kredisi,
- Sevk Sonrası Reeskont Kredisi,
- Dış Ticaret Şirketleri İhracat Kredisi,
- Sevk Öncesi İhracat Kredisi

6.2. ORTA-UZUN VADELİ İHRACAT KREDİLERİ

İhracatçı firmalara kalıcılığı veya uzun süreli kullanım özelliği dolayısıyla orta veya uzun vadeli finansman gerektiren durumlarda değişen tutar ve vadelerde kredi kullanılmaktadır.

Orta-Uzun Vadeli İhracat Kredileri aşağıdaki gibidir;

- İhracata Yönelik Yatırım Kredisi
- İhracata Yönelik İşletme Sermayesi Kredisi
- İhracat Alacakları İskonto Programı
- Marka Kredisi,
- Avrupa Yatırım Bankası (AYB) Kredisi,
- Gemi İnşa ve İhracatı Finansman Programı
- Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisi
- Özellikli İhracat Kredisi
- Finansal Kiralama Şirketlerine Yönelik Kredi Programı Yönelik Yatırım Kredisi

6.3. DÖVİZ KAZANDIRICI HİZMETLER KAPSAMINDAKİ KREDİLER

Turizm, nakliye ve müteahhitlik gibi döviz kazandırıcı hizmetler kapsamında Eximbank tarafından değişik vade ve tutarlarda kredi sağlanmaktadır.

Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kapsamında Sağlanan Krediler aşağıdaki gibidir;

- Turizm Kredisi
- Uluslararası Nakliyat Pazarlama Kredisi
- Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kredisi
- Yurt Dışı Fuar Katılım Kredisi
- Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Köprü Kredisi
- Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Teminat Mektubu Programı

6.4. ALICI KREDİLERİ

“Alıcı Kredisi” niteliğindeki Uluslararası Krediler Programları kapsamında, Ülkemizden ithalat yapmayı planlayan yabancı alıcılara ve firmaların yurt dışında üstlendiği taahhüt projelerinin işverenlerine finansman desteği sağlanmaktadır.

Uluslararası Krediler "Alıcı Kredisi" Programları Kapsamındaki Faaliyetler Aşağıdaki gibidir;

- Uluslararası Proje Kredileri
- Yurtiçi Bankalar Alıcı Kredileri
- Yurtdışı Bankalar Alıcı Kredileri
- Devlet Garantili Alıcı Kredileri

6.5. ALACAK SİGORTASI

Alacak Sigortası ile ihracatçıların yurt dışı satışlarından doğan tahsilatı riskli alacakları ticari ve politik risklere karşı sigorta kapsamına alınmaktadır.

Alacak Sigortası programları kapsamında sunulan çözümler aşağıda gibidir;

- Kısa Vadeli Alacak Sigortası
- Spesifik İhracat Kredi Sigortası Sevk Sonrası Risk Programı
- Sevk Öncesi İhracat Kredi Sigortası
- Teminat Mektuplarının Haksız Nakde Çevrilme Sigortası

7.SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI DESTEKLERİ

7.1. YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ

19 Haziran 2012 tarihinde Resmi Gazete 'de yayımlanan yatırım teşvik sistemi, ilgili tüm kamu ve özel sektör kuruluşlarının görüşleri dikkate alınarak titiz ve uzun süren bir çalışmanın sonucunda ülkemizin makroekonomik hedef ve politikaları ile uyumlu, yatırım-üretim-istihdam ve ihracat politikaları açısından bütüncül bir yaklaşım gözeterek yürürlüğe konulmuştur.

Yatırım teşvik sistemi, tasarrufların katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirilmesi, üretim ve istihdamın artırılması, sanayi alanında yapısal dönüşümü sağlayarak bir yandan uluslararası pazarlarda rekabet gücüne sahip diğer yandan da ithalat bağımlılığını ve cari işlemler açığını azaltacak Ar-Ge içeriği ve katma değeri yüksek ürünlerin üretiminin artırılması, uluslararası yatırımların artırılması ile bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılmasına katkı sağlamak suretiyle ülkemizin sosyal ve ekonomik gelişiminin teminini amaçlamaktadır.

7.1.1. YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİNİN AMACI

- Cari açığın azaltılması amacıyla ithalat bağımlılığı yüksek olan ara malı ve ürünlerin üretiminin artırılması,
- Teknolojik dönüşümü sağlayacak yüksek ve orta-yüksek teknoloji içeren yatırımların desteklenmesi,
- En az gelişmiş bölgelere sağlanan yatırım desteklerinin artırılması,
- Bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması,
- Destek unsurlarının etkinliğinin artırılması,
- Kümelenme faaliyetlerinin desteklenmesi.

7.1.2. YATIRIM TEŞVİK UYGULAMALARINDA BÖLGELER

 BÖLGESEL TEŞVİK UYGULAMALARI					
1. Bölge	2. Bölge	3. Bölge	4. Bölge	5. Bölge	6. Bölge
Ankara	Adana	Balıkesir	Afyonkarahisar	Adıyaman	Ağrı
Antalya	Aydın	Bilecik	Amasya	Aksaray	Ardahan
Bursa	Bolu	Burdur	Artvin	Bayburt	Batman
Eskişehir	Çanakkale	Gaziantep	Bartın	Çankırı	Bingöl
İstanbul	Denizli	Karabük	Çorum	Erzurum	Bitlis
İzmir	Edirne	Karaman	Düzce	Giresun	Diyarbakır
Kocaeli	Isparta	Manisa	Elazığ	Gümüşhane	Hakkari
Muğla	Kayseri	Mersin	Erzincan	Kahramanmaraş	Iğdır
	Kırklareli	Samsun	Hatay	Kilis	Kars
	Konya	Trabzon	Kastamonu	Niğde	Mardin
	Sakarya	Uşak	Kırıkkale	Ordu	Muş
	Tekirdağ	Zonguldak	Kırşehir	Osmaniye	Siirt
	Yalova		Kütahya	Sinop	Şanlıurfa
			Malatya	Tokat	Şırnak
			Nevşehir	Tunceli	Van
			Rize	Yozgat	Gökçeada ve Bozcaada
			Sivas		

7.1.3. YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ DESTEK UNSURLARI

Söz konusu teşvik uygulamaları kapsamında yatırımcılara; KDV İstisnası, Gümrük Vergisi Muafiyeti, Vergi İndirimi ve KDV İadesi Destekleri gibi vergisel destekler, asgari ücret üzerinden hesaplanan Sigorta Primi İşçi Hissesi ve İşveren Hissesi Destekleri ile Gelir Vergisi Stopajı Desteği gibi işverenin üzerindeki prim ve vergi yüklerini azaltmaya yönelik istihdam destekleri, Faiz Desteği gibi finansal kolaylık sağlamaya yönelik destekler ve Yatırım Yeri Tahsisi gibi yatırıma ilişkin başlangıç maliyetlerinin düşürülmesini hedefleyen destekler sağlanmaktadır.

Destek Unsurları

Söz konusu destek unsurları yatırımın gerçekleştirileceği bölge ve teşvik uygulamasına göre süre ve oran bakımından farklılık gösterebilmektedir. Yatırımlar genel teşvik uygulamaları kapsamında en düşük destek yoğunluğu ile desteklenebilirken, stratejik yatırımlar kapsamında en yüksek destek yoğunluğuna ulaşabilmektedir.

Destek Unsurları	Genel Teşvik Uygulamaları	Bölgesel Teşvik Uygulamaları	Öncelikli Yatırımların Teşviki	Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki	Stratejik Yatırımların Teşviki
KDV İstisnası	✓	✓	✓	✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti	✓	✓	✓	✓	✓
Vergi İndirimi		✓	✓	✓	✓
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		✓	✓	✓	✓
Gelir Vergisi Stopajı Desteği*	✓	✓	✓	✓	✓
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği*		✓	✓	✓	✓
Faiz Desteği		✓	✓		✓
Yatırım Yeri Tahsisi		✓	✓	✓	✓
KDV İadesi					✓

* Yalnızca 6. Bölgede uygulanır.

7.1.3.1. KDV İSTİSNASI

Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yurt içinden ve yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat ile belge kapsamındaki yazılım ve gayri maddi hak satış ve kiralama için katma değer vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

7.1.3.2. GÜMRÜK VERGİSİ MUAFİYETİ

Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için gümrük vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

7.1.3.3. VERGİ İNDİRİMİ

Vergi İndirimi; gelir veya kurumlar vergisinin, yatırım için öngörülen katkı tutarına ulaşıncaya kadar indirimli olarak uygulanmasıdır. Bu destek, stratejik yatırımlar, büyük ölçekli yatırımlar ve bölgesel teşvik uygulamaları çerçevesinde düzenlenen teşvik belgeleri kapsamında sağlanır.

7.1.3.4. FAİZ DESTEĞİ VEYA KAR PAYI DESTEĞİ

Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında kullanılan en az bir yıl vadeli krediler için sağlanan bir finansman desteğidir. Teşvik belgesinde kayıtlı sabit yatırım tutarının %70'ine kadar kullanılan krediye ilişkin ödenecek faizin veya kâr payının belli bir kısmı Bakanlığımızca karşılanmaktadır.

Bu destek unsuru, stratejik yatırımlar, Ar-Ge ve çevre yatırımları ile 3., 4., 5. ve 6. Bölgelerde bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında yapılacak yatırımlar için uygulanır.

7.1.3.5. YATIRIM YERİ TAHSİSİ

Yatırım Teşvik Belgesi düzenlenmiş büyük ölçekli yatırımlar, stratejik yatırımlar ve bölgesel desteklerden yararlanacak yatırımlar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca (Milli Emlak Genel Müdürlüğü) belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yatırım yeri tahsis edilebilir.

7.1.3.6. SİGORTA PRİMİ İŞVEREN HİSSESİ DESTEĞİ

Yatırım Teşvik Belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının belirli bir süre Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca karşılanmasıdır. Büyük ölçekli yatırımlar, stratejik yatırımlar ve bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında düzenlenen teşvik belgeleri için uygulanır.

7.1.3.7. SİGORTA PRİMİ DESTEĞİ

Yatırım Teşvik Belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işçi hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının 10 yıl süreyle Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca karşılanmasıdır. Genel teşvik uygulamaları hariç olmak üzere, sadece 6. Bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için düzenlenen teşvik belgelerinde öngörülür.

7.1.3.8. GELİR VERGİSİ STOPAJI DESTEĞİ

Yatırım Teşvik Belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken gelir vergisi stopajının asgari ücrete tekabül eden kısmının 10 yıl süreyle terkin edilmesidir. Sadece 6. bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için düzenlenen teşvik belgelerinde öngörülür.

7.1.3.9. KDV İADESİ

Sabit yatırım tutarı 500 milyon Türk Lirasının üzerindeki Stratejik Yatırımlar kapsamında gerçekleştirilen bina-inşaat harcamaları için tahsil edilen KDV'nin iade edilmesidir. 2017-2019 yıllarında imalat sektöründe gerçekleştirilecek teşvik belgeli tüm yatırımlara ilişkin bina-inşaat harcamaları KDV iadesinden yararlanabilmektedir

7.1.4. YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ

Ülkemiz için stratejik öneme sahip söz konusu hedeflere ulaşmak üzere, özel sektör temsilcisi kuruluşlar başta olmak üzere ilgili tüm kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde hazırlanan sistem; Bölgesel Teşvik Uygulamaları, Öncelikli Yatırımların Teşviki, Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki, Stratejik Yatırımların Teşviki ve Genel Teşvik Uygulamaları olmak üzere beş ana bileşenden oluşmaktaydı. **1402 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararıyla Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki uygulamasına son verilmiştir.**

YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ

7.1.5. BÖLGESEL TEŞVİK UYGULAMALARI

2011 yılında gerçekleştirilen “İllerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Endeksi (SEGE)” çalışması ile her bir ilin sosyal ve ekonomik gelişmişliğini temsil eden; demografik, istihdam, eğitim, sağlık, rekabetçi ve yenilikçi kapasite, mali, erişilebilirlik ve yaşam kalitesi göstergeleri adı altında gruplandırarak 61 farklı değişkenin bilimsel bir analize tabi tutulması neticesinde iller gelişmişlik seviyelerine göre sıralanmış ve endeks değerlerindeki kırılımlar dikkate alınarak kendi içinde homojen olacak şekilde 6 farklı bölge oluşturulmuştur.

Potansiyelleri doğrultusunda, görece az gelişmiş bölgeler ve illerin sosyoekonomik gelişmişlik seviyelerine katkıda bulunmak ve bölgelerarası gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla bölgesel teşvik sistemi kurgulanmış ve çok önemli vergisel teşvikler ile istihdam ve finansman destekleri hayata geçirilmiştir. Yatırım yerinin bulunduğu bölge, yatırım projesi için öngörülen desteklerin çeşitliliği ve yoğunluğu açısından belirleyici bir konumda bulunmakta olup, yatırım yapılan bölgenin gelişmişlik seviyesi azaldıkça yatırım teşviklerinden yararlanma süresi ve destek yoğunluğu artmaktadır.

BÖLGESEL TEŞVİK UYGULAMALARI

GÖSTERGELER	DEĞİŞKEN SAYISI
İstihdam Göstergeleri	8
Rekabetçi ve Yenilikçi Kapasite Göstergeleri	15
Mali Göstergeler	7
Demografik Göstergeler	5
Eğitim Göstergeleri	6
Sağlık Göstergeleri	5
Erişilebilirlik Göstergeleri	6
Yaşam Kalitesi Göstergeleri	9
TOPLAM DEĞİŞKEN SAYISI	61

BÖLGESEL TEŞVİK UYGULAMALARI

SEGE 2011

6 BÖLGE

BÖLGESEL DESTEKLER

BÖLGESEL TEŞVİK UYGULAMALARINDA SAĞLANAN DESTEK UNSURLARI

Destek Unsurları			BÖLGELER					
			I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası			✓	✓	✓	✓	✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti			✓	✓	✓	✓	✓	✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı* (%)	OSB ve EB Dışı	15	20	25	30	40	50
		OSB ve EB İçi	20	25	30	40	50	55
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		OSB ve EB Dışı	2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
		OSB ve EB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			✓	✓	✓	✓	✓	✓
Faiz Desteği	İç Kredi				3 Puan	4 Puan	5 Puan	7 Puan
	Döviz / Dövizle Endeksli Kredi		-	-	1 Puan	1 Puan	2 Puan	2 Puan
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği			-	-	-	-	-	10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			-	-	-	-	-	10 yıl

EB: İmalat sanayine yönelik olarak Endüstri Bölgesinde gerçekleştirilen yatırımlar.

*İmalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu:15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında, 1/1/2017 ile 31/12/2019 tarihleri arasında gerçekleştirilecek yatırım harcamaları için yatırıma katkı oranı her bir bölgede geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle, vergi indirimi oranı tüm bölgelerde %100 oranında ve yatırıma katkı tutarının yatırım döneminde kullanılabilir oranın %100 olarak uygulanır.

BÖLGESEL DESTEKLER

BÖLGESEL TEŞVİK UYGULAMALARI

Bölgesel Teşvik Uygulamalarında; Karar ekinde iller itibarıyla belirlenen sektörler, asgari kapasite veya tutarları sağlamaları halinde aşağıdaki desteklerden yararlanır.

DESTEK UNSURLARI

- KDV İstisnası
- Gümrük Vergisi Muafiyeti
- Vergi İndirimi
- Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği
- Faiz Desteği (3.,4.,5. ve 6. Bölgelerde)
- Yatırım Yeri Tahsisi
- Sigorta Primi Desteği (6. Bölgede)
- Gelir Vergisi Stopajı Desteği (6. Bölgede)

7.1.6. ÖNCELİKLİ YATIRIMLAR

Ülkemizin kalkınması ve refahı için yatırım yapılmasında fayda görülen sektörler öncelikli yatırım konuları olarak belirlenmiş olup söz konusu yatırım konuları kapsamında gerçekleştirilen yatırımlar bölge ayrımı olmaksızın 5. bölge destek unsurlarından faydalandırılabilir.

ÖNCELİKLİ YATIRIMLAR

5. Bölge desteklerinden yararlanan yatırım konuları

Yüksek Teknolojili ürünlerin üretilmesine yönelik yatırımlar

- ❖ İlaç,
- ❖ Büro, muhasebe ve bilgi işlem makineleri imalatı,
- ❖ Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı,
- ❖ Tıbbi aletler, hassas ve optik aletler ile saat imalatı,
- ❖ Hava ve uzay taşıtları imalatı.

ÖNCELİKLİ YATIRIMLAR

5. Bölge desteklerinden yararlanan yatırım konuları

AR-GE projeleri neticesinde
elde edilen ürünlerin
üretilmesine yönelik
yatırımlar

Savunma alanındaki
yatırımlar

Test merkezleri, rüzgâr
tüneli vb. yatırımlar

Belirli otomotiv ve
motor yatırımları

Madencilik ve Maden
Arama Yatırımları

Eğitim yatırımları

(Hava araçlarının kullanım, tamir ve bakımına
yönelik eğitim yatırımları dahil)

ÖNCELİKLİ YATIRIMLAR

5. Bölge desteklerinden yararlanan yatırım konuları

Enerji verimliliğine yönelik yatırımlar

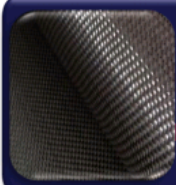
Atık ısıdan geri kazanım yolu ile elektrik üretimi yatırımları

Sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) ve yer altı doğalgaz depolama yatırımları

Yerli kömüre dayalı termik santraller

Karbon elyaf veya entegre kompozit malzeme üretimine yönelik yatırımlar.

Demiryolu taşımacılığı

ÖNCELİKLİ YATIRIMLAR

5. Bölge desteklerinden yararlanan yatırım konuları

Denizyolu taşımacılığı

Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgelerinde veya termal turizm konusunda yapılacak turizm konaklama yatırımları

Uluslararası fuar alanı yatırımları

Yenilenebilir Enerji üretimine yönelik türbin ve jeneratör ile rüzgar enerjisi üretiminde kullanılan kanat imalatı yatırımları

Direkt soğutmalı slab döküm ve sıcak haddeleme yöntemi ile alüminyum yassı mamul üretimine yönelik entegre yatırımlar

Lisanslı depoculuk yatırımları

ÖNCELİKLİ YATIRIMLAR

5. Bölge desteklerinden yararlanan yatırım konuları

Nükleer enerji santrali yatırımları

Belirli nitelikteki laboratuvar yatırımları

Havayolu taşımacılığı

Asgari 25 milyon TL tutarında 25 Dekar ve üzeri yerli aksam ihtiva eden otomasyona dayalı sera yatırımları

Asgari 5000 büyükbaş kapasiteli süt yönlü, asgari 10.000 büyükbaş kapasiteli et yönlü hayvancılık yatırımları

Asgari 5 milyon TL tutarında atık geri kazanım ve bertaraf tesisi yatırımları

ÖNCELİKLİ YATIRIMLAR

5. Bölge desteklerinden yararlanan yatırım konuları

Yaşlı-Engelli bakım merkezleri ve wellness yatırımları

Asgari 500 milyon TL tutarında Orta-Yüksek teknoloji yatırımlar

ÖNCELİKLİ YATIRIMLAR - TABLO

Destek Unsurları		Destek Oran ve Süreleri*
KDV İstisnası		✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti		✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	40**
	Vergi İndirim (%)	80**
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		7 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi		✓
Faiz Desteği	İç Kredi	5 Puan
	Döviz / Döviz Endeksli Kredi	2 Puan

*1-5. Bölgelerde yapılacak yatırımlar için 5. Bölge desteği

6. Bölgede yapılacak yatırımlar için 6. Bölge desteği

**İmalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu:15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında, 1/1/2017 ile 31/12/2019 tarihleri arasında gerçekleştirilecek yatırım harcamaları için yatırıma katkı oranı geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle, vergi indirimi oranı %100 oranında ve yatırıma katkı tutarının yatırım döneminde kullanılabilir oranı %100 olarak uygulanır.

7.1.7. STRATEJİK YATIRIMLARIN TEŞVİKİ

Büyüme potansiyeli olan sektörlerin ara malı ithalat bağımlılığını azaltacak, Ar-Ge içeriği yüksek, yüksek teknoloji ve yüksek katma değerli yatırımları ifade eden stratejik yatırımlar Türkiye'nin hangi bölgesinde yapılırsa yapılırsa yüksek destek yoğunluğu ile desteklenmektedir. Cari açığın azaltılmasına katkı sağlayacak katma değeri yüksek yatırımlar belirli kriterler çerçevesinde değerlendirilmekte ve stratejik yatırımlar kapsamında desteklenebilmektedir.

Stratejik yatırım olarak değerlendirilebilecek projelerin;

- Katma değerinin asgari %40 olması,
- Son bir yıl içerisinde gerçekleşen toplam ithalat tutarının 50 milyon ABD dolarının üzerinde olması,
- Yurt içi toplam üretim kapasitesinin ithalattan az olması,
- Yatırım tutarının 50 milyon Türk Lirasının üzerinde olması kriterlerini sağlaması gerekmektedir.

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

Asgari sabit yatırımın 50 milyon Türk Lirasının üzerinde olması

Yurtiçi toplam üretim kapasitesinin ithalattan az olması

Katma değer in asgari %40 olması

Son bir yıl içerisinde gerçekleşen toplam ithalat tutarının 50 milyon ABD dolarının üzerinde olması

Asgari sabit yatırım tutarı üç milyar Türk Lirasının üzerinde olan öncelikli yatırımlar stratejik yatırım kabul edilir.

STRATEJİK YATIRIMLARIN TEŞVİKİ

DESTEK UNSURLARI

- KDV İstisnası
- Gümrük Vergisi Muafiyeti
- Vergi İndirimi
- Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği
- Yatırım Yeri Tahsisi
- KDV İadesi
- Sigorta Primi (İşçi Hissesi) Desteği (6. Bölgede)
- Gelir Vergisi Stopajı Desteği (6. Bölgede)

STRATEJİK YATIRIMLAR İÇİN SAĞLANAN DESTEK UNSURLARI	
Destek Unsurları	Destek Oran ve Süreleri*
KDV İstisnası	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti	✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı* (%) 50
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	7 yıl (6. Bölgede 10 Yıl)
Yatırım Yeri Tahsisi	✓
Faiz Desteği	İç Kredi 5 Puan
	Döviz / Dövizde Endeksli Kredi 2 Puan
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği	10 yıl (Sadece 6. Bölgede Gerçekleştirilecek Yatırımlar İçin)
Gelir Vergisi Stopajı Desteği	10 yıl (Sadece 6. Bölgede Gerçekleştirilecek Yatırımlar İçin)
KDV İadesi	✓ (Sadece 500 Milyon TL ve üzeri yatırımlar için)

*İmalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu:15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında, 1/1/2017 ile 31/12/2019 tarihleri arasında gerçekleştirilecek yatırım harcamaları için yatırıma katkı oranı geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle, vergi indirimi oranı %100 oranında ve yatırıma katkı tutarının yatırım döneminde kullanılabilir oranı %100 olarak uygulanır.

7.1.8. GENEL TEŞVİK UYGULAMALARI

Bölge ayrımı yapılmaksızın;

- Teşvik edilmeyecek yatırım konuları ile diğer teşvik uygulamaları kapsamında yer almayan ve
- Belirlenen asgari sabit yatırım tutarı şartını sağlayan yatırımlardır.

Destekler:

- KDV İstisnası
- Gümrük Vergisi Muafiyeti
- Gelir Vergisi Stopajı Desteği (6. Bölge)

7.2. ÖZEL AR-GE MERKEZLERİ DESTEĞİ (HİBE VE VERGİ İNDİRİMİ)

Amaç ve Kapsam

Ar-Ge ve yenilik yoluyla rekabet edebilir teknolojik bilgi üretilmesi, yenilik yapılması, ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesi, verimliliğin artırılması, maliyetlerinin azaltılması, bilginin ticarileştirilmesi, işbirliklerinin geliştirilmesi, teknoloji yoğun üretim, girişimcilik ve bu alanlara yönelik yatırımlar ile yabancı sermaye yatırımlarının ülkeye girişinin hızlandırılması, Ar-Ge personeli ve nitelikli işgücü istihdamının artırılmasını sağlamaktır.

Kimler Başvurabilir?

- Büyük İşletme*
- KOBİ*

*Dar mükellef kurumların Türkiye'deki işyerleri dâhil, kanunî veya iş merkezi Türkiye'de bulunan sermaye şirketlerinin; organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurt içinde Ar-Ge faaliyetlerinde bulunan ve en az 15 tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam eden, yeterli Ar-Ge birikimi ve yeteneği olan birimlerdir.

Destek Miktarı ve Oranı

***Ar-Ge İndirimi:** Ar-Ge faaliyetleri kapsamında yapılan harcamalarının tamamı.

***Gelir Vergisi Stopajı Teşviki:** Doktoralılar için %95, yüksek lisanslılar için %90, temel bilimlerde yüksek lisanslı olanlar için %95, lisanslı olanlar için %90, diğerleri için %80.

***Sigorta Primi Desteği:** İşveren hissesinin yarısı.

***Damga Vergisi İstisnası:** Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile ilgili belgelerden damga vergisi alınmaz.

***Gümrük Vergisi İstisnası:** Ar-Ge projelerinde kullanılmak üzere ithal edilen eşyalardan gümrük vergisi alınmaz.

Desteklenen Gider Kalemleri

- Ar-Ge indirimi,
- Sigorta primi desteği,
- Gelir vergisi stopajı desteği,
- Damga vergisi istisnası,
- Gümrük vergisi istisnası,
- Temel Bilimler mezunu istihdam gideri (Aylık brüt asgari ücret kadar-2 yılına),
- Sürekli ya da kısmi çalışan öğretim üyeleri gelirlerinin döner sermaye kapsamı dışında tutulması.

Son Başvuru Tarihi: Sürekli

7.3. KÜMELENME DESTEK PROGRAMI (HİBE DESTEĞİ)

Amaç ve Kapsam

Türk sanayisinin rekabet edebilirliğinin, yenilikçiliğinin ve verimliliğinin yükseltilmesi, küresel ihracattan daha fazla pay alınması, ağırlıklı olarak yüksek teknolojlü ürünlerin üretilmesi ve nitelikli işgücüne sahip, aynı zamanda çevreye ve topluma duyarlı bir sanayi yapısına dönüştürülmesi için kümelenme birlikteliklerinin başlatılması ve etkin bir şekilde ilerletilmesi amacıyla gerekli işbirliği ortamının güçlendirilmesini sağlamaktır.

Kimler Başvurabilir?

- Büyük İşletme
- KOBİ
- Kamu Kurum Kuruluşu
- Sivil Toplum Kuruluşları
- Yükseköğretim ve Araştırma Kurumları,
- TGB'ler, Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Serbest Bölgeler, İhracatçı Birlikleri, STK'lar, İl Özel İdareleri, Yerel Yönetimler.

Destek Miktarı ve Oranı

25.000.000 TL*

*Her bir iş planı iş planı toplam bütçesinin %50

*Her bir destek kalemi bazında %75

Desteklenen Gider Kalemleri

- a) Küme koordinasyonunu, farkındalığını ve/veya etkinliğini geliştirme,
- b) Faktör koşullarını ve/veya piyasalarını geliştirme,
- c) Verimlilik faaliyetleri,
- d) Yenilik faaliyetleri.

Son Başvuru Tarihi: Çağrılı

7.4. ÖZEL SEKTÖR TASARIM MERKEZLERİ DESTEĞİ (VERGİ İNDİRİMİ)

Amaç ve Kapsam

Tasarım yoluyla rekabet edebilir teknolojik bilgi üretilmesi, yenilik yapılması, ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesi, verimliliğin artırılması, maliyetlerinin azaltılması, bilginin ticarileştirilmesi, işbirliklerinin geliştirilmesi, teknoloji yoğun üretim, girişimcilik ve bu alanlara yönelik yatırımlar ile yabancı sermaye yatırımlarının ülkeye girişinin hızlandırılması, tasarım personeli ve nitelikli işgücü istihdamının artırılmasını sağlamaktır.

Kimler Başvurabilir?

- Büyük İşletme*
- KOBİ*

* Dar mükellef kurumların Türkiye'deki işyerleri dâhil, kanunî veya iş merkezi Türkiye'de bulunan sermaye şirketlerinin; organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurt içinde tasarım faaliyetlerinde bulunan ve en az 10 tam zaman eşdeğer tasarım personeli istihdam eden, yeterli tasarım birikimi ve yeteneği olan birimlerdir.

Destek Miktarı ve Oranı

* **Vergi İndirimi:** Tasarım Merkezleri, proje faaliyetleri kapsamında yaptıkları harcamaların %100'ünü Kurumlar Vergisi matrahından indirebilmektedir.

* **Gelir Vergisi Stopajı Teşviki:** Doktoralılar için %95, yüksek lisanslılar için % 90, temel bilimlerde yüksek lisansı olanlar için % 95, lisansı olanlar için % 90, diğerleri için % 80.

* **Sigorta Primi Desteği:** İşveren hissesinin yarısı

* **Damga Vergisi İstisnası:** Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile ilgili belgelerden damga vergisi alınmaz.

* **Gümrük Vergisi İstisnası:** Tasarım projelerinde kullanılmak üzere ithal edilen eşyalardan gümrük vergisi alınmaz.

Desteklenen Gider Kalemleri

- Vergi indirimi,
- Sigorta primi desteği,
- Gelir vergisi stopajı desteği,
- Damga vergisi istisnası,
- Gümrük vergisi istisnası
- Sürekli ya da kısmi çalışan öğretim üyeleri gelirlerinin döner sermaye kapsamı dışında tutulması

Başvuru Dönemi: Sürekli

7.5. TEKNOLOJİ ODAKLI SANAYİ HAMLESİ

Program, Türkiye’de katma değerli üretimin artırılması amacı doğrultusunda, Bakanlık ve bağlı/ilgili kuruluşları tarafından sağlanan destek ve teşviklerin orta-yüksek ve yüksek teknoloji seviyeli sektörlere yoğunlaştırılmasına yönelik özel bir programdır. Programda, Türkiye için kritik öneme sahip ve gelecek potansiyeli yüksek ürünlerin ülke içinde üretim kapasitesinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bu kapsamda, Bakanlık tarafından ithalat bağımlılığının azaltılması, rekabet yoğunlaşması, yurt içi üretim yetkinlikleri, küresel talebin gelişim trendi, gelecek potansiyeli gibi çeşitli kriterler göz önünde bulundurularak belirlenen Öncelikli Ürün Listesine yönelik olarak Bakanlık tarafından sağlanan yatırım teşvikleri ile KOSGEB ve TÜBİTAK tarafından sağlanan proje desteklerinin tek pencere mekanizması ile sunulması öngörülmektedir. Ülkemizin ihtiyaç duyduğu teknolojik gelişime katkı sağlayacak yatırım projelerinin, uçtan uca bir yönetim ve destek modeli ile Program kapsamında hayata geçirilmesi hedeflenmektedir.

7.5.1. ÖNCELİKLİ ÜRÜN LİSTESİ

Orta-yüksek ve yüksek teknoloji düzeyine sahip sektörler olan Kimya (NACE Kodu 20), Eczacılık ile Tıbbi ve Dişçilikle İlgili Araç Gereçler İmalatı (NACE Kodu 21, NACE Kodu 3250), Bilgisayar, Elektronik ve Optik (NACE kodu 26), Elektrikli Teçhizat (NACE kodu 27), Makine (NACE kodu 28), Ulaşım Araçları (NACE Kodları 29 ve 30) sektörlerinde yer alan veya bu sektörlerin gelişimi için kritik önemi olan diğer sektör ürünleri arasından seçilen ürünlerle daha sonra ilan edilecek sektörlerdir.

Makine sektörüne ilişkin öncelikli ürünler aşağıdaki gibidir;

Listeler; dış ticaret verileri, küresel rekabet koşulları, yerel ve küresel talep trendi, yurt içi üretim yetkinliği ve kapasitesi, sektörel ve sektörler arası teknolojik gelişime katkı gibi kriterler dikkate alınarak, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenir.

Ürünler, sektör özelindeki dinamikler de dikkate alınarak, farklı seviyelerde ürün kodları, ürün nitelikleri veya kullanılan teknolojiler şeklinde tanımlanabilir.

Ek- 1. Makine Sektörüne İlişkin Öncelikli Ürün Listesi

Armonize Sistem Koduna (HS6) Göre Ürünler	
HS6 Kodu	HS6 Tanımı
731511	Demir/çelikten makaralı zincirler
840721	Deniz taşıtları için kıvılcım ateşlemeli motorlar-dıştan takmalı
840890	Diğer amaçlar için motorlar-dizel, yarı dizel ¹
841231	Doğrusal hareketli (silindirler) pnömatik güç motorları
841330	İçten yanmalı pistonlu motorlar yakıt, yağ/soğutma pompaları
841370	Diğer santrifüjlü pompalar ²
841410	Vakum pompaları
841430	Soğutma cihazlarında kullanılan kompresörler
841459	Diğer vantilatörler-aspiratörler ³
841480	Diğer amaçlar için kullanılan kompresör, vantilatör, aspiratör ⁴
841590	Klima cihazlarının aksam-parçaları
841869	Isı pompaları; diğer soğutucu-dondurucu tertibat olanlar ⁵
841950	Isı değiştiriciler (eşanjörler)
841960	Hava/diğer gazları sıvılaştırmaya mahsus makineler
842123	İçten yanmalı motorlar için yağ-yakıt filtreleri
842129	Diğer sıvı filtre/arıtma cihazları ⁶
842139	Diğer motorlar için hava filtreleri ⁷
842199	Filtre, arıtma cihazlarının aksam, parçaları
842230	Şişe, kutu ve benzeri doldurma, kapsülleme, içecekleri gazlandırma makineleri
842710	Elektrik motorlu, kendinden hareketli forklift ve diğer yük arabalar
842720	Kendinden hareketli diğer forklift-yük arabaları
842810	Asansörler, skipli yük kaldırıncıları
842833	Sürekli hareketli bantlı tip elevatör-konveyörler
842952	Kulesi 360 derece dönebilen yükleyiciler
844110	Kâğıt/karton kesme makineleri
844140	Kâğıt hamuru, kâğıt/kartondan kalıpla eşya imaline mahsus makineler
844180	Kâğıt hamuru, kâğıt, karton işleyen diğer makine ve cihazlar
844316	Fleksografik baskı yapan makinalar
844520	Dokumaya elverişli lifleri eğirmeye mahsus makineler
844630	Dokuma makineleri (mekiksiz); kumaş genişliği < 30 cm.
844712	Dairesel örgü tezgahları-silindir çapı > 165mm
844790	Diğer örgü, gipür, tül, dantela ve benzeri imali için makine ve cihazlar ⁸
844851	Örgü makinelerine ait platin, iğne, ilmik oluşturan diğer eşya ⁹

¹ Açıklama: Jeneratör ve benzeri yerlerde kullanılan motorlar

² GTİP kodu 841370519000, 841370599000, 841370759000, 841370309000 olanlar

³ GTİP kodu 841459209000, 841459409000 olanlar

⁴ GTİP kodu 841480229000, 841480599000, 841480199000 841480119000 olanlar

⁵ GTİP kodu 8418699001000 olanlar

⁶ İçecek ve yağlar haricindeki sıvıların filtre edilmesi/arıtılması için cihazlar

⁷ İçten yanmalı motorlar haricindeki motorlar için hava filtreleri

⁸ GTİP kodu 844790000019, 844790000011 olanlar

⁹ GTİP kodu 844851900011 olanlar

845221	Otomatik üniteli dikiş makineleri
845710	Metal işleme merkezleri
845811	Sayısal kontrollü olan yatay torna tezgâhları-metal işleyen
846693	(84.56-84.61) dörtlü kırılımındaki makinelere ait aksam-parçalar ¹⁰
846721	Her türlü, elektro-mekanik, elle kullanılan matkaplar
846722	Elle kullanılan, elektro-mekanik testereler
846729	Elle kullanılan, elektro-mekanik diğer aletler
847710	Kauçuk/plastik enjeksiyon makinaları
847720	Kauçuk/plastik için ekstrüzyon makineleri
847790	Kauçuk/plastik eşya imal makinelerinin aksam-parçaları
847950	Sınai robotlar
847981	Metal işleyen makineler (elektrik tel bobin halinde sarmaya mahsus olan dahil)
847982	Karıştırma, yoğurma, kırma, öğütme, homojenleştirme ve benzeri makineleri
847989	Kendine özgü fonksiyonlu diğer makine ve cihazlar ¹¹
847990	Kendine özgü fonksiyonlu diğer makinelerin aksam, parçaları ¹²
848120	Yağlı hidrolik/pnömatik transmisyon valfları
848210	Bilyeli rulmanlar
848220	Konik makaralı rulmanlar (konik bilezik ve makara grupları dahil)
848240	İğneli rulmanlar
848320	Yatak kovanları (rulmanlı olanlar)
848330	Yatak kovanları (rulmansız olanlar) mil yatakları
Yenilikçi Teknoloji Alanına Göre Ürünler	
Servo Teknolojileri	
Servo motor	
Lineer servo motor	
Seri/paralel elastik eyleyiciler	
Değişken esnekliğe sahip eyleyiciler	
Akım tabanlı kuvvet kontrolüne yönelik eyleyiciler	
Doğadan esinlenen (bio-inspired) eyleyiciler	
Yüksek hassasiyete, yüksek verimliliğe sahip servo eyleyiciler	
Robotik ve Otomasyon Sistem Bileşenleri	
Veri toplama kartı	
Gerçek zamanlı işletim sistemi	
Harmonik dairesel ve benzeri redüktör teknolojileri	
Planet screw, sonsuz dişli türü güç iletim modülü	
Kablo tahrikli sistemler	
Ortam şartlarına uyumlu hassas/güçlü/esnek/eksik tahrikli tutucular (pnömatik, servo, hidrolik)	
Kuvvet, tork ve dokunsal sensörler	
Lidar ve infrared sensörler	

¹⁰ Maddenin aşındırılarak işlenmesine mahsus makinelere ait aksam-parçalar

¹¹ GTİP kodu 847989979000 olanlar

¹² GTİP kodu 847990809019 olanlar

Üç Boyutlu Yazıcılar
Hibrit imalat sistemleri
Mikro dövme tabanlı eklemeli sistemler
Mikro-nano boyutlarda eklemeli imalat sistemleri
Elektronik devre sistemlerinin eklemeli imalatı
Eklemeli İmalat Makineleri
Metal toz püskürtme yöntemiyle çalışan eklemeli imalat makineleri (minimum 800 x 800 mm hacminde üretim kapasitesinde parça üretebilmesi)
Metal toz serme yöntemleriyle çalışan eklemeli imalat makineleri (minimum 800 x 800 mm hacminde üretim kapasitesinde parça üretebilmesi)
Entegre toz püskürtme ve lazer ergitme tabanlı eklemeli imalat sistemleri
En az 400 W'lık dinamik odaklama özellikli CW (continious wave) fiber lazer rezonatör ve optik sistemi
Elektron ışın tabancası ve odaklama sistemi
Aynı anda birden fazla malzemeyi kullanarak serim yapabilen sistemler
10-50 mikron boyutlarında toz ve 20-40 mikron katman kalınlıklarında toz serme sistemleri
Toz serme sisteminde kullanılan dinamik odaklama özellikli galvo optik tarama sistemi
Kompozit malzeme kullanarak eklemeli üretim yapan sistemler
Toz geri dönüşüm ve filtreleme sistemleri
İleri Döküm Teknolojileri
Mukavemeti yüksek yumru grafitli dökme demire (Compacted Graphite Iron-CGI) yönelik döküm teknolojileri
İnce döküm teknolojileri
Hassas döküm teknolojileri (Vakum hassas ve benzeri teknolojiler)

7.5.2. BAKANLIK DESTEĞİ

Programa kesin başvurusu tamamlanan yatırım başvuruları için Komite tarafından, 2012/3305 sayılı Karar veya 2016/9495 sayılı Karar kapsamında destek verilmesine dair değerlendirme yapılır.

Komite, Program kapsamında desteklenmesine karar verdiği yatırımlardan, projelerin nitelikleri ve destek ihtiyaçlarına istinaden uygun gördüklerinin, 2012/3305 sayılı Karardaki stratejik yatırımlar çerçevesinde desteklenmesine karar verebilir.

Program kapsamında Komite tarafından desteklenmesine karar verilen yatırımlardan, ilgili karardaki gerekli koşulları sağlayan ve nitelikleri ve destek ihtiyaçlarına istinaden uygun bulunanlar, 2016/9495 sayılı Karar kapsamında desteklenmesi için Cumhurbaşkanı onayına sunulur ve Cumhurbaşkanı tarafından desteklenmesi uygun bulunan yatırım projeleri için Cumhurbaşkanı kararı yayımlanır.

2012/3305 sayılı BKK Kapsamında Destekler	2016/9495 sayılı BKK Kapsamında Destekler
Genel teşvik uygulamaları	
a) Gümrük vergisi muafiyeti. b) Katma Değer Vergisi (KDV) istisnası. c) Gelir vergisi stopajı desteği (6 ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için). ç) Sigorta primi işveren hissesi desteği (tersanelerin gemi inşa yatırımları için).	a) Gümrük vergisi muafiyeti b) Katma Değer Vergisi (KDV) istisnası c) KDV iadesi ç) Vergi İndirimi veya İstisnası d) Sigorta primi işveren hissesi desteği
Bölgesel teşvik uygulamaları:	
a) Gümrük vergisi muafiyeti. b) KDV istisnası. c) Vergi indirimi. ç) Sigorta primi işveren hissesi desteği. d) Yatırım yeri tahsis. e) Faiz desteği (3 üncü, 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı bölgelerdeki yatırımlar için). f) Gelir vergisi stopajı desteği (6 ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için). g) Sigorta primi desteği (6 ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için).	e) Gelir vergisi stopajı desteği f) Nitelikli Personel Desteği g) Faiz Desteği veya hibe desteği ğ) Sermaye Katkısı h) Enerji Desteği ı) Kamu Alım Garantisi i) Yatırım Yeri Tahsis j) Altyapı Desteği k) Kanunlarla getirilen izin, tahsis, ruhsat, lisans ve tesciller ile diğer kısıtlayıcı hükümler için istisna getirilmesi veya idari ve yasal süreçlerde kolaylaştırıcı düzenleme yapılması
Büyük ölçekli yatırımlar:	
a) Gümrük vergisi muafiyeti. b) KDV istisnası. c) Vergi indirimi. ç) Sigorta primi işveren hissesi desteği. d) Yatırım yeri tahsis. e) Gelir vergisi stopajı desteği (6 ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için). f) Sigorta primi desteği (6 ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için).	
Stratejik yatırımlar:	
a) Gümrük vergisi muafiyeti b) KDV istisnası. c) Vergi indirimi. ç) Sigorta primi işveren hissesi desteği. d) Yatırım yeri tahsis. e) Faiz desteği. f) KDV iadesi. g) Gelir vergisi stopajı desteği (6 ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için). ğ) Sigorta primi desteği (6 ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için).	

Komite tarafından ve üçüncü fıkrası kapsamında Cumhurbaşkanı kararıyla desteklenmesine karar verilen yatırımlar için ayrı bir başvuru ve değerlendirmeye gerek olmaksızın Genel Müdürlük tarafından teşvik belgesi düzenlenir. Teşvik belgesi kapsamında sağlanacak devlet yardımlarına ilişkin iş ve işlemler, ilgili mevzuat çerçevesinde Genel Müdürlük tarafından yürütülür.

7.5.3. TÜBİTAK DESTEKLERİ (TEKNOLOJİ ODAKLI SANAYİ HAMLESİ)

Program kapsamında AR-GE destekleri TÜBİTAK tarafından ilgili TÜBİTAK destek programı çerçevesinde sağlanır.

Kesin başvurusu tamamlanmış projelerden AR-GE ihtiyacı olanlar, ilgili mevzuatında öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde TÜBİTAK tarafından değerlendirmeye tabi tutulur. TÜBİTAK tarafından AR-GE desteği sağlanabilecek projeler, program yönetim ofisine bildirilir. Komite, TÜBİTAK'ın olumlu görüş verdiği projelerden bir kısmı veya tamamı için AR-GE desteği kararı alabilir.

TÜBİTAK'ın AR-GE desteği sağlamayı uygun bulmadığı projeler için TÜBİTAK destekleri Komite tarafından tanımlanamaz. Ancak Komite, ihtiyaç duyulan AR-GE faaliyetlerinin yatırımcı firmanın kendi kaynaklarıyla yürütüleceğinin taahhüt edilmesi kaydıyla Program kapsamındaki diğer destek unsurlarının kullanılmasına karar verebilir.

7.5.4. KOSGEB DESTEKLERİ (TEKNOLOJİ ODAKLI SANAYİ HAMLESİ)

Yatırımcı firmanın KOBİ olduğu başvurular KOSGEB tarafından Stratejik Ürün Destek Programı hükümleri çerçevesinde yatırım süreci desteklerinden yararlandırılabilir.

Komite, KOSGEB tarafından sağlanacak destek kalemleri ve miktarlarını, ilgili mevzuatın belirlediği sınırlar çerçevesinde belirleyebilir. Komitenin aldığı destek kararı, KOSGEB tarafından kendi ilgili mevzuatı çerçevesinde ayrı bir değerlendirme yapılmaksızın uygulanır.

KOSGEB desteklerinin Komite tarafından tanımlanması için başvuruda bulunacak KOBİ'lerin, 5/8/2009 tarihli ve 2009/15431 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan KOSGEB Tarafından Verilecek Hizmetler ve Desteklerden Yararlanacak Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelere İlişkin Sektörel ve Bölgesel Önceliklerin Belirlenmesi Hakkında Karar ile tespit edilen sektörlerde faaliyet göstermesi, program başvurusundan en az 1 (bir) yıl önce kurulmuş olması veya tüm ortaklarının tüzel kişi olması halinde tüm ortaklarının program başvurusundan en az 1 (bir) yıl önce kurulmuş olması ve proje paydaşı ile işbirliği yapması şartı aranır.

8.TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI DESTEKLERİ

8.1. AR-GE PROJELERİ DESTEĞİ (HİBE)

Amaç ve Kapsam

Tarım sektörünün ihtiyaç duyduğu öncelikli konularda bilgi ve teknolojilerin geliştirilmesi, çiftçiler, tarımsal sanayiciler ile ihracatçılara aktarılması ve tarım sektöründeki örgütlerin Ar-Ge kapasitelerinin geliştirilmesi sağlamak. Tarımsal faaliyetlerde yapılacak AR-GE alanında destek verilmesini sağlamak.

Desteklenen Gider Kalemleri

- a) Alet, makine, teçhizat, yazılım ve donanımlar,
- b) Dayanıklı taşınır malzeme ve sarf malzemeleri,
- c) Araştırmanın gerektirdiği tohum, ilaç, gübre, hormon vb. girdi alımları,
- d) Danışmanlık giderleri,
- e) Seyahat giderleri,
- f) Anket, deneme, analiz hizmet alımları,
- g) Projede kullanılan cihazların bakım onarım giderleri
- h) Nakliye giderleri.

Kimler Başvurabilir?

- Kamu Kurumları
- Büyük İşletmeler
- KOBİ
- Sivil Toplum Kuruluşları

Son Başvuru Tarihi: Çağrılı

8.2. KIRSAL KALKINMA DESTEKLERİ KAPSAMINDA TARIMA DAYALI YATIRIMLARIN DESTEKLENMESİ PROGRAMI (HİBE)

Amaç ve Kapsam

Kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarıma dayalı sanayi entegrasyonunun sağlanması için KOBİ'lerin desteklenmesi, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, gıda güvenliğinin güçlendirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, kırsal ekonomik altyapının güçlendirilmesi, tarımsal faaliyetler için geliştirilen yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılması, yürütülmekte olan kırsal kalkınma çalışmalarının etkinliklerinin artırılması, kırsal toplumda yerel kalkınma kapasitesinin oluşturulmasına katkı sağlamak için yeni teknoloji içeren yatırımları desteklemek.

Desteklenen Gider Kalemleri

- a) İnşaat işleri alım giderleri,
- b) Makine, ekipman ve malzeme alımı

Kimler Başvurabilir?

- Girişimci
- KOBİ
- Büyük İşletme
- Kamu Kurum Kuruluşları

Destek Miktarı ve Oranı

500.000.000 TL – 2.000.000.000 TL

Destek Oranı: %50

Son Başvuru Tarihi: Çağrılı

9. TARIM VE KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEME KURUMU DESTEKLERİ

9.1. IPARD PROGRAMI HAKKINDA BİLGİ

IPARD, Avrupa Birliği (AB) tarafından aday ve potansiyel aday ülkelere destek olmak amacıyla oluşturulan, Katılım Öncesi Yardım Aracı'nın Kırsal Kalkınma bileşenidir.

Tarım ve Orman Bakanlığının yatırım destekleme araçlarından biridir. Ülkemizde 42 ilde yürütülen IPARD programı Avrupa Komisyonu tarafından onaylanmıştır. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ise programın uygulamasını gerçekleştirmektedir. Program tarımda ve kırsal kalkınmada desteklenecek sektörleri, kapasiteleri, hibe oranlarını ve miktarlarını belirler.

9.2. GENEL HUSUSLAR

IPARD desteklerinden faydalanabilmek için başvuru sahibi gerçek kişi ise kendisi, tüzel kişi ise temsil ve ilzama yetkili kişi(ler) 18 yaşını doldurmuş olmalı ve 65 yaşından büyük olmamalıdır. Başvuru sahipleri vergi sistemine kayıtlı olmalıdır. Ayrıca başvuru sahiplerinin devlete ödenmemiş vergi ve sosyal güvenlik borçlarının bulunmaması gerekmektedir. Kamu tüzel kişilikleri ve kamu hissesi %25'den fazla olan tüzel kişilikler uygun değildir.

Başvuru sahipleri yatırımlarını, yatırımın bitiminden itibaren 5 yıl süresince devam ettirmelidir. Başvuru sahibi, aynı çağrı döneminde birden fazla proje başvurusunda bulunamaz. Başvuru sahipleri, ancak bir yatırımı sona erdikten -nihai ödmeden- sonra IPARD desteğine yeniden başvurabilir. Uygun harcamalar vergiden muaftır.

IPARD II Programı kapsamında, yararlanıcılarca gerçekleştirilen yatırımlar için geri ödemesiz destek (hibe) sağlanmaktadır. Destek, yatırımın sonunda verilmektedir.

9.3. IPARD PROGRAMININ AMACI

- Ortak tarım politikası ile AB'ye katılım sürecindeki ilgili müktesebatın uygulanmasına yönelik Türkiye'nin hazırlık sürecine katkıda bulunmak.
- Fiziki sermayenin geliştirilmesi aracılığıyla akılcı, sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyümeyi desteklemek.
- Kaynakların verimli kullanımını ve yenilenebilir enerjinin yaygınlaştırılmasını sağlamak.
- Tarım işletmelerinin genel performansını iyileştirmek ve işletmelerin pazarlama yeterlilikleri dahil olmak üzere rekabet güçlerini artırmak.
- Çevrenin korunması ve hayvan refahı konularında ilgili AB standartları ile uyum sağlamak.
- Kırsal alanlarda yaşam kalitesini geliştirmek ve bölgesel eşitsizlikleri azaltmak.
- Yeni iş olanakları yaratmak, istihdamı sağlamak ve bu şekilde kırsal alanda ekonomik faaliyeti yükseltmek ve kırsal nüfusun azalmasının önüne geçmek.

9.4. DESTEKLENEN SEKTÖRLER VE HİBE ORANLARI

IPARD II 2014 – 2020 döneminde desteklenen yatırımlar ve bu yatırımların kapasite kriterleri, hibe oranları ve uygun harcama üst limitleri üç ana başlık halinde aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

TARIMSAL İŞLETMELERİN FİZİKİ VARLIKLARINA YÖNELİK YATIRIMLAR / 101 (HAYVANCILIK YATIRIMLARI)

	KAPASİTE KRİTERLERİ	YATIRIM TÜRÜ	UYGUN HARCAMA ÜST LİMİTİ *	HİBE ORANLARI
Süt Üreten Tarımsal İşletmeler	<ul style="list-style-type: none"> 10 - 120 Süt İneği 5 - 50 Manda 50 - 500 Koyun 50 - 500 Keçi 	<ul style="list-style-type: none"> Yeni İşletme Modernizasyon 	500.000 Avro	<p>%40 - %70</p> <ul style="list-style-type: none"> Yeni İşletme: %40 Modernizasyon: %50 Üretici Örgütleri: %60 <p>» Dağlık Alandaki yatırımlara ilave %5</p> <p>» 40 Yaş altındaki yatırımcılara ilave %5</p>
Kırmızı Et Üreten Tarımsal İşletmeler	<ul style="list-style-type: none"> 30-250 Sığır 10-50 Manda 100-500 Koyun 100-500 Keçi 	<ul style="list-style-type: none"> Yeni İşletme Modernizasyon 	500.000 Avro	
Kanatlı Eti Üreten Tarımsal İşletmeler	<ul style="list-style-type: none"> 5.000-50.000 Broylar 1.000-8.000 Hindi 350-3.000 Kaz 	<ul style="list-style-type: none"> Yeni İşletme (Broylar hariç) Modernizasyon 	250.000 Avro (Kaz için 125.000 Avro)	
Yumurta Tavukçuluğu	<ul style="list-style-type: none"> 20.000-100.000 Yumurta Tavuğu 	<ul style="list-style-type: none"> Modernizasyon (İşletmenin şehir dışına taşınması dahil) 	500.000 Avro	

TARIM ve BALIKÇILIK ÜRÜNLERİNİN İŞLENMESİ ve PAZARLANMASI İLE İLGİLİ FİZİKİ VARLIKLARA YÖNELİK YATIRIMLAR / 103 (İŞLEME – PAZARLAMA YATIRIMLARI)

	KAPASİTE KRİTERLERİ	YATIRIM TÜRÜ	UYGUN HARCAMA ÜST LİMİTİ *	HİBE ORANI
Kırmızı Et Kesimhanesi	<ul style="list-style-type: none"> 30 - 500 Büyükbaş / gün 50 - 4.000 Küçükbaş / gün 	<ul style="list-style-type: none"> Yeni İşletme Modernizasyon 	3.000.000 Avro	<p>%40 - %50</p> <ul style="list-style-type: none"> Üretici Örgütleri: %50 Diğer Gerçek ve Tüzel Kişiler: %40 <p>» Atık su arıtma ve atık yönetimi ile ilgili harcamalar için ilave %10</p>
Kanatlı Et Kesimhanesi	<ul style="list-style-type: none"> 1.000 - 5.000 Tavuk / saat 100 - 1.000 Hindi-Kaz / saat 	<ul style="list-style-type: none"> Modernizasyon 		
Et İşleme / Parçalama Tesisleri	<ul style="list-style-type: none"> 0,5 -5 ton / gün 	<ul style="list-style-type: none"> Modernizasyon 		
Süt İşleme Tesisleri	<ul style="list-style-type: none"> 10 - 70 ton / gün 	<ul style="list-style-type: none"> Yeni İşletme Modernizasyon 	1.000.000 Avro	
Peynir Altı Suyu İşleme Tesisleri	<ul style="list-style-type: none"> 10 – 200 ton / gün 	<ul style="list-style-type: none"> Yeni İşletme 		
Süt Toplama Merkezleri	<ul style="list-style-type: none"> 70 ton / gün 	<ul style="list-style-type: none"> Yeni İşletme Modernizasyon 	1.500.000 Avro	
Su Ürünleri	<ul style="list-style-type: none"> 100 - 2.000 ton / yıl 	<ul style="list-style-type: none"> Yeni İşletme Modernizasyon 		

ÇİFTLİK FAALİYETLERİNİN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ VE İŞ GELİŞTİRME / 302

	SEKTÖR	KAPASİTE KRİTERLERİ	UYGUN HARCAMA LİMİTLERİ	HİBE ORANI
Bitkisel Üretim ve İşleme	<ul style="list-style-type: none"> Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Mantar Süs Bitkileri Fide-Fidan 	<ul style="list-style-type: none"> Sera / kapalı alan büyüklüğü en fazla 1 hektar Açık alan büyüklüğü en fazla 2 hektar (tıbbi aromatik bitkiler için sınır yok) 	<p>En az 5.000 Avro</p> <p>En fazla 500.000 Avro</p>	%55
Arıcılık	<ul style="list-style-type: none"> Arıcılık Ana Arı Yetiştiriciliği Bal ve Arıcılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Paketlenmesi Kovan Üretimi 	<ul style="list-style-type: none"> Arıcılık için: En az 30, en fazla 500 kovan 		
Zanaatkarlık	<ul style="list-style-type: none"> Çinicilik Ahşap işleri Metal işleri vb.* (*Zanaatkarlık Listesi) 	-		
Katma Değerli Ürünler	<ul style="list-style-type: none"> Et işleme Süt İşleme Yerel Yiyecekler vb.** (**Katma Değerli Ürünler Listesi) 	<ul style="list-style-type: none"> Et İşleme: En fazla 0,5 ton/gün Süt işleme: En fazla 10 ton/gün 	<p>En az 5.000 Avro</p> <p>En fazla 500.000 Avro</p>	%55
Kırsal Turizm	<ul style="list-style-type: none"> Konaklama Tesisleri Yeme-içme Tesisleri Rekreasyon Faaliyetleri 	<ul style="list-style-type: none"> Konaklama Tesisleri en fazla 25 oda 		
Su Ürünleri Yetiştiriciliği	<ul style="list-style-type: none"> Alabalık Sazan Kurbağa vb. 	<ul style="list-style-type: none"> 10 – 200 ton/yıl 		
Makine Parkları	<ul style="list-style-type: none"> Kiralama amaçlı tarım makinaları (Sadece Kooperatifler) 	-	<p>En az 5.000 Avro</p> <p>En fazla 500.000 Avro</p>	%55
Yenilenebilir Enerji Tesisleri	<ul style="list-style-type: none"> Fotovoltaik GES Konsantre GES Jeotermal Biyokütle Mikrokojenerasyon 	<ul style="list-style-type: none"> En fazla 1 MW kapasiteye kadar (mikrokojenerasyon yatırımları için 100 kWe'ye kadar) 		

9.5. DESTEKLENEN HARCAMA KALEMLERİ

Uygun harcamalar dört harcama alanı başlığı altında toplanmaktadır.

5.1. Makine-ekipman alımı: Uygun Harcamalar Listesi'nde detaylandırılan satın alımı yapılacak malzeme, makine, ekipman gibi alımlar ile uygun harcamalar listesinde belirtilen yazılımlar da dahil bilişim teknolojileri ve özel teknolojik ekipman gibi alımlar bu tedbir için uygun harcamalardır.

5.2. Yapım işleri: Uygun Harcamalar Listesi'nde detaylandırılan taşınmazların inşası/genişletilmesi/modernizasyonu bu tedbir için uygun harcamalardır.

5.3. Hizmet alımları (Genel Harcamalar): Yatırım bütçesi içerisinde yer alan, makine-ekipman alımı ve yapım işleri uygun harcamalar toplamının en fazla %12'sine karşılık gelen mimarlık, mühendislik ve diğer danışmanlık ücretleri (Ödeme Talep Paketi hazırlama bedeli) ile lisans ve patent haklarının devralınmasına

yönelik genel maliyetler ile yine söz konusu %12'lik tutara dâhil olmak üzere makine-ekipman alımı ve yapım işleri uygun harcamaları toplamının en fazla % 4'üne karşılık gelen ve 6.000 avroyu aşmayan iş planı hazırlığı (teknik proje ve fizibilite hazırlığı dahil) ile ilgili alımlar bu alt tedbir için uygun harcamalardır.

5.4. Görünürlük: Görünürlük giderleri kapsamında, AB finansmanı ve Türkiye Cumhuriyeti eş finansmanının rolünü vurgulamak amacıyla yalnızca bir pano alımı uygun harcama bütçesine dahil edilebilir.

9.6. IPARD PROGRAMINDAN FAYDALANMAK İSTEYENLER NASIL BAŞVURU YAPACAKTIR?

IPARD Programından faydalanmak isteyen faydalanıcılar, zaman zaman yayınlanan “ **Başvuru Çağrı İlanını**” takip ederek (www.tkd.gov.tr ve www.ipard.gov.tr web sayfalarında duyurulmaktadır.) ilanda belirtilen başvuru zamanı içerisinde yatırımın gerçekleştirileceği ildeki Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlüğüne müracaat edecektir.

Program hakkında detaylı bilgi almak için www.tkd.gov.tr adresini ziyaret edebilir veya 444 8 535 numaralı yardım masası telefon hattını arayabilirsiniz.

10. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

10.1. KÜLTÜR YATIRIMLARI VE GİRİŞİMLERİNİ TEŞVİK

Amaç ve Kapsam

Bireyin ve toplumun kültürel gereksinimlerinin karşılanması; kültür varlıkları ile somut olmayan kültürel mirasın korunmasını ve sürdürülebilir kültürün birer ögesi haline getirilmesini; kültürel iletişim ve etkileşim ortamının etkinleştirilmesini; sanatsal ve kültürel değerlerin üretilmesi, toplumun bu değerlere ulaşım olanaklarının yaratılması ve geliştirilmesini; ülkemizin kültür varlıklarının yaşatılması ve ülke ekonomisine katkı yaratan bir unsur olarak değerlendirilmesi, kullanılması ile kültür merkezlerinin yapımı ve işletilmesine yönelik kültür yatırımı ve kültür girişimlerinin teşvik edilmesini sağlamaktır.

Kimler Başvurabilir?

Kültür yatırımı ve girişimi belgesi (5225 sayılı Kanunun amacı doğrultusunda, kültür merkezleri ile her türlü kültürel ve sanatsal faaliyetlerin üretildiği, sergilendiği, eğitim ve öğretimi ile bunlarla ilgili bilimsel çalışmaların yapıldığı alan, yapı ve mekânların yapımına, teknolojik alt yapıların kurulmasına veya donatılmasına yönelik yatırım faaliyetlerine Kültür ve Turizm Bakanlığınca verilen belgedir) olan tüzel kişiliğe haiz özel işletmeler

Desteklenen Gider Kalemleri

Kültür merkezlerinin yapımı, onarımı ve işletilmesi, Kütüphane, arşiv, müze, sanat galerisi, sanat atölyesi, film platosu, sanatsal tasarım ünitesi, sanat stüdyosu ile sinema, tiyatro, opera, bale, konser ve benzeri kültürel ve sanatsal etkinliklerin ya da ürünlerin yapıldığı, üretildiği veya sergilendiği mekânlar ile kültürel ve sanatsal alanlara yönelik özel araştırma, eğitim veya uygulama merkezlerinin yapımı, onarımı veya işletilmesi, 2863 sayılı Kanun kapsamındaki taşınmaz kültür varlıklarının, bu Kanunun amacı doğrultusunda kullanılması, Kültür varlıkları ile somut olmayan kültürel mirasın araştırılması, derlenmesi, belgelendirilmesi, arşivlenmesi, yayımlanması, eğitimi, öğretimi ve tanıtılması faaliyetleri.

Son Başvuru Tarihi: Süreli-Açık

10.2. SİNEMA FİLMLERİNİN DESTEKLENMESİ

Amaç ve Kapsam

Sinema Filmlerinin desteklenmesini sağlayarak kültürel gelişim ve kurgu animasyon belgesel vb. alanlarda ileri gidilmesini sağlamak.

Kimler Başvurabilir?

Gerçek ve tüzel kişiler

Desteklenen Faaliyet Konuları- Gider Kalemleri

- Personel Giderleri

- Ekipman Giderleri

- Seyahat Giderleri

Sinema sektöründe yapım, senaryo yazımı, arşiv, belgeleme, teknik alt yapı, eğitim, araştırma, geliştirme, tanıtım, dağıtım, pazarlama, gösterim alanlarına ilişkin projeler, Sinema filmi, animasyon, belgesel ve kurgu filmleri, Uluslararası alanda ülke tanıtımına yönelik özel nitelikteki proje ve yapımlar ile ulusal ve uluslararası film festivalleri, film hafta ve günlerini, sinema alanına ilişkin kültürel ve sosyal amaçlı etkinlikleri ve sinema sektörü çalışanları

Destek Miktarı ve Oranı:

En Fazla % 50

Son Başvuru Tarihi: Süreli-Açık

10.3. TURİZM TANITMA VE PAZARLAMA FAALİYETLERİNİN DESTEKLENMESİ

Amaç ve Kapsam

Ülke turizminin gelişmesi için tanıtım faaliyetlerine destek sağlamak ve pazar alanlarının gelişmesini sağlamak.

Destek Miktarı ve Oranı

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından desteklenen veya iştirak edilen turizm fuarlarına bireysel veya ilgili sektör meslek birliğinin/derneğinin öncülüğünde, grup olarak bölge tanıtımı yapacak işletmelerin; katılım masrafları, yurtdışında gerçekleştirecekleri tanıtım ve pazarlama faaliyetleri desteklenmektedir.

- Yer kirası ile stand inşası ve dekorasyonuna ilişkin giderlerinin %50'si, bireysel olarak katılan işletmelere fuar başına, en fazla 10.000\$ meslek birliği/derneği öncülüğünde grup olarak bölge tanıtımı yapacak işletmelere fuar başına en fazla 20.000\$ ödenir.

- Bakanlığın iştirak edeceği ve destekleyeceği turizm fuarları bir önceki yılın Eylül ayında Bakanlıkça belirlenerek duyurulur.

- Meslek birliği/derneği öncülüğünde grup olarak, tesisleri ile birlikte bölge tanıtımı amacıyla yurtdışında gerçekleştirecek, kokteyl, çalıştay, sergi ve benzeri etkinliklere ilişkin yer kirası, ikram ve organizasyon giderlerinin %50'si, etkinlik başına en fazla bireysel faaliyetlerde 10.000\$, grup faaliyetlerinde 25.000\$ ödenir.

- Bölge tanıtımı için hazırlanan projeler kapsamındaki reklam giderlerinin %50'si, etkinlik başına en fazla bireysel faaliyetlerde 40.000\$, grup faaliyetlerinde 150.000\$ ödenir.

- Mali yıl içinde yapılacak ödemeler toplamı en fazla, bireysel işletmeler için 150.000\$, grup faaliyetleri için 750.000\$'dir.

Son Başvuru Tarihi: Süreli-Açık

10.4. EXİMBANK TURİZM KREDİSİ

Genel Amaç: Bölgelerde yaşanabilir mekânlar ve sürdürülebilir bir çevre oluşturulması vizyonuyla doğal, tarihi ve kültürel dokuya sahip alanların birer çekim merkezi olarak değerlendirilmesi ve bu alanlardan turizm amaçlı yararlanılabilmemesinin sağlanmasıdır.

Özel Amaç: Bölgelerin mimari dokusu göz önünde bulundurularak doğal, tarihi ve kültürel değerlerin ortaya çıkarılması, korunarak geliştirilmesi ve yöresel kimliğin ön planda olduğu sağlıklı ve düzenli bir çevrenin oluşturulmasıdır.

Kimler Başvurabilir?

TÜRSAB üyesi A grubu işletme belgesi sahibi seyahat acentaları ile tur operatörleri, Özel havayolu şirketleri, Turizm işletmeleri

Desteklenen Faaliyet Konuları

Yurt dışından getirilen turistlere yurt içi ve yurt dışında verilen her türlü acentalık faaliyetlerine ilişkin hizmetler,

- Özel havayolu şirketleri, yurt dışından taşınan yolculara verilen her türlü ulaşım faaliyetine ilişkin hizmetleri,

- Turizm işletmeleri, yurtdışından getirilen turistlere yurtiçinde verilen her türlü konaklama, yeme-içme, ulaşım, yurtdışı tanıtım ve pazarlama vb. hizmetleri

Destek Miktarı ve Oranı

En Fazla 25.000.000\$

Son Başvuru Tarihi: Süreli-Açık

11. HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

11.1. KAZANÇLARA UYGULANAN TEŞVİKLER

11.1.1.EĞİTİM VE ÖĞRETİM İŞLETMELERİNDE KAZANÇ İSTİSNASI

Kapsam

Özel okulların işletilmesinden elde edilen kazançlar, 5 vergilendirme dönemi kurumlar ve gelir vergisinden istisnadır. İstisna, mükelleflerin 625 sayılı Kanun kapsamında işletilen okul öncesi eğitim, ilköğretim, özel eğitim ve orta öğretim özel okullarından elde ettikleri kazançlara uygulanacaktır.

İstisna Tutarı

Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara veya kamu yararına çalışan derneklere bağlı rehabilitasyon merkezlerinin işletilmesinden elde edilen kazançlar da 5 vergilendirme dönemi kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

İstisnadan Faydalanmak İçin

İstisnadan yararlanmak isteyenlerin, faaliyete geçmelerini müteakiben Hazine ve Maliye Bakanlığına yazılı olarak başvurmaları gerekmektedir.

11.1.2.AR-GE İNDİRİMİ

Kapsam

İşletme bünyesinde gerçekleştirilen ve münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme yapan Kurumlar Vergisi mükellefleri

İstisna Tutarı

Kurumlar Vergisi Kanununun 10/1-a maddesine göre, işletme bünyesinde gerçekleştirilen ve münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının %100'ü, beyanname ile bildirilen kurum kazancından indirilebilecektir.

İstisnadan Faydalanmak İçin

İstisnadan yararlanmak isteyenlerin, faaliyete geçmelerini müteakiben Hazine ve Maliye Bakanlığına yazılı olarak başvurmaları gerekmektedir.

11.2. 4691 SAYILI TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ KANUNUNDA YER ALAN VERGİSEL TEŞVİKLER

Kapsam

Teknoloji geliştirme bölgelerinde faaliyet gösteren mükelleflerin bölgedeki yazılım ve Ar-Ge faaliyetlerinde bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri,

İstisna Süresi

31.12.2023 tarihine kadar,

İstisna Tutarı

Yönetici şirket, bu Kanunun uygulanması ile ilgili işlemlerde her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Bölgede çalışan; AR-GE ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri, 31.12.2023 tarihine kadar her türlü vergiden müstesnadır.

11.3. 5225 SAYILI KÜLTÜR YATIRIMLARINI VE GİRİŞİMLERİNİ TEŞVİK KANUNU İLE GETİRİLEN VERGİSEL TEŞVİKLER

Amaç

5225 sayılı Kanunun amacı, bireyin ve toplumun kültürel gereksinimlerinin karşılanmasını; kültür varlıkları ile somut olmayan kültürel mirasın korunmasını ve sürdürülebilir kültürün birer ögesi haline getirilmesini; kültürel iletişim ve etkileşim ortamının etkinleştirilmesini; sanatsal ve kültürel değerlerin üretilmesi, toplumun bu değerlere ulaşım olanaklarının yaratılmasını ve geliştirilmesini; ülkemizin kültür varlıklarının yaşatılması ve ülke ekonomisine katkı yaratan bir unsur olarak değerlendirilmesi, kullanılması ile kültür merkezlerinin yapımı ve işletilmesine yönelik kültür yatırımı ve kültür girişimlerinin teşvik edilmesini sağlamaktır.

Bu kanun kapsamındaki kültür yatırım ve girişimleri için uygulanacak teşvik unsurları şunlardır:

11.3.1. GELİR VERGİSİ STOPAJI İNDİRİMİ

5225 sayılı Kanun uyarınca belge almış kurumlar vergisi mükellefi yatırımcı veya girişimcilerin, ilgili idareye verecekleri aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri, münhasıran belgeli yatırım ve girişimde çalıştıracakları işçilerin ücretleri üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, yatırım aşamasında üç yılı aşmamak kaydıyla %50'si, işletme aşamasında ise yedi yılı aşmamak kaydıyla %25'i, verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden terkin edilmektedir.

11.3.2. TAŞINMAZ MAL TAHSİSİ

Kültür ve Turizm Bakanlığının, bu kanun kapsamında kültür yatırımı ve girişimleri için taşınmaz mal tahsisi yapma yetkisi bulunmaktadır.

11.3.3. SİGORTA PRİMİ İŞVEREN PAYLARINDA İNDİRİM

5225 sayılı Kanun uyarınca belgelendirilmiş kurumlar vergisi mükellefi yatırımcı veya girişimcilerin, ilgili idareye verecekleri aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri, münhasıran belgeli yatırım veya girişimde çalıştıracakları işçilerin, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 72 ve 73 üncü maddeleri uyarınca prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hissesinin, yatırım aşamasında üç yılı aşmamak şartıyla %50'si, işletme aşamasında ise yedi yılı aşmamak şartıyla %25'i Hazinece karşlanır.

11.3.4. SU BEDELİ İNDİRİMİ VE ENERJİ DESTEĞİ

Kültür yatırımı ve girişimleri, su ücretlerini yatırım ve girişimin bulunduğu yörede uygulanan tarifelerden en düşüğü üzerinden öderler. Bu yatırım veya girişimin elektrik enerjisi ve doğal gaz giderlerinin %20'si beş yıl süreyle Hazinece karşlanır.

11.3.5. YABANCI UZMAN PERSONEL VE SANATÇI ÇALIŞTIRABİLME

Belgeli yatırım veya girişimlerde, Kültür ve Turizm Bakanlığının ve İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca verilen izinle toplam personel sayısının %10'unu aşmamak üzere yabancı uzman personel ve sanatçı çalıştırılabilir.

11.3.6. HAFTA SONU VE RESMİ TATİLLERDE FAALİYETTE BULUNABİLME

Belgeli girişimler ile belge kapsamındaki diğer birimler belgede belirlenen çalışma süresi içinde hafta sonu ve resmi tatillerde de faaliyetlerine devam edebilirler.

Belgeli yatırımı veya girişimi Bakanlığın izni ile devralanlar da kalan süre için bu kanun hükümleri çerçevesinde teşvik ve indirim uygulamasından yararlanırlar.

12. SOSYAL GÜVENLİK KURUMU TEŞVİKLERİ

12.1. 6111 SAYILI KANUN KAPSAMINDA SGK TEŞVİKİ

Amaç ve Kapsam

- Kadınların ve gençlerin işgücüne katılımını ve istihdamını artırmak,
- Yeni istihdam yaratılmasını teşvik etmek,
- Mevcut istihdamın mesleki nitelik seviyesini yükseltmek,
- Kalite ve etkinliğini artırmak

amacıyla, 13.02.2011 tarihinde kabul edilen 6111 Sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 74. Maddesi ile 4447 Sayılı Kanuna eklenen geçici 10. Madde ile yeniden düzenlenmiştir.

6111 Sayılı Kanun Kapsamında SGK Teşvikinin Süresi

4447 sayılı Kanununun Geçici 10. Maddesi gereği düzenlenen, ilave istihdam yapan işverenlerin sigorta primlerinin %5'lik indirimden kalan kısmının tamamının Hazine tarafından karşılanmasını ön gören 6111 sayılı teşvik kanunu 01.03.2011 tarihinde yürürlüğe girmişti. 01.03.2011 tarihinde 31.12.2015 tarihine kadar uygulanması planlanan söz konusu kanun uygulaması 28.12.2015 tarih 29576 sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanan Bakanlar Kurulu kararı ile 31.12.2020 tarihine kadar uzatıldı.

Kimler Faydalanabilir

- SGK ödemeleri düzenli, cezası olmayan veya borcunu yapılandırmış özel sektör işyeri olması,
- Son 6 ay çalışan sayısının üzerine ilave çalışan istihdam etme,
- İlgili Personelin daha önce farklı işyerinde teşvikten yararlanmamış olması,
- 01.03.2011-31.12.2020 tarihleri arasında işe alınmış ve son 6 aydır işsiz olması,

kesin kriterlerdir.

18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük erkek çalışanlar ile 18 yaşından büyük kadınlar faydalanabilir. Eğer İşkur'a kayıtlı işsiz ise erkeklerdeki yaş kriteri ortadan kalkmaktadır.

Bunun haricinde MYK Belgesi, Ön-Lisans/Lisans Diploması, İŞKUR Kaydı, İŞKUR İşgücü yetiştirme kursu gibi durumlar teşvikten faydalanma süresini belirleyici ve/veya artırıcı unsurlardır.

12.2. 7103 SAYILI KANUN KAPSAMINDA SGK TEŞVİKİ

Amaç ve Kapsam

İstihdam sağlanması ve nitelikli işgücünün artırılması amacıyla 4447 sayılı Kanun Geçici 19. Madde düzenlenmiştir.

Destek Miktarı

4447 sayılı Kanunun Geçici 19. Maddesi gereği yapılan düzenlemeye göre, 1/1/2018 ila 31/12/2020 tarihleri arasında ilave istihdam sağlayan işverenlerin 31/12/2020 tarihine kadar geçerli olmak üzere;

- İşyerinin imalat veya bilişim sektöründe faaliyet göstermesi halinde ilgili döneme ait günlük brüt asgarî ücretin sigortalının prim ödeme gün sayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere, sigortalının 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigortalı ve işveren hissesi primlerinin tamamı tutarında;
- İşyerinin diğer sektörlerde faaliyet göstermesi halinde sigortalının 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigortalı ve işveren hissesi primlerinin tamamı tutarında,

bu işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri sigortalı hisseleri dahil tüm primlerden mahsup edilmek suretiyle İşsizlik Fonundan karşılanır.

Kimler Yararlanabilir

Sigortalı yönünden;

- 01/01/2018 ila 31/12/2020 tarihleri arasında işe alınmış olması,
- Türkiye İş Kurumu'na kayıtlı işsiz olması,
- İşe alındıkları tarihten önceki üç aya ilişkin SGK'ya verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde toplam 10 günden fazla kayıtlı olmaması,

İşveren yönünden;

- Özel sektör işverenine ait olması,
- Sigortalıların işe alındığı yıldan bir Önceki takvim yılında işe alındıkları işyerinden bildirilen aylık prim ve hizmet belgelerindeki veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerindeki sigortalı sayısının ortalamasına ilave olarak çalıştırılması,
- Aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içinde SGK'ya verilmesi,
- Tahakkuk eden primlerin yasal süresi içinde ödenmesi,
- Yasal ödeme süresi geçmiş sigorta primi, işsizlik sigortası primi, idari para cezası ile bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarının bulunmaması,
- Çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmediği veya bildirdiği sigortalıları fiilen çalıştırmadığı yönünde herhangi bir tespit bulunmaması,

şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

12.3. 5 PUANLIK İNDİRİM

Amaç ve Kapsam

5 puanlık indirim; prim borçlarını düzenli olarak ödeyen özel sektör işverenlerine malullük, yaşlılık ve ölüm sigorta kolları işveren hissesinde 5 puanlık indirim sağlayan, sigorta primi teşvik uygulamasıdır.

Kimler Yararlanabilir

İşverenlerin;

- Çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süresi içerisinde Kuruma vermeleri,
- Primlerini yasal süresi içerisinde ödemeleri,
- Kuruma yasal ödeme süresi geçmiş prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcunun bulunmaması (varsa da yapılandırılmış/tecil ve taksitlendirilmiş olması ve bu işlemlerin devam ediyor olması),
- Yapılan kontrol ve denetimlerde, çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmediği veya bildirilen sigortalının fiilen çalışmadığı yönünde tespitin bulunmaması gerekmektedir.

12.4. İLAVE 6 PUANLIK İNDİRİM

Amaç ve Kapsam

Sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi dikkate alınarak belirlenen ekli listelerdeki yerlerde sigorta primi işveren hissesi teşviki uygulanmak suretiyle üretim ve istihdam imkânlarını artırmaktır.

Destek Miktarı

Aşağıda belirtilen yerlerde faaliyet gösteren özel sektör iş yerlerine, 5510 sayılı Kanununun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi kapsamında uygulanan malûllük, yaşlılık ve ölüm sigorta primi işveren hissesinde beş puanlık prim teşvikine ilave olarak, sigorta primine esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanmak üzere 31.12.2019 tarihine kadar altı puan ilave edilmek suretiyle sigorta primi teşviki uygulanır.

Kimler Yararlanabilir?

(I) SAYILI LİSTE

1.	Afyonkarahisar
2.	Amasya
3.	Artvin
4.	Bartın
5.	Çorum
6.	Düzce
7.	Elazığ
8.	Erzincan
9.	Hatay
10.	Karaman
11.	Kastamonu
12.	Kırıkkale
13.	Kırşehir
14.	Kütahya
15.	Malatya
16.	Nevşehir
17.	Rize
18.	Sivas
19.	Trabzon
20.	Uşak

(II) SAYILI LİSTE

1.	Adıyaman
2.	Aksaray
3.	Bayburt
4.	Çankırı
5.	Erzurum
6.	Giresun
7.	Gümüşhane
8.	Kahramanmaraş
9.	Kilis
10.	Niğde
11.	Ordu
12.	Osmaniye
13.	Sinop
14.	Tokat
15.	Tunceli
16.	Yozgat

(III) SAYILI LİSTE

1.	Ağrı
2.	Ardahan
3.	Batman
4.	Bingöl
5.	Bitlis
6.	Diyarbakır
7.	Hakkari
8.	İğdır
9.	Kars
10.	Mardin
11.	Muş
12.	Siirt
13.	Şanlıurfa
14.	Şırnak
15.	Van
16.	Bozcaada- Gökçeada İlçeleri

12.5. ENGELLİ SİGORTALILARIN İSTİHDAMINA İLİŞKİN PRİM TEŞVİKİ

4857 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinde öngörülen sigorta primi işveren hissesi teşviki; özel sektöre ait işyerlerinde çalıştırılan engelli sigortalıların, sigorta primine esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hisselerinin tamamının bu Kanunda öngörülen şartlar dahilinde Hazinece karşılanmasını düzenlemektedir.

Destek Miktarı

4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesi kapsamında zorunlu olarak (kontenjan dahili) engelli sigortalı istihdam etmekle yükümlü bulunan özel sektör işverenlerinin çalıştırmakla yükümlü buldukları engelli sigortalılar ile kontenjan fazlası çalıştırılan engelli sigortalıların, engelli sigortalı çalıştırma zorunluluğu bulunmayan işverenlerce istihdam edilen engelli sigortalıların ve korumalı işyerlerinde çalışan engelli sigortalıların, prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan işveren hissesinin %100'ü Hazinece karşılanmaktadır.

Kimler Yararlanabilir

Özel sektör işverenlerinin söz konusu teşvikten yararlanabilmeleri için;

- Engelli sigortalı çalıştırılması,
- Aylık prim ve hizmet belgesinin süresi içinde Kuruma verilmesi,
- Primlerin ödenmiş olması gerekmektedir.

13. ZAFER KALKINMA AJANSLARI DESTEKLERİ

13.1. 2019 YILI TEKNİK DESTEK PROGRAMI

Amaç ve Kapsam

TR33 Bölgesi'ndeki yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı ile karşılaşılan çalışmalarının gerçekleştirilmesine yönelik Ajansın ve Bölgesel İnsan Kaynakları Geliştirme Merkezi'nin (BİGEM) plan, program ve stratejik öncelikleri ile uyumlu eğitim ve danışmanlık faaliyetlerinin desteklenmesidir.

Program, Avrupa Birliği IPA Fonları kapsamında yürütülen ve 06.10.2017 tarihinde tamamlanan TR33 Bölgesindeki İşçi ve İşverenlerin Uyum Yeteneğinin Arttırılması (ZAFER-İN) Operasyonu5 kapsamında Bölgedeki üniversiteler, İŞKUR İl Müdürlükleri, OSB, TSO ve işçi sendikaları ortaklığında kurulan BİGEM'in sürdürülebilirliğine yönelik faaliyetleri içermekte olup Bölgede faaliyet gösteren firmaların işçi ve işverenlerinin Bölgenin rekabetçiliğine katkı sağlayacak dönüşümlere uyum düzeylerinin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Destek Öncelikleri

Faaliyetin aşağıdaki önceliklerinden sadece 1 (bir) tanesi ile ilişkilendirilmesi gerekmektedir.

1) BİGEM kapsamında belirlenen 8+1 sektöre (C10 Gıda, C13 Tekstil, C15 Deri, C22 Kauçuk ve Plastik, C23 Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünler, C25 Fabrikasyon Metal Ürünler, C27 Elektrikli Teçhizat, C31 Mobilya + I55 Turizm) yönelik faaliyet gösteren özel sektör işletmelerinin (üretici, tedarikçi, hizmet sağlayıcı) niteliğinin geliştirilmesi amacıyla ilgili özel sektör çatı kuruluşları tarafından sağlanacak eğitim ve danışmanlık faaliyetlerinin desteklenmesi

2) Ajansın 2019 Yılı Çalışma Programı'nda yer alan Sonuç Odaklı Programların (SATUR SOP, SATEK SOP, DERTEK SOP, KEN SOP, GENÇ SOP) özel amaçlarına doğrudan katkı sağlayacak yönde kurumsal kapasiteyi geliştirecek eğitim ve danışmanlık faaliyetlerinin desteklenmesi

3) SOP'lar dışında kalan belirli konularda yerel yönetimlerin, kamu kurum/kuruluşlarının ve sivil toplum örgütlerinin kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetlerinin desteklenmesi

Destek Miktarı

Program kapsamında tahsis edilen toplam mali kaynak tutarı 1.000.000 TL (Bir Milyon Türk Lirası) olup öncelikler bunun 750.000 TL'si (Yedi Yüz Elli Bin Türk Lirası) **ÖNCELİK 1-2**; 250.000 TL'si (İki Yüz Elli Bin Türk Lirası) ise **ÖNCELİK 3** için ayrılmıştır. İlgili öncelik kapsamında faaliyet başına yapılacak hizmet alımı için KDV dâhil belirlenen azami tutar aşağıdaki tabloda gösterilmekte olup Ajans bu program için ayırdığı mali kaynakları revize etme, kısmen veya tamamen kullandırmama ya da gelen faaliyet tekliflerinin niteliğine/sayısına göre öncelikler arasında bütçe aktarımı yapma haklarını saklı tutar.

Bütçe Dağılımı	Öncelik 1	Öncelik 2	Öncelik 3
Faaliyet Bütçesi	50.000 TL	30.000 TL	20.000 TL
Öncelik Bütçesi	750.000 TL		250.000 TL

Uygunluk Kriterleri

Destek sağlanabilecek faaliyetlere yönelik 3 (üç) temel uygunluk kriteri söz konusudur:

- 13.2.** Başvuru sahibinin ve ortaklarının uygunluğu
- 13.3.** Faaliyetlerin uygunluğu
- 13.4.** Maliyetlerin uygunluğu

Uygunluk kriterlerine ilişkin ayrıntılı bilgi için www.zafer.gov.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

13.5. 2019 YILI FİZİBİLİTE DESTEĞİ PROGRAMI

Amaç ve Kapsam

TR33 Bölgesi'nin kalkınmasına ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesine, bölgenin yenilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik Ajansın plan, program ve stratejik öncelikleri ile uyumlu, kısa/orta vadede yatırıma dönüştürülebilir nitelikteki fizibilite çalışmalarının desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Destegin Öncelikleri

Projenin aşağıdaki önceliklerinden **sadece 1 (bir) tanesi ile ilişkilendirilmesi** gerekmektedir.

- 1)** Sağlık Turizminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (SATUR SOP) kapsamında belirlenen özel amaçlar ile sonuç ve çıktı hedeflerine katkı sağlayacak fizibilitelerin hazırlanması
- 2)** Savunma Teknolojileri Geliştirme Kümesi Sonuç Odaklı Programı (SATEK SOP) kapsamında belirlenen özel amaçlar ile sonuç ve çıktı hedeflerine katkı sağlayacak fizibilitelerin hazırlanması
- 3)** Deri ve Tekstil Sektörlerinde Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı (DERTEK SOP) kapsamında belirlenen özel amaçlar ile sonuç ve çıktı hedeflerine katkı sağlayacak fizibilitelerin hazırlanması
- 4)** Yaratıcı ve Kültürel Endüstriler Sonuç Odaklı Programı (KEN SOP) kapsamında belirlenen özel amaçlar ile sonuç ve çıktı hedeflerine katkı sağlayacak fizibilitelerin hazırlanması

5) Gençlerin İstihdam Edilebilirliğinin Arttırılması Sonuç Odaklı Programı (GENÇ SOP) kapsamında belirlenen özel amaçlar ile sonuç ve çıktı hedeflerine katkı sağlayacak fizibilitelerin hazırlanması

6) SOP'lar dışında kalan ancak aciliyet taşıyan ve kritik önemi haiz yerel bir kalkınma fırsatı olarak değerlendirilebilecek konulara yönelik fizibilitelerin hazırlanması

Destek Tutarı

Program kapsamında tahsis edilen toplam mali kaynak tutarı 2.500.000 TL (İki Milyon Beş Yüz Bin Türk Lirası) olup bunun 1.500.000 TL'si (Bir Milyon Beş Yüz Bin Türk Lirası) **ÖNCELİK 1-5**; 1.000.000 TL'si (Bir Milyon Türk Lirası) ise **ÖNCELİK 6** için ayrılmıştır. Proje başına destek limitleri aşağıdaki tabloda gösterilmekte olup Ajans bu program için ayırdığı mali kaynakları revize etme, kısmen veya tamamen kullanılmama ya da gelen projelerin niteliğine/sayısına göre öncelikler arasında bütçe aktarımı yapma haklarını saklı tutar.

Fizibiliteye Konu Coğrafi Alan Düzeyi	Destek Oranı		Destek Miktarı		Proje Bütçesi	
	Asgari	Azami	Asgari	Azami	Asgari	Azami
İl Merkezi / İlçe (tek ilçe)	%25	%100	50.000 TL	150.000 TL	50.000 TL	600.000 TL
İl (aynı il içinde birden çok ilçe)				175.000 TL		700.000 TL
Bölge (bölge içinde birden çok il)				200.000 TL		800.000 TL

Uygunluk Kriterleri

Destek sağlanabilecek projelere yönelik 3 (üç) temel uygunluk kriteri söz konusudur:

13.6. Başvuru sahibinin ve ortaklıkların uygunluğu

13.7. Projelerin uygunluğu

13.8. Maliyetlerin uygunluğu

Uygunluk kriterlerine ilişkin ayrıntılı bilgi için www.zafer.gov.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

ÖNEMLİ NOT: Yukarıda açıklanan programlar her sene açılan programlar olmakla beraber her sene ilan tarihleri, öncelikleri ve diğer program kuralları değişebilmektedir. Bunlara ek olarak halihazırda başvuruya açık olmamakla birlikte Proje Teklif Çağrısı ve GÜDÜMLÜ Proje Desteği de Zafer Kalkınma Ajansının destek mekanizmaları arasındadır.

DEVLET DESTEKLERİ KULLANILIRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN GENEL HUSUSLAR VE RİSKLER

- 1- Destek kullanılmadan önce başvuru yapılması gereken desteklerde, desteği veren kuruluş tarafından projenin uygun görölmesini müteakip sözleşme imzalandıktan sonraki harcamalar destek kapsamındadır. Sözleşme öncesinde yapılan harcamalar desteklenmemektedir.
- 2- Destek oranları kurumlara göre farklılık göstermekte olup, destek dışında kalan harcamalar tarafınızca karşılanacaktır.
- 3- Avans ödemesi olan devlet destekleri hariç tüm harcamaların şirket hesabından ve/veya şirket kredi kartından yapılarak, ödeme dekontu ve faturanın ibrazı gerekmektedir. Şahsi hesaplar kullanılarak elden ödeme yapılmamalıdır. Nakit ödeme yapıldığı takdirde, desteği veren kurum tarafından geri ödemeler yapılmamaktadır.
- 4- Destek geri ödemeleri için destek veren kurumun belirtmiş olduğu geri ödeme tarihleri geçerli olacaktır.
- 5- Ön ödemeli destekler kapsamında verilecek kredilerde bankalardan alınmış avans/kredi tutarında teminat mektubu verilmesi gerekmektedir.
- 6- Desteklerin geri ödenmesinden sonra belirtilen sürele dikkat edilmelidir. Ticaret Bakanlığı'nın Fuar Desteklerinde faturadan itibaren en geç 180 gün içinde kuruma ibraz zorunluluğu vardır. Uygulamada ibraz süresinde değişiklik olduğu takdirde kurumun bunu ilan etmesi gerekmektedir.
- 7- Girişimcilik desteği mevcut uygulama esaslarına göre, önce KOSGEB girişimcilik eğitiminin tamamlanması sonra şirket kuruluşu yapılarak iş planının KOSGEB veri tabanına yüklenmesi suretiyle müracaat edilmesi gerekmektedir.
- 8- Destek programları kapsamında kurumlara sunulan projelerde ara dönem ve nihai dönem raporu hazırlama zorunluluğu varsa bu raporlar zamanında kuruma sunulmalıdır. Aksi takdirde, ilgili destekten 3 yıl süreyle yararlanılmamaktadır.

Hazırlayan: Mehmet DUMAN

Tel: 0 850 333 34 06

E-posta: bilgi@dumanglobal.com

duman & global™

KATKIDA BULUNANLAR:

- **Kütahya Belediyesi AR-GE ve Yatırım Ofisi**
- **Kütahya Belediyesi Strateji Geliştirme Birimi**
- **Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu**
- **KİŞGEM**
- **Zafer Kalkınma Ajansı**
- **Kütahya SGK İl Müdürlüğü**
- **Kütahya İŞKUR Müdürlüğü**